

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

март 2023 година
Штип

Број 318 15 март 2023 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање вонреден професор за наставно-научна област кардиоваскуларна хирургија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	3
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област социјална медицина на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	12
РЕФЕРАТ за избор на двајца наставници во сите звања за наставно-научната област анестезиологија и ургентна медицина на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	25
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област анестезиологија и ургентна медицина на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	35
РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање насловен доцент/ насловен вонреден професор за наставно- научната област орална хирургија (30408) - еден извршител на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	43
РЕФЕРАТ за избор на еден наставник во насловно звање вонреден професор за наставно-научната област (60910) видови на инструменти – класична гитара на Музичка академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	64
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Практикум по хематологија за медицински лаборанти“ од доц. д-р Ивана Мицковски, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	71
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Скрипта по хематологија за медицински лаборанти“ од доц. д-р Ивана Мицковски, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	74
ПРЕГЛЕД на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови одобрени од наставно-научниот совет на единицата	78

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Уредник на издавачка продукција: проф. д-р Лилјана Колева Гудева

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Дејан Мираковски

Уредници: проф. д-р Мишко Цидров, м-р Ристо Костуранов

Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска

Техничко уредување: Благој Михов

Печати: Печатница „2- Август“ - Штип

ISSN: 1857- 8497

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР
ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА ОБЛАСТ КАРДИОВАСКУЛАРНА ХИРУРГИЈА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр. 2007-38/1 од 23.1.2023 година, донесена на 295. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 23.1.2023 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во насловно звање насловен вонреден професор за наставно-научната област кардиоваскуларна хирургија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 21.12.2022 година и во предвидениот рок се пријави насловен вонреден професор д-р спец. Влатко Цветановски, вработен во Приватна здравствена установа „РЕМЕДИКА“ во Скопје.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот д-р Влатко Цветановски е роден на 20.5.1968 година во Скопје. Основно и средно образование завршува со континуиран одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишува во 1986 година и дипломира на 29.6.1993 година, со просечен успех 9,96. Во тек на 1994 година го поминува редовниот стаж и со успех го положува стручниот испит. Запишаните постдипломски студии од областа на кардиологија ги завршува со просечна оценка 10, по што во 2003 година успешно го брани магистерскиот труд на тема „Евалуација на левовентрикуларна анеуризмектомија кај пациенти со постинфарктна вентрикуларна аневризма“. Во 2010 година ја брани својата докторска дисертација со наслов „Евалуација на феморо-поплитеалниот by-pass и перкутаната транслуминална ангиопластика со стентирање во третманот на периферната артериска болест во инфраингвиналниот сегмент“ и се стекнува со звање доктор на медицински науки. Д-р Влатко Цветановски во 1995 година се вработува на Клиниката за торакокардијална и васкуларна хирургија, а истата година ја започнува специјализацијата по предметот Општа хирургија. Во 1999 година успешно го положува специјалистичкиот испит и станува специјалист по општа хирургија. Во 2004 година започнува супспецијализација од областа васкуларна хирургија и во 2006 година успешно го положува супспецијалистичкиот испит и станува супспецијалист по васкуларна хирургија. Во период 2000/2001 година учествува во формирањето на Првата специјална болница за кардиохирургија ЦВЗУ-Скопје. Во 2009 година се вработува во Клиничка болница „Адибадем Систина“ на Одделот за кардиоваскуларна хирургија. Од 2011 година работи во Приватната општа болница „Ремедика“ како кардиоваскуларен хирург.

Општи услови за избор

- Проф. д-р Влатко Цветановски е доктор по медицински науки, а неговата научноистражувачка работа е главно фокусирана на кардиоваскуларната хирургија.
- Д-р Влатко Цветановски на 74. седница, одржана на 25.11.2014 година, е избран за насловен доцент од областа хирургија на Европски универзитет - Р. Македонија.
- Д-р Влатко Цветановски е избран за насловен вонреден професор од областа кардиоваскуларна хирургија во јуни 2018 година на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип.

Активно се користи со англиски, германски и српско-хрватски јазик.

Научните трудови со кои насловен вонреден професор д-р Влатко Цветановски ги исполнува законските критериуми за реизбор во звање вонреден професор се:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието и импакт фактор
1.	Vlatko Cvetanovski, Andreja Arsovski, Liljana Brajevikj, Aleksandar Mitevski, Marija Cvetanovska, Borislav Kondov, Zoran Dimitrov	Arterialization of great saphenous vein in situ for limb salvation: our clinical experiences	Мак.Мед. Преглед	2021
2.	Cvetanovski Vlatko, Arsovski Andreja, Brajevikj Liljana, Mitevski Aleksandar, Cvetanovska Marija, Kondov Borislav, Dimitrov Zoran	New surgical technique for treatment of superficial varicose veins	Academic medical Journal	2022
3.	Cvetanovski Vlatko, Arsovski A, Mitevski A, Cvetanovska M, Kondov B, Dimitrov Z	Deep vein arterialisation: case report	Journal of Morphological Science	2021
4.	Kondov Borislav, Antovic Svetozar, Kondov Goran, Jakupi Nexhati, Karagjov Panche, Colanceski Risto, Jovev Sasko, Cvetanovski Vlatko , Andonovska Biljana, Duka Roland.	OPEN ESOPHAGECTOMY AS A TREATMENT OF CHOICE FOR ESOPHAGEAL CANCER AND A SUCCESSFUL OUTCOME AT THE UNIVERSITY CLINIC IN SKOPJE, NORTH MACEDONIA: A CASE REPORT	Acad Med J	2022
5.	Cvetanovska M, Milenovic Z, Grozdanovski K, Demiri I, Spasovska K, Cvetanovski V.	The Impact of Pneumonia on the Course and Outcome in Patients with Seasonal Influenza	Pril (Makedononska akademija na nauki i umetnosti, Odd. medicinski nauki)	2020

Посебни услови

Д-р Влатко Цветановски, уште како студент, а и како активен лекар, покажува интерес за публикување стручни трудови од својата област. До сега има објавено 51 стручни и научни трудови. Еден е од авторите на *Практикумот по хирургија* за студенти по медицина и стоматологија на Медицинскиот факултет во Скопје.

Повеќе пати бил рецензент на стручно-научни трудови.

Многу пати бил гостин на разни едукативни телевизиски и радиоemisии од областа на медицината, како и чест гостин на разни трибини со цел за здравствена едукација на нашата популација. Автор е на бројни медицински едукативни текстови во повеќе весници и списанија.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Влатко Цветановски во 1997 година добива звање асистент по предметот Хирургија на Медицински факултет во Скопје. Во 2014 година е избран за насловен доцент по предметот Хирургија на Стоматолошкиот факултет при ЕУРМ. Во изборниот период е вклучен во наставата на прв циклус студии по предметот Хирургија. Одржува предавања на прв циклус студии и по предметот Судска медицина на Факултетот за криминалистика при ЕУРМ. Во 2018 година е избран за насловен вонреден професор на Медицински факултет при УГД - Штип. Во изборниот период е вклучен во наставата со студенти по медицина и стоматологија на прв циклус студии по предметот Хирургија, како и виши медицински сестри и акушерки. Учествува во едукација на специјализанти и субспецијализанти. Бил член на комисија за полагање на специјалистички и супспецијалистички испити, како и член на повеќе рецензентски комисии за избор на асистенти и наставници на Универзитетот во Штип. Како асистент и наставник активно и успешно ја изведува практичната и теоретската настава, покажувајќи квалитет во наставата, а исто така и интерес за нејзино континуирано подобрување и унапредување. Д-р Влатко Цветановски активно учествувал во домашни и во меѓународни научноистражувачки проекти од областа на хирургијата. Од 2018 година е главен истражувач на мултицентричната интернационална студија RASE STUDY, PLX-CLI-03, Плуристејм - Израел. Учествува на голем број стручни собири, конгреси, симпозиуми во земјава и во странство со свои изложувања.

Докторската дисертација на тема „Евалуација на феморо-поплитеалниот by-pass и перкутаната транслуминална ангиопластика со стентирање во третманот на периферната артериска болест во инфраингвиналниот сегмент“ ја одбрал во 2010 година.

Досега кандидатот има рецензирано 42 труда како автор и коавтор и тоа во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и во Универзитетски билтен на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип бр. 212/2018 година. Трудите од 38 до 42 се рецензирани во Универзитетски билтен бр. 212 (2018).

1. Амлодипинот кај пациентот со хипертензивна болест. С. Тошев, Л. Лазаров, **В. Цветановски**, В. Бошков, Мак. мед. преглед 1996, 50 1-104 (супл.22) Билтен 692 (9-10 1997).
2. Клиничко искуство фреквентно адаптивните песмејкери и репрограмирање, Б. Милетич, Л. Србиновски, Л. Лазаров Б. Јанакиевски, И. Трајков, Р. Голубовски, **В. Цветановски**. Зборник на апстракти. Прв македонски конгрес за кардиологија, Охрид, 1996, pp.55, Билтен 692 (9-10, 1997).
3. Простагландините како лек на избор за критичка исхемија на долните екстремитети. С. Тошев, М. Каев, Е. Чуновски, Ј. Максимович, **В. Цветановски**, С. Јованова, С. Мешкова. Зборник на апстракти. Прв македонски конгрес за кардиологија, Охрид, 1996, pp.141, Билтен 692 (9-10, 1997).
4. Postoperativni infekcii vo vaskularna hirurgija. Andreevska T, Krckovski T, Smilevski, D, **Cvetanovski V**, Makalovski V. Zbornik na apstrakti, 15. kongres na lekari na Makedonija, Ohrid, oktombri 1999, 122. Bilten 2000.
5. Sceletanazet LIMA and its effects on the intraoperative gliow and anastomosis diameter in CABG. **Cvetanovski V**, Jovev S, Abrahamov D. Cardiothoractic department, Soroca Medical Center, Beer Sheva, Israel; Clinical center Skopje R. Macedonia, Kniga na apstrakti. Vtor makedonski kongres po kardiologija, Ohrid, 2002, pp136.
6. The radial artery as a graft Compared to saphenous vein graft in CABG. Jovev S, **Cvetanovski V**, Abrahamov D. Cardiothoractic department, Soroca Medical Center, Beer Sheva, Israel, Clinical center Skopje, R. Macedonia. Kniga na apstrakti. Vtor makedonski kongres po kardiologija, Ohrid, 2002, pp 135.

7. Surgical therapy in patients with ischemic dilatative cardiomyopathy and Aneurismatic aufmentation of the left ventricular cavity. Mitrev Z, **Cvetanovski V**, Anguseva T, Vasileva A, Hristov N, Mangovski Lj, Moritz A*. Cardiosurgery department, CVZU Skopje, F.Y.R. Macedonia*Cardiothoracic surgery department, University of Frankfurt, Frankfurt, Germany. Abstract 504, citation: European Journal of Heart Failure, Vol.3, supplement1, june 2001.

8. Left ventricular aneurysmectomy; Comparasion between three techniques-early clinical results. Mitrev Z*, **Cvetanovski V**, Rebel M, Aybek T, Doss M, Moritz A.*Cardiothoracic surgery department, University of Frankfurt, Frankfurt, Germany, Caridosurgeru department, CVZU Skopje, University of Skopje, Macedonia, Zbornik na rezimea. Prv semakedonski kongres na lekarite, stomatolozite i farmacevтите, Ohrid, 2001, pp12.

9. Surgical therapy in patients with ischemic dilatative cardiomyopathy and aneurysmatic aufmentation of the left ventricular cavity. Mitrev Z, **Cvetanovski V**, Anguseva T, Vasileva A, Hristov N, Moritz A*. Cardiothoracic surgery department, University Frankfurt, Frankfurt, Germany. Acta clin Croat 2001; 40(supp.1) 79-80.

10. Severly depressed pump function-transplantation or aneurysm surgery. Mitrev Z, Cvetanovski V, Hristov N. Cardiosurgery department, CVZU Skopje, Macedonia Acta clin croat 2001; 40(supp 1) 138.

11. Superior method of cerebral protection in patients with acute aortic dissection during mild hypothermic circulatory arrest. Mitrev Z, **Cvetanovski V**, Hristov N., Cardiosurgery department, CVZU Skopje, Macedonia Acta clin croat 2001; 40(supp.1)139.

12. Церебрална протекција при хируршки третман на пациенти со дисекантни аневризми на аорта во хипотермички циркулаторен арест. Mitrev Z, **Cvetanovski V**, Anguseva T, Mangovski Lj, Menzerath F*, Vasileva A, Petrovski V, Hristov N, Balevski I, Tachaut RJ*. Cardiosurgery department, CVZU Skopje, Macedonia *Anaesthesia department, Military Hospital-Koblenz, R. Germany **PAS-Perfusion Service <Woerrsdrt, R.Germany. Zbornik na apstrakti. Vtor kongres na nevrolozite na Makedonija, 27-30 septemvri 2000, Ohrid, pp32.

13. Стимулиран хируршки пристап кај пациенти со коронарна болест и критична стеноза на каротидна артерија. Mitrev Z, **Cvetanovski V**, Anguseva T, Mngovski Lj, Menzerath F*, Vasileva A, Hristov N, Balevski I, Tachaut RJ** Cardiosurgery department, CVZU Skopje, Macedonia *Anaesthesia Department, Military Hospital-Koblenz, R.Germany **PAS-Perfusion Service, Woerrsdrt, R.Germany. Zbornik na apstrakti. Vtor kongres na nevrolozite na Makedonija, 27-30 septemvri 2000 Ohrid, pp 33-34.

14. Total coronary artery revascularization combined with Y graft technique. Mitrev Z, Vasileva A, Petrovski V, **Cvetanovski V**, Anguseva T, Hristov N Cardiosurgery department, CVZU Skopje, Macedonia Acta clin Croat 2001; 40(supp.1)60.

15. End stage of heart failure-transplantation or surgical treatment. Zan M., Tanja A., **Vlatko C.**, Nikola H. Cardiosurgery, CVZU, 1000, Skopje, R. Macedonia. 6-th World Congres of the World artefitial-Organ, Immunology and Transplantation Society(WAITS), Avgust 17-19.2001, Ottawa, Ontario, Canada, Avstact 14, Final Program and Abstracts.

16. Initial results with combined surgical reconstruction in patients with ischemic dilatative cardiomyopathy. Zan M., Tanja A., **Vlatko C.**, Nikola H. Cardiosurgery, CVZU, 1000, Skopje, R. Macedonia. 6-th World Congres of the World artefitial-Organ, Immunology and Transplantation Society(WAITS), August 17-19, 2001, Ottawa, Ontario, Canada. Avstact 15, Final Program And Abstracts.

17. Перкутана транслуминална ангиопластика со стентирање кај пациенти со периферна артериска болест краткорочни и долгорочни резултати. **Cvetanovski V.**, Peev V., Andreevska T., Krckovski T., Cvetanovska M. Acta morphologica vol.3(1)2006 (53-55).

18. Перкутана транслуминална ангиопластика со стентирање кај пациенти со периферна артериска болест иницијални и долгорочни резултати. **Cvetanovski V.**, Andreevska T., Krckovski T., Cvetanovska M., Kartalov A., Jovev S, Babunovski J. Kniga na apstrakti. Tret makedonski kongres po kardiologija, 21-24 Juni Ohrid R, Makedonija 2006(141-144).

19. Интраплеврална примена на стрептокиназа во хируршкиот третман на фибринопурулентен стадиум на парапневмоничниот плеврален емпием. Р. Чоланчевски, З. Спиоровски, Г. Кондов, А. Арсовски, С. Јовев, Д. Смилевски, **В. Цветановски**, Мак. мед. преглед 2005 (119-123) Вг.3-4.

20. Перкутана транслуминална ангиопластика со стентирање кај пациенти со периферна артериска болест кога и каде? **В.М.Цветановски**, В.Н.Пеев, Т.А.Амдреевска, Т.М.Крцковски, М.В.Цветановска, Р. Чоланчевски, Македонски Медицински Преглед 2005 Скопје(115-119)Вг.3-4

21. **Цветановски В**, Христов Н, Филипче В, Цветановска М, Андреевска Т. Хирургија на поплитеални анеуризми – петгодишно искуство. Конгрес на лекарите и стоматолозите во Македонија, Охрид, јуни 2003, Билтен 848 (30.3.2004 година).

22. Андреевска Т, **Цветановски В**, Крцковски Т, Цветановска М, Карталов А. Влијание на дијабетот на артериската реконструкција кај пациенти со оклузивна артериска болест. Книга на апстракти. Трет македонски конгрес по кардиологија 21-24 јуни, Охрид, Р. Македонија 2006 (141-144) Билтен 914(1-6.03.2007 година).

23. **Цветановски В**, Андреевска Т, Цветановска М. Употреба на вакуум асистирано затворање на рана кај пациенти со инфекција на васкуларен графт во феморалната регија. III Конгрес на инфектолози на Македонија со меѓународно учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 141. Мак.мед.преглед, 10 (супл.69):140, 2007.09P12.

24. Андреевска Т, Цветановски В, **Цветановска М**. Инфекција на васкуларни графтови-етиолошки аспекти III Конгрес на инфектолози на Македонија со меѓународно учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 141. Мак.мед.преглед, 10 (супл.69):144, 2007.09P21.

25. Цветановска М. Кирова-Урошевиќ В, Миленковиќ З, Каровски К, Семенакова В, Гроздановски К, Наунова-Јовановска Д, **Цветановски В**. Значењето на вредности на Ц-реактивниот протеин и прокалцитонинот во дијагноза на бактериските менингитиси, III Конгрес на инфектолози на Македонија со меѓународно учество, 13-16.5.2007, Охрид, Македонија, Зборник на резим., 17. Мак.мед.преглед, 10 (супл.69)18, 2007.01P10.

26. Цветановска М., Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., Семенакова В., Спасовска К., Наунова-Јовановска Д., Михова С., **Цветановски В**. Прокалцитонин-сензитивен маркер за рана дијагноза на бактериски менингитиси. IV Конгрес на микробиолози на Македонија со меѓународно учество, Охрид, Македонија, 2009, Зборник на резим., 45.G1.

27. **Цветановски В**, Андреевска Т, Крцковски Т, Цветановска М. Краткорочни резултати на феморо-поплитеални артериски реконструкции:вена сафена магна наспроти ПТФЕ, Трет македонски конгрес по кардиологија, 21-24 јуни, Охрид, Македонија 2006 (141-144).

28. **Cvetanovski MV**, Jovev S, Cvetanovska M, Blazeovski B, Colanceski R, Andreevska T, Gramatnikovski N, Kartalov A Femoropopliteal bypass vs percutaneous transluminal angioplasty and stenting in treatment of peripheral artery diseases of infrainguinal segment - short-term results. Contribution 2009 Jul; 30(1):105-18.

29. Цветановска М., Миленковиќ З., Кирова Урошевиќ В, Каровски К, **Цветановски В**., Корелација на прокалцитонинот со иницијалните клинички и лабораториски параметри кај пациентите со бактериски менингитиси. Medicus 2011, Vol.16(2):203-210.

30. Цветановска М., Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., **Цветановски В**. Сензитивност и специфичност на Ц-реактивниот протеин и прокалцитонин во диференцијација на бактериски од вирусни менингитиси. Physioacta, 2011; (5)1:149-158.

31. Цветановска М., Миленковиќ З., Каровски К., Кирова-Урошевиќ В., **Цветановски В**. Прокалцитонин cut-off вредности значење во дијагноза на бактериските менингитиси. Mas.Med.Review, 2011;(65)1:31-35.

32. **Цветановски В**, Чоланчевски Р, Цветановска М: Краткорочни резултати на феморо-поплитеални артериски реконструкции; вена сафена магна вс ПТФЕ. Acta Morphol.2009;Vol.6(1):58-61.

33. **Цветановски В**, Чоланчевски Р, Цветановска М: Влијанието на подколеничниот run-off на проодноста на артериите кај пациенти со периферна артериска болест

третирање со перкутана транслуминална ангиопластика со стентирање: *Acta Morphol.* 2009; Vol. 6(1):62-65.

34. Цветановска М, Миленковиќ З, Кирова-Урошевиќ В, Спасовска К, гроздановски К, **Цветановски В**, Семенакова-Цветковска В. Значењето на серумското ниво на прокалцитонинот и Ц-реактивниот протеин во диференцирање на бактериски од вирусни менингитиси. *Acta morphol.* 2009; Vol. 6 (1):69-72.

35. Карталов А, Нојков Ј, Кузмановска Б, Донеv Ј, Џамбазовска Трајковска В, Стефановски И, Петрушева А, **Цветановски В**, Цветановска М. Каудален блок изведен со бупивакаин-трамадол и постоперативна контрола на болката при херниопластика во детска возраст. *Acta Morphol.* 2008; Vol. 5(2):71-75.

36. **Цветановски В**, Спировски З, Кондов Г, Андреевска Т, Крцковски Чоланчески Р, Цветановска М. Серомот како постоперативна компликација кај пациенти со карцином на дојка. *Acta Morphol.* 2007; Vol. 4(1):68-71.

37. Цветановска М., Каровски К., Миленковиќ З., Кирова В., Стојовска П., Гроздановски К., Наунова-Јовановска Д., Спасовска К., **Цветановски В.**, Семенакова В. C-reactive protein and Procalcitonin as markers for early diagnosis of bacterial meningitis, 13th Intern. Congress of Infect. Diseases, 19-22.06.2009, Kuala-Lumpur, Malaysia, 4870 Abstracts.

38. **Vlatko Cvetanovski**, Andreja Arsovski, Liljana Brajevikj, Aleksandar Mitevski, Marija Cvetanovska, Borislav Kondov, Zoran Dimitrov. Arterialization of great saphenous vein in situ for limb salvation: our clinical experiences. *Мак.Мед. Преглед.* 75(2). 2021.

39. **Vlatko Cvetanovski**, Andreja Arsovski, Liljana Stojanovska, Marija Cvetanovska, Zoran Dimitrov Arterialisation of great saphenous vein in patient with critical limb ischemia Case report.. *Journal of Lithuanian surgery*, 2018, 17 (1-2 p.44-48).

40. **Cvetanovski Vlatko**, Arsovski A, Mitevski A, Cvetanovska M, Kondov B, Dimitrov Z. Deep vein arterialisation: case report. *Journal of Morphological Science.* 2021.4(1): 61-64.

41. **Cvetanovski Vlatko**, Arsovski Andreja, Brajevikj Liljana, Mitevski Aleksandar, Cvetanovska Marija, Kondov Borislav, Dimitrov Zoran New surgical technique for treatment of superficial varicose veins. *Academic medical Journal* 2022: 2(1):119-125.

42. **Цветановски В**, Арсовски А, Стојаноивска Л, Хаџиманчев М, Илиев Б, Споа Д. Инфекции на рана кај пациенти подложени на васкуларни хируршки процедури со простетичен материјал. V Конгрес на инфектолози на Македонија со меѓународно учество, 27-30.10.2016, Охрид, Македонија, *Мак.мед. преглед, супл* 93,106, 08ПО05 (апстракт).

Трудови за рецензија

43. Arterialization of great saphenous vein in situ for limb salvation: our clinical experiences. V **Cvetanovski**, A Arsovski, L Brajevikj, A Mitevski, M Cvetanovska, B Kondov, Z Dimitrov. *Mac. Med. Review*, 2021; 75(1): 60-63

Авторите во овој труд даваат приказ на неколку клинички случаи на артеријализација на големата сафенска вена со цел да се овозможи спасување на екстремитетот. Методата е употреблива во случаи каде што не постојат артериски крвни садови кои ќе обезбедат дистален run off.

44. Deep vein arterialisation. **Vlatko Cvetanovski**, Andreja Arsovski, Aleksandar Mitevski, Marija Cvetanovska, Borislav Kondov, Zoran Dimitrov. *Journal of Morphological Science* 2021;4(1):61-64

Во овој труд авторите презентираат случај на пациент со периферна артериска болест во терминален стадиум кој е успешно третиран со креирање на артерфициелна артерио венска фистула помеѓу тибіоперонеалното дтебло и вена тибіјалис антериор на која е извршена проксимална лигација и дистална валвулотомија. Резултатот покажува можност за успешна употреба на оваа метода кај болните во терминална фаза на периферна артериска болест.

45. New surgical technique for treatment of superficial varicose veins **Cvetanovski Vlatko**, Arsovski Andreja, Brajevikj Liljana, Mitevski Aleksandar, Cvetanovska Marija, Kondov Borislav, Dimitrov Zoran.. *Academic medical Journal*, 2022:2(1):119-125

Во циклусот на трудови кои презентираат нови техники (how to do it) авторите презентираат неколку клинички случаи на третман кај пациенти со проширени вени.

Техниката опфаќа неколку фази: прекин на големата сафенска вена веднаш по нејзиното формирање, парцијален stripping на големата сафенска вена до зоната на коленото, детачмент на сафено феморалниот спој со лигација на сите гранки кој се вливаат во предел на сафено феморалниот спој. Методата нуди помала инвазивност, побрзо враќање на дневните активности и помало присуство на хематоми во надколеничната зона.

46. OPEN ESOPHAGECTOMY AS A TREATMENT OF CHOICE FOR ESOPHAGEAL CANCER AND A SUCCESSFUL OUTCOME AT THE UNIVERSITY CLINIC IN SKOPJE, NORTH MACEDONIA: A CASE REPORT. Kondov Borislav, Antovic Svetozar, Kondov Goran, Jakupi Nexhati, Karagjozov Panche, Colanceski Risto, Jovev Sasko, **Cvetanovski Vlatko**, Andonovska Biljana, Duka Roland. Acad Med J 2022;2(1):138-142

Во трудот авторите прикажуваат case report на пациент со карцином на хранопроводот. Посебен осврт има на хируршката техника која е користена при интервенцијата, како и на хемодинамските параметри во процесот на следење на пациентот. Хируршката техника и опсервацијата на пациентот се клучни за поволен исход кај пациентот.

47. EPIDEMIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF ACUTE VIRAL HEPATITIS TYPE C IN MACEDONIA. KNOWLEDGE – Velo Markovski, **Vlatko Cvetanovski**. International Journal.2020:Vol.38.4.129-134

Во овој труд авторот ги опишува епидемиолошките карактеристики на вирусниот хепатитис Ц, давајќи посебен осврт на ризичните групи и начинот на заразување и пренос на болеста. Во исто време прави компарација на епидемиолошките карактеристики во Македонија и надвор од неа.

48. The Impact of Pneumonia on the Course and Outcome in Patients with Seasonal Influenza. Cvetanovska M, Milenovic Z, Grozdanovski K, Demiri I, Spasovska K, **Cvetanovski V**. Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2020 Sep 1;41(2):63-70. doi: 10.2478/prilozi2020-0034.PMID: 33011704

Во трудот авторот дава посебен осврт на пневмонијата како компликација на грипот која е причина за развој на тешка клиничка слика и смртен исход. Истовремено ги опишува ренгенграфските карактеристики и видот на причинителот кој е врзан со најголем процент на компликации.

49. Covid-19 and pregnancy-our experiences. Cvetanovska M, Demiri I, Grozdanovski K, Spasovska K, Daneva-Markova A, Stojanoska T, **Cvetanovski V**. Journal of Morphological Sciences, [S.l.], v. 4, n. 3, p. 131-137, dec. 2021. ISSN 2545-4706.

Во овој труд авторот ги обработува бремените жени во различен период од бременоста за време на пандемијската криза со КОВИД 19. Анализирани се повеќе аспекти од кои најзначајни се временскиот период на бременоста и компликациите, како и пренесување на вирусот трансплацентарно на плодот. Заклучокот е дека ЦОВИД 9 има значајно влијание на клиничкиот тек и исходот кај бремените жени особено во третиот триместар.

50. SAPS 2 score valid parameter for outcome in severe influenza. Cvetanovska M, Demiri I, Grozdanovski K, Spasovska K, **Cvetanovski V**. 2021 Acad Med J 2021;1(2):64-69

Трудот прави осврт на актуелните скоринг системи кои се употребуваат во единиците за интензивно лекување, притоа утврдувајќи ги како значајни предиктори на клиничкиот тек и исходот на болните со инфлуенца. САПС 2 скорот е еден од тие скор системи кој во заклучокот авторот го потврдува како валиден параметар за неповолен исход.

51. Covid-19 pneumonia associated with rhabdomyolysis in patient with previous chronic therapy with statin: coincidence or realted conditions? Janeku Kartalova M, Cvetanovska M, Stevanovic M, Demiri I, Taseva Bogoeva S, **Cvetanovski V**. Journal of Morphological Sciences, [S.l.], v. 4, n. 1, p. 6-12, mar. 2021. ISSN 2545-4706.

Обработени е пациент во периодот на пандемијската криза со ковид 19 кој како компликација имал пневмонија и рабдомиолиза. Авторот укажува на долготрајната терапија со статини и ја отвора дилемата дали интензивната рабдомиолиза е резултат на третманот со статини или е резултат на активен миоцит предизвикан од САРС-Ков 2 вирусот.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Стручната активност на д-р Влатко Цветановски доаѓа до израз во неговите секојдневни активности, како изграден кардиоваскуларен хирург, при што на Клиниката за торакална и васкуларна хирургија воведува повеќе нови методи во васкуларната хирургија. Бил член на комисији за стручни испити на медицински сестри и за лекари. Има остварено неколку стручни престоји во странство. Во 1995 година престојува во Кардиохируршкиот центар „Св. Екатерина“ кај проф. А. Чирков. Во 1997 година престојува во Приватниот кардиохируршки центар „Herzzentrum“ во Франкфурт/М, Р. Германија. Во 1999 година престојува на Универзитетската клиника за торакокардијална и васкуларна хирургија во Франкфурт/М, Р. Германија. Во 2001/2002 година престојува во Универзитетската болница за кардиоторакална хирургија во Бершева-Израел.

Член е на Здружението на хирурзите на Македонија, Македонското респираторно здружение, Европското респираторно здружение (ERS).

Активно учествува на голем број на семинари, работилници, симпозиуми и стручни состаноци во земјава и надвор од неа. Со сопствени трудови учествувал на бројни конгреси во Македонија и странство.

Д-р Влатко Цветановски е претседател на Одборот за соработка и доверба со јавност при ЕУРМ.

Член е на Комисијата за проценка на квалитетот на услуги при Општа болница „Ремедика“.

Д-р Влатко Цветановски е акредитиран професор испитувач при Лекарската комора на РСМ.

Д-р Влатко Цветановски, уште како студент, а и како активен лекар, покажува интерес за публикување стручни трудови од својата област. До сега има објавено 51 стручни и научни труда.

За својата работа има добиено Благодарница од МЛД, како и Благодарница од страна на Лекарската комора на РС Македонија за особен придонес и нагжираност при справување со пандемијата предизвикана од корона вирусот КОВИД 19.

ЗАКЛУЧОК И МИСЛЕЊЕ

По разгледувањето на поднесената документација и изнесените податоци во овој извештај, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, Комисијата смета дека кандидатот д-р Влатко Цветановски поседува стручни и наставно-научни квалитети, исполнувајќи ги притоа условите за реизбор на наставник во насловно звање насловен вонреден професор од наставно-научната област кардиоваскуларна хирургија.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да го реизбере д-р Влатко Цветановски во звањето насловен вонреден професор во наставно-научната област кардиоваскуларна хирургија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Андреја Арсовски, претседател, с.р.

Проф. д-р Александар Николиќ, член, с.р.

Проф. д-р Александар Митевски, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Избран во доцент на ЕУРМ, Стоматологија (во декември 2014)	1		30		30
	Избран во насловен вонреден професор на ФМН при УГД - Штип (во декември 2012)	1		40		40
						70
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание опфатено во (СЦИ / ЦА / останати)					
	Кандидатот има 3 труда публикувани во списанија со фактор на влијание (трудовете со реден број 43, 44, 45)	3	6			18
	Кандидатот има 6 шест труда публикувани во меѓународни научни списанија (трудовете со реден број 46, 47, 48, 49, 50, 51)			6	9	54
	Раководител (PI) на меѓународен научноистражувачки проект			1	8	8
	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир	2	2			4
	Конгреси со постер презентации	1	0,5			0,5
	Меѓународен конгрес	1	2			2
	Рецензент на научен труд	3	1			3
	ВКУПНО					159.5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1	Пленарно предавање на стручен собир	1	2			2
2	Член на комисија на институција	1	2			2
3	Член на стручно здружение	3	1			3
	Претседател на факултетска комисија	1	2			2
4	Техничко унапредување	5	2			10
5	Член на универзитетски или владини тела	1	5			5
6	Член на факултетски орган - комисија					
	ВКУПНО					24
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					183.5

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ СОЦИЈАЛНА МЕДИЦИНА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ
НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, со Одлука бр. 2002-34/4 донесена на 23.1.2023 г. определи Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област **социјална медицина (30818)** – еден извршител, на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во состав:

- д-р Милка Здравковска - редовен професор за наставно-научната област епидемиологија и здравствена статистика и информатика, вработена на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – претседател;
- д-р Ѓорѓи Шуманов - редовен професор во пензија за наставно-научната област епидемиологија и здравствена статистика и информатика – член;
- д-р Бистра Ангеловска - редовен професор во пензија за наставно-научната област социјална фармација и фармацевтска технологија - член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 21.12. 2022 година, а во предвидениот рок се пријави кандидатката доцент д-р Валентина Симоновска, специјалист по социјална медицина со организација на здравствената дејност.

Врз основа на анализа на приложената документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци за кандидатката д-р Валентина Симоновска

Доцент д-р Валентина Симоновска е родена на 20.2.1971 г. во Скопје Средно образование завршува во Средно медицинско училиште „Д-р Панче Караџозов“ во Скопје во 1989 г., со одличен успех. На Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје дипломира во 1995 г., со просечна оценка 9,24. Магистрира на Медицинскиот факултет во Скопје во 2005 г. на тема „Зачестеност на метаболен синдром во популација изложена на ризик за појава на коронарна артериска болест“ и се стекнува со звање магистер на медицински науки. Со одбрана на докторската дисертација на тема „Модел за проценка на чинење на исхемичните болести на срцето во болничката здравствена заштита“ во 2015 г. на Медицинскиот факултет во Скопје се стекнува со звање доктор на медицински науки од областа на јавното здравје.

Од 1996 до 2000 г. доц. д-р Валентина Симоновска работи како лекар по општа медицина во ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје и започнува специјализација по социјална медицина и организација на здравствената дејност. Во 2000 г. положува специјалистички испит и стекнува звање специјалист по социјална медицина и организација на здравствената дејност, а во 2004 г. е на дополнително усовршување по менаџмент во јавното здравје во USA, Georgia, CDC Atlanta-Sustainable Management Development Program in Public Health. Во 2002 г. и 2006 година е избрана за помлад асистент, а во 2008 и 2011 година за асистент на Катедрата по социјална медицина при Медицинскиот факултет во Скопје. Од 2005 до 2007 г. извршува функција шеф на Отсекот за здравствено воспитание во ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје. Од 2007 до 2008 г. е началник на Одделението за социјална медицина, а во 2008 г. е заменик-директор на ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје. Во 2018 г. е назначена за шеф на Отсекот за статистички истражувања во болничката здравствена заштита, а во 2021 г. е именувана и за раководител на Одделението за социјална медицина. Работи на изготвување на многубројни информации, анализи и извештаи за здравствената

состојба и здравствената заштита на населението на подрачјето на Скопје. Во Светската здравствена организација (СЗО) е избрана како национален соработник на СЗО за сиромаштија и здравје (надворешен соработник) од 2008 до 2009 г. Во Министерството за здравство извршува функција на национален консултант со „КАРЛ Консалтинг“ - Австралија (надворешен соработник), национален соработник за имплементација на дијагностички сродни групи на болести (DRG-Diagnosis Related Groups) во Р. Македонија од 2008 до 2009 г. Во истиот период била член и на Работна група на Владата на РМ за имплементација на Cash Transfer System во областа на здравството. Во 2008 г. го положува испитот за директор на јавна здравствена установа. Во 2009 г. учествува во изготвувањето на Законот за јавно здравје во РМ, како и во Холандија и Белгија. Во 2013 г. посетува Интернационална тренинг програма за докторанди по јавно здравје во Браун Школа за јавно здравје, Ерусалим, Израел.

Доц. д-р Валентина Симоновска е координатор и учесник во повеќе национални и меѓународни работни групи и проекти:

- Проект на Министерството за здравство (МЗ) за изработка на Регистар за рак на РС Македонија;
- Проект на Министерство за здравство за акредитација на болниците;
- Проект на МЗ за Ревизија на Националната здравствена политика и развој на стратегија;
- Проект на CDC –USA, Медицински факултет - Скопје и МЗ (Healthy Communities);
- Национален координатор на РМ за сиромаштија и здравје на СЗО;
- Национален координатор за РМ на МЗ и Карл консалтинг - Австралија за имплементација на Дијагностички сродни групи на болести (DRG) во болниците во РМ;
- Национален координатор за парични трансфери на Светската банка и Влада на РМ;
- Проект РАНД - Америка за финансирање во здравствениот систем;
- Проект за ментално здравје на Советот на Град Скопје;
- Проект на Медицински факултет и Хенри форд центар за откажување од пушење;
- Проект на МЗ за изготвување на Закон за јавно здравје на РМ;
- Проект на МЗ за изработка на Стратегија за Ромите во РС Македонија,
- Проект на СЕМОС Македонија за информатички системи во здравство;
- Проект за здраво стареење на МЗ;
- Проект за здравјето на Ромите во РМ;
- Проект на МЗ за информатички систем и водење регистри за хронични незаразни болести;
- Проект на МЗ за здрави училишта;
- FARE Проект на МЗ за зависности и алкохолизам во РМ;
- ЕСПАД Проект за пушење, зависности и употреба на седативи кај адолесценти во РМ;
- Проект на СЗО за реформи во Примарната здравствена заштита;
- Член на работна група на МЗ за изработка на Закон за јавно здравје,
- Член на Комисија при Владата на РС Македонија за справување со учесници во странски војни и нивните семејства и нивна ресоцијализација;
- Член на Комисијата за изработка на Пријава за насилство на РС Македонија;
- Член на Работна група на СЗО во РС Македонија за „Health inequity and COVID-19 in North Macedonia: Investing in health and well-being for a fairer and more equitable future for all“;
- Член на Комисија за внатрешна контрола во ЦЈЗ-Скопје на системот за стандардизација ISO 9001-2015 и акредитација со ISO 17025;
- Кодер и контролор на второ ниво на верификација во „Мој термин“ и МЗ, на Пријава за дијабет и хронична бубрежна инсуфициенција;
- Експерт по јавно здравје и учесник во изработка на анкети за проценка на ризик на пациенти позитивни на COVID-19, изработка на упати за тестирање со PCR метода и ослободување на оздравените во РС Македонија;
- Учесник во имунизација на населението од сезонски грип;

- Претседател на комисија при ЦЈЗ – Скопје за испитување на лица едуцирани во обука за Хигиенски минимум.

Кандидатката е потпретседател на Здружението на специјалисти по социјална медицина и организација на здравствена дејност и член на Лекарската комора на РС Македонија, каде што е и акредитиран испитувач за полагање на државен испит. Член е на Македонското лекарско друштво и добитник на Плакета за достигнување во областа на социјална медицина и организација на здравствената заштита.

Активно се служи со англискиот јазик.

Кандидатката е вработена како лекар специјалист во ЈЗУ Центар за јавно здравје во Скопје, на работно место раководител на Одделението за социјална медицина во ЦЈЗ-Скопје.

Општи услови:

- просек од додипломски студии – 9,24 на Медицински факултет, УКИМ, 1995;
- специјализација по социјална медицина и организација на здравствената дејност, Медицински факултет, УКИМ, 2000;
- научен степен - магистер на медицински науки, Медицински факултет, УКИМ, 2005;
- научен степен - доктор на медицински науки од областа на јавното здравје, Медицински факултет, УКИМ, 2015;
- во 2018 година е избрана во звање насловен доцент, а во 2021 година во звање доцент за наставно-научната област социјална медицина на ФМН при УГД,
- во последните пет години (пред објавување на огласот за избор) има објавено пет научни труда во меѓународно признаени списанија, индексирани во меѓународни бази на податоци;
- потврда за познавање на англиски јазик;

Посебни услови:

- учество во меѓународни проекти;
- активно партиципира во работилници, семинари и симпозиуми, има престои во странство, со што го унапредува своето стручно познавање, кое понатаму го пренесува на своите соработници и колеги.

Трудови објавени во списанија со фактор на влијание и меѓународен уредувачки одбор во последни пет години

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	Simonovska V., Cekova B.	Employee staff in healthcare institutions in the region of public health institution – Shtip for 2021	(2022), Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 54. No.4 Page 699 – 705.	12
2.	Simonovska V., Cekova B.	Analysis of hospital morbidity and mortality in the area of the city of Shtip for year 2021.	(2022), Knowled – Internatinal Journal Scinetific Paper Vol. 53. No.4 Page 511 - 516.	12
3.	Simonovska V., Cekova B.	Analysis of the health condition and health protection of the population of Skopje region for 2020	(2022), Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 53. No.4 Page 565 - 570.	12

4.	Simonovska V., Cekova B.	The situation with respiratory diseases in the population of the Skopje region for 2021.	(2022), Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 52. No.4 Page 449 - 454.	12
5.	Simonovska V., Cekova B.	Analysis of the health condition of the vulnerable group - old people in the Region of Skopje for 2020	(2022),. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 52. No.4 Page 535 - 540.	12

1. Публицирани трудови

Доц. д-р Валентина Симоновска е автор/коавтор на поглавја во пет учебника од областа на јавно здравје, како и автор и коавтор на голем број стручни и научни трудови кои се печатени во домашни и меѓународни списанија и зборници од конгреси во земјава и во странство.

2.1. Рецензирани трудови при изборот во наставно звање насловен доцент, Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 212 од 1.6.2018 г.

1. Симоновска В, Спасовски М, Косевска Е. Влијание на споредните дијагнози врз трошокот кој го создаваат пет групи најскапи пациенти со исхемични болести на срцето. *Physioacta*, 2014; 8(2): 93-101.
2. Симоновска В, Спасовски М, Косевска Е. The average treatment and its cost, age and gender of patients with ischemic heart diseases. *Journal of US-China Public Administration*, 2014; 11(6): 471-7.
3. Петковски К, Симоновска В, Спасовски М, Rutebemberwa E. Management in Healthcare. Makerere University, Kampala, Uganda, 2014: 214.
4. Симоновска В. The frequency of metabolic syndrome. LAP Lambert Academic Publishing, Germany, 2015: 133.
5. Donev D, Lazarevik V, Simonovska V. Health Promotion in Prevention of Non-communicable Diseases. In: Donev D, Pavlekovic G, Zaletel Kragelj L, editors. Health Promotion and Disease Prevention. Stability Pact Forum for Public Health Cooperation in South Eastern Europe. Lage: Hans Jacobs Publishing Company, 2007:518-27.
6. Петковски К, Симоновска В. Менаџмент во здравството (учебник, коавтор). Херакли комерц, Битола, 2008: 256.
7. Донеv Д, Спасовски М, Тозија Ф, Косевска Е, Симоновска В и др. Социјална медицина (учебник, коавтор). Медицински факултет-Скопје, 2013: 464.
8. Каранфилова М, Симоновска В, Спинова В. Анализа за состојбата со малигните заболувања на територијата на Центарот за јавно здравје – Скопје. ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје, 2013 (публикација, коавтор).
9. Србова А, Симоновска В. Анализа на утврдениот морбидитет во амбулантно - поликлиничката дејност на подрачјето на Скопскиот регион за периодот од 2011 - 2013 г. ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје, 2013 (публикација, коавтор).
10. Каранфилова М, Симоновска В, Осман М. Информација за здравјето на жените и децата во Скопскиот регион во 2014 г. ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје, 2015 (публикација, коавтор).
11. Симоновска В. Исхемичните болести на срцето - приоритетен јавно здравствен проблем во Р. Македонија. Денови на превентивна медицина, 2016 - Охрид (стручно-научен труд, автор).
12. Симоновска В, Муса Ш, Спинова В, Каранфилова М, Малинска П, Србова А, Крстев Б, Осман М. Малигните заболувања - значаен социо-медицински проблем. Денови на превентивна медицина 2017 - Охрид (стручно-научен труд, автор).
13. Симоновска В. Извештај за здравјето на населението од Скопскиот регион за 2016 година. ЈЗУ Центар за јавно здравје - Скопје; 2017 (публикација, автор).
14. Симоновска В. Извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2016 г. ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје, 2017 (публикација, автор).

15. Каранфилова М, Спирова В, Србова А, Симоновска В. Информација за повредите кај населението во Скопскиот регион во периодот од 2012 - 2016 г. ЈЗУ Центар за јавно здравје – Скопје, 2017 (публикација, коавтор).
16. Симоновска В., (2013). „Здравствена состојба и здравствена заштита на деца до 6 години, училишни деца и жени“, Донеv Д., Спасовски М. и др. Скопје: Медицински факултет, 116-147 стр.: илустр.; 24 см (учебник, коавтор).
17. Efremov Ij., Petrussevska A., Dimitrievska V., Simonovska V. Faculty of Medical Sciences – UGD - Shtip, North Macedonia (2021), Factors Underlying. Perceptions of Quality of Life Among Acne Patients in R.N. Macedonia. In: Journal of Health and Medical Sciences, Vol.4, No.1, 23-28. <https://www.asianinstituteofresearch.org/> (научен труд, коавтор)
18. Симоновска В, Јанкоска А. Анализа за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи на територијата на ЦЈЗ-Скопје во 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, септ. 2020: 56. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, автор).
19. Јанкоска А, Симоновска В, Неципи С. Информација за состојбата со психози за населението од Скопскиот регион за 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, дек. 2020: 15. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, коавтор).
20. Симоновска В, Јанкоска А. Информација за состојбата со дијабет за населението од Скопскиот регион во текот на 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, јуни 2020: 18. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, автор).
21. Симоновска В. Извештај за хронична бубрежна болест за пациенти регистрирани во 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, УГД- Штип, јуни 2020: 12. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, автор).
22. Малинска П, Симоновска В, Јанкоска А. Информација за здравствени индикатори, 2009-2019 г., на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје – Скопје. ЦЈЗ-Скопје, јуни 2020: 35. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, коавтор).
23. Симоновска В, Јанкоска А. Мрежа на болнички здравствени установи во 2019 г. во Скопскиот регион. ЦЈЗ-Скопје, УГД – Штип, мај 2020: Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub>, (публикација, автор).
24. Србова А, Симоновска В. Информација за обемот и видот на здравствените услуги во специјалистичката здравствена заштита на подрачјето на Скопскиот регион во 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, мај 2020: Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub>, (публикација, коавтор).
25. Симоновска В. Извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, УГД – Штип, мај 2020: 42. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, автор).
26. Симоновска В, Јанкоска А. Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет за жителите од Скопскиот регион во 2019 г. ЦЈЗ-Скопје, УГД – Штип, дек. 2020: 81. Достапно на: <http://cph.mk/mk/pub> (публикација, автор).
27. Симоновска В. Пријавување на малигните болести во Регистар за рак. Презентација за подобрување на квалитетот на податоците за кодирање на малигните болести - Регистар за рак „Мој термин“, Microsoft Teams meeting, 23.2.2021.
28. Симоновска В, Амети И. Чекори и фази во процесот на пополнување на пријавите за дијабет. Презентација на форум на Национален комитет на РМ за дијабет, Медицински факултет-Скопје, 13.12.2018 г.
29. Simonovska V., Zdravkovska M. (2021), Conditions of chronicle obstructive pulmonary disease in Skopje region population from 2014-2018. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 46. No.4 Page 649- 654 <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/70/70>
30. Simonovska V., Spirova V. (2021), The health condition and the health protection of the population from the Skopje Region for 2018, Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 46. No.4 Page 603-608. <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/89/89>
31. Petrovski M., Simonovska V., Terzieva- Petrovska. O. (2021) need of assistance for maintainning of oral hygiene among institutionalized elderly, Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 46. No.4 Page 561-566. <https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/61/61>

2.2. Трудови за рецензија за избор во звање вонреден професор

32. Simonovska V., Cekova B. (2022), Employee staff in healthcare institutions in the region of public health institution – Shtip for 2021. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 54. No.4 Page 699 – 705.

<https://doi.org/10.35120/kij5404699s>

Здравствената заштита на подрачјето на Центар за јавно здравје – Штип за 2021 година ја обезбедувале вкупно 194 здравствени установи од кои 8 јавни здравствени установи (ЈЗУ Клиничка болница – Штип, ЈЗУ Здравствен дом „Панче Караџов“ – Штип, ЈЗУ Здравствен дом Радовиш, ЈЗУ Здравствен дом „Нада Михајлова“ – Пробиштип, Институт за трансфузиона медицина – Регионален центар – Штип, ЈЗУ Центар за јавно здравје – Штип со подрачни единици во Радовиш и Пробиштип) и 186 приватни здравствени установи (ПЗУ Центар за дијализа – Диамед подружница – Штип, 48 ординации од дејноста по општа медицина, 1 ординација од дејноста здравствена заштита на училишни деца и младина, 8 ординации од дејноста здравствена заштита на деца, 2 ординации од дејноста медицина на труд, 8 дијагностички лаборатории, 8 ординации по гинекологија и акушерство, 15 ординации од специјалистичко-консултативна дејност, 57 стоматолошки ординации и 38 аптеки). Мрежата на здравствени установи на ниво на подрачјето на Центар за јавно здравје – Штип е добро распространета, вклучувајќи јавни и приватни здравствени установи кои овозможуваат примарна и секундарна здравствена заштита на населението. Дефицит на тимови на ниво на примарна здравствена заштита има во стоматолошката дејност. Во останатите дејности на примарно ниво бројот на тимови е во рамките на нормативот или поголем, што секако не резултира негативно врз обезбедување на здравствена грижа за пациентите. Додека на ниво на секундарна здравствена заштита помал број на лекари специјалисти има по анестезиологија и реанимација, физикална медицина, медицинска биохемија и микробиологија, но останатите лекари специјалисти во болничката и специјалистичко-консултативна вон болничка дејност се во рамките на предвидениот норматив или пак во поголем број.

33. Simonovska V., Cekova B. (2022), Analysis of hospital morbidity and mortality in the area of the city of Shtip for year 2021. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 53. No.4 Page 511 - 516.

<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5448>

Вкупниот број на стационарно-лекувани лица во текот на 2021 година изнесува 9.212 лица. Од нив 48,6% се мажи, додека 51,3% се жени. Остварени се вкупно 48.263 дена на хоспитализација. Просечното траење на лекување изнесува 5,2 дена. Во структурата на болнички морбидитет во текот на 2021 година првото место го зазема групата Болестите на циркулаторен систем со 1.610 лекувани болни (17,5%). Тие оствариле 5.277 болнички денови или 10,9% од вкупно остварените денови, со просечна должина на лекување од 3,3 дена. Следуваат инфективните и паразитски болести со вкупен број на лекувани болни од 1.348 лица или 14,6%, и истите оствариле 12.065 болнички денови (25,0%) со просечна должина на лекување од 9,0 дена. Третото место во болничкиот морбидитет отпаѓа на групата Болести на дигестивниот систем со вкупен број на регистрирани 774 лекувани болни или 8,4%, кои оствариле 4.371 болнички денови (9,1%) со просечна должина на лекување од 5,6 дена. Овие болести, поради својата распространетост, високата смртност и последиците во вид на работна неспособност и инвалидност, претставуваат значаен проблем за општеството. За решавање на проблемите кои се поврзани со појавата на болестите на циркулаторен систем не се доволни напорите само на здравствената служба, независно од тоа колку таа е развиена и технички опремена, туку начинот на живот во одредена средина, како и човечкото однесување, односно ставот кон сопственото здравје и здравјето на неговата околина. Пристапот во превенцијата од овие болести вклучува унапредување на видот и начинот на исхрана, откажување од пушењето, зголемена физичка активност – приспособена на возраста и здравствената состојба, намалување на психосоцијалните фактори (како што се стресот, поврзан со работата и работните обврски, лошите меѓучовечки односи и вонредните состојби во земјата и светот).

34. Simonovska V., Cekova B. (2022), Analysis of the health condition and health protection of the population of Skopje region for 2020. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 53. No.4 Page 565 - 570.

<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5448>

Концептот на здравјето, односно здравствената состојба е рамнотежа помеѓу личноста и околината, единство на душата и телото. Социјалната медицина и јавно здравје имаат пристап во опсервацијата на здравјето не само на поединците, туку и за здравјето на групите и заедницата, како резултат на интеракција на поединците со социјалната средина. Овој труд ја прикажува здравствената состојба на населението од Скопскиот регион во текот на 2020 година. Во структурата на морбидитетот во дејноста општа медицина доминираат *болестите на циркулаторен систем* со вкупен број од 131.687 регистрирани заболувања и стапка на специфичен морбидитет 278,4 заболени на 1.000 жители. *Болестите на респираторен систем* доминираат во дејност здравствена заштита на училишни деца и младина (48.483 лица со стапка од 232,8‰) и здравствена заштита на мали деца (43.592 лица со стапка на специфичен морбидитет од 793,3 заболени на 1.000 жители). Во болничката здравствена заштита „Неоплазми“ се на прво место со 9.338 регистрирани заболувања и специфична стапка на морбидитет од 14,7‰. Болестите на циркулаторниот систем имаат 7.348 регистрирани заболувања со стапка на специфичен морбидитет од 11,6 заболени на 1.000 жители. Високото рангирање на овие заболувања во морбидитетот кај населението од Скопскиот регион укажува на сериозноста на овој здравствен проблем, кој се очекува и понатаму да остане еден од приоритетните јавно-здравствени проблеми. Препораките кои може да се добијат од овој труд се во насока на континуирано и детално иследување на ризик-факторите кои се поврзани со „социјалните болести“ и делување врз истите со цел нивно редуцирање или целосно елиминирање. Потребно е развивање на скрининг програми за хронични незаразни болести, поголема информираност на населението за придобивките од нивно спроведување со една цел унапредување на јавното здравје.

35. Simonovska V., Cekova B. (2022), The situation with respiratory diseases in the population of the Skopje region for 2021. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 52. No.4 Page 449 - 454.

<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5211>

Основна цел на овој труд е да се прикаже состојбата со респираторните болести на населението во Скопскиот регион за 2021 година. Да се укаже на сериозноста на заболувањата, потребата од правилно и рано дијагностицирање и да се посочат соодветни превентивни мерки за респираторните заболувања. Во структурата на најзастапени супкатегории на болестите на респираторен систем (J00-J99) во дејноста општа медицина, првото место го зазема супкатегија акутен фарингит и акутен тонзилит (J02-J03) и има вкупен број од 69.872 регистрирани заболувања со стапка на специфичен морбидитет од 147,7 /1.000 жители, односно 33% од вкупниот број на регистрирани респираторни заболувања во дејност општа медицина. Во дејноста здравствена заштита на училишни деца и младина вкупниот број на регистрирани болни со акутен фарингит и акутен тонзилит изнесува 31.940 регистрирани заболувања со стапка од 206,3/1.000 жители, односно 56% од вкупниот број на регистрирани респираторни заболувања. Акутниот фарингит и тонзилит (J02-J03) со вкупен број од 33.768 регистрирани случаи е супкатегија со најголем удел во дејноста здравствена заштита на деца. Стапката на специфичен морбидитет изнесува 614,5 /1.000 жители, односно 45% од вкупниот број на регистрирани респираторни заболувања во оваа дејност. Во болничката дејност најголем удел на лекувани болни од групата болести на респираторен систем (J00-J99) припаѓа на супкатегија J18 пневмонија, неозначен микроорганизам и има вкупен број од 1.040 хоспитализирани лица со стапка на специфичен морбидитет од 1,6 /1.000 жители, со што се номинира на прво место во однос на бројот на хоспитализации од регистрираните респираторни заболувања. Процентуално зазема 41% од сите хоспитализации со регистрирани заболувања од оваа

група. Во амбулантно поликлиничката дејност доминира акутниот тонзилит и фарингит како најчеста причина за посета кај лекар во текот на 2021 година и тоа во сите дејности, но најчесто за децата од 0 до 6 години. Најчеста причина за хоспитализација во текот на 2021 година била *пневмонијата од неозначен микроорганизам* и тоа за двата пола подеднакво и најчесто за децата од 1 до 4 години.

36. Simonovska V., Cekova B. (2022), Analysis of the health condition of the vulnerable group - old people in the Region of Skopje for 2020. Knowledge – International Journal Scinetific Paper Vol. 52. No.4 Page 535 - 540.

<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5211>

Постои глобална демографска транзиција на брзо стареење на населението, што е резултат на намалување на стапката на фертилитет и на стапката на морталитет. Сепак, она што не е целосно предвидено е дека тоа несразмерно ќе влијае на земјите со низок и среден приход. Повеќе извори проценуваат дека до 2050 година, 80% од постарите луѓе, на возраст од 60 години и постари, ќе живеат во земји со низок и среден приход, и дека стапката на зголемување на постарата возрасна популација ќе ја надмине онаа на земјите со високи приходи. Општата стапка на морбидитет кај старите лица во Скопскиот регион за 2020 година била 2660,7 промили. Тие најмногу боледувале од болести на циркулаторен систем со стапка од 736,7/1.000 жители во амбулантно-поликлиничка заштита. Специфичната стапка на морбидитет за болестите на кардиоваскуларниот систем за лицата на возраст од 65 до 74 години изнесува 688,5 промили, додека овој индикатор за лицата од 74 и + години е 819,8 промили. Жените почесто остварувале услуга кај матичен лекар за овој тип на болести во однос на мажите. Во болничката здравствена заштита, исто така, старите лица најчесто се хоспитализирале поради кардиоваскуларни заболувања. Вкупниот број на хоспитализирани пациенти од кардиоваскуларни болести изнесува 4.209, а истите оствариле вкупно 562.252 болнички денови. Просечното траење на лекување за овој тип на болни во болница изнесува 13,3 дена. Најголем процентуален удел во остварените болнички денови имаат пациенти кои се лекувале од малигни болести (32,19%). Шансата за подобрување на здравствената заштита на старите лица е подобрување на знаењето и компетентноста на практичарите во геронтологијата. Пристапот до примарната здравствена заштита има клучна улога во исполнувањето на холистичките потреби на постарите возрасни лица. Одговорот на здравствените потреби на постарите луѓе вклучува поддржувачки политики, планови и регулаторни рамки.

37. Симоновска В., Јанкоска А., Информација за искористеноста на болничките капацитети во 2021 година во Скопскиот регион. ЦЈЗ-Скопје, УГД – Штип, јули 2022, <http://www.cph.mk/mk/pub> (публикација, автор)

Управувањето со капацитетот на болницата може да се опише како оптимизирање на достапноста на болничкиот кревет за да се обезбеди доволно капацитет за ефикасна, без грешки евалуација, третман и трансфер на пациентите за да се задоволи дневната побарувачка. Лесно е да се забележи болница која се истакнува во управувањето со капацитетот: нема редици луѓе кои чекаат и нема пациенти во ходниците или седат на столчиња. Овие болници не ги пренасочуваат дојдовните амбулантни возила во други болници; тие имаат одлична евиденција за безбедноста на пациентите и ефикасно ги движат пациентите низ нивната организација. Тие постојат, но за жал се во малцинството на нашите болници. Напротив, огромното мнозинство се принудени постојано да реагираат на нивните лоши перформанси. Ова често резултира со градење на поголеми и поголеми институции, кои наместо да управуваат со капацитети едноставно создаваат повеќе простор за погрешно управување со него. Овие институции не успеваат да ги решат вистинските пречки за добра грижа за пациентите, од кои многумина можеби ги доживеале од прва рака при посета на болница. Анализата на болничките капацитети и нивната искористеност за 2021 година, како и за 2020 година беше специфична поради пандемијата КОВИД-19 со пренамена на болничките капацитети, трансфер на здравствени работници

во различни установи, пренамена на дел од болничките легла за лекување на ковид болни. Поради новата специфична здравствена состојба (пандемија КОВИД-19) во повеќето институции има позначајни разлики (отстапувања) од просекот во последните неколку години. Разликите се должат на преместување или прераспределување на болничките одделенија, кревети и здравствени работници според тековните здравствени потреби на пациентите. Новите околности се евидентирани во 2020 година и продолжуваат во 2021 година поради што се рефлектираат во целокупната слика за стационарни капацитети и работа на здравствените установи. Во 2021 година, во болниците на Скопскиот регион се хоспитализирани вкупно 103.209 пациенти, (слично на 2020 година – 102.611). Остварени се вкупно 1.226.442 болнички денови, во однос на 2020 година (864 032 во 2020 година) речиси 30% повеќе. Тоа се должи на ослободување на дел од капацитетите наменет за ковид болни во 2020 година и постепено нормализирање на хируршките капацитети.

38. Симоновска В., Јанкоска А., Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет за жителите од Скопскиот регион, 2021 година ЦЈЗ-Скопје, УГД – Штип, ноември 2022, <http://www.cph.mk/mk/pub> (публикација, автор)

Во текот на 2021 година се лекувале вкупно 103.290 пациенти или во однос на 2020 година 0,6% повеќе. Искористеноста на болничките кревети во болничките капацитети од Скопскиот регион за 2021 година во просек изнесува 72,17%, а функцијата на болничката постела (просечен број на пациенти по кревет) е 22,18. Во ЈЗУ Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби за 2021 година, како и во 2020 г. го понесе најголемиот товар на пандемијата со КОВИД -19 со вкупно 2.575 хоспитализирани пациенти кодирани со В34.2 – Корона вирусна инфекција, неозначено. Од болестите на циркулаторниот систем во Клиниката за кардиологија најзастапени се исхемични болести на срцето (I20-I25) кои се причина за вкупно 3.513 хоспитализации со преминација кај машкиот пол (67,5%). Малигните неоплазми на лимфното, хематопоеитичкото и сродно ткиво (C81- C96) се водечка причина за хоспитализација во Клиниката за хематологија - вкупно 505, почесто застапени кај машкиот пол (61,5%), додека во ЈЗУ УК за онкологија и радиотерапија доминираат малигните заболувања на дигестивните органи (C15-C26), малигни неоплазми на респираторни и интраторакални органи (C30-C39) и малигна неоплазма на дојка (C50-C50). Малигните неоплазми на дигестивните органи (C15-C26) – вкупно 454 доминираат на ЈЗУ УК за абдоминална хирургија. Болничкиот леталитет за 2021 година е за 36,02% поголем во однос на минатата година. Во однос на групите на болести според МКБ 10, смртноста за 2021 година е најчеста во групата на одредени инфективни и паразитски болести. На второ место како причина за смрт се болестите на циркулаторниот систем со регистрирани вкупно 528 умрени, од кои 52,84% мажи и 47,15% жени. На трето место се неоплазмите со вкупно 269 починати. Врз основа на наодите од анализата да се постават конкретни и мерливи цели во областите на кои најмногу им треба подобрување. Тие треба да бидат прецизни и квантитативни по природа. Да се стремиме здравствената заштита да биде: безбедна - избегнување повреди на пациентите од грижата што е наменета да им помогне; ефикасна - поврзување на здравствената заштита со науката; избегнување прекумерна употреба на неефикасна нега и недоволна употреба на ефективна нега; пациент-ориентирана - почитување на поединецот и изборот; навремена - намалување на чекањето и за пациентите и за оние кои се грижат; праведна - да се затвори каков било јаз во здравствениот статус. Болниците се резервоари на клучни ресурси и знаење. Тие можат да се класифицираат според интервенциите што ги даваат, улогите што ги играат во здравствениот систем и здравствените и образовните услуги што ги нудат на заедниците во и околу нив. Тие често се фокусна точка за здравствената заштита во заедницата и водат со пример за одржлив развој, зајакнување на здравствените системи и градење здрави заедници. Ефективните болници бараат нови начини да ја поддржат грижата надвор од нивните ѕидови за да обезбедат луѓето да можат да бидат згрижени поблиску до нивниот дом, во рамките на нивната заедница и по одржливи трошоци.

39. Србова А., Симоновска В., Јанкоска А., Крстев Б., Информација за здравјето на жените на подрачјето на Скопскиот регион за 2021 година, ЦЈЗ-Скопје, ноември 2022, <http://www.cph.mk/mk/pub>, (публикација, коавтор)

Здравјето на жените и девојчињата е особено загрижувачко бидејќи во многу општества тие се во неповолна положба поради дискриминацијата вкоренета во социокултурните фактори. Здравјето на жените влијае во животите на сите нас. За време на репродуктивниот период од животот од пубертетот до менопаузата жените доживуваат многу промени. Во овој период и во менопауза жените заслужуваат да им се обезбеди и да ја добијат најдобрата можна грижа. Грижата за репродуктивното здравје кај жената започнува уште во адолесценцијата, бидејќи ризикот за 15-19-годишниците почесто е поврзан со зависности и небезбеден сексуален однос. Контрацепцијата ја намалува стапката на несакана бременост, а со тоа се намалува потребата за небезбеден абортус. 66% од жените под 20 години во Скопскиот регион кои извршиле абортус не биле во брак. На подрачјето на Скопје во родилиштата се регистрирани 10.426 породувања. Најголем број од родилките се на возраст 20-35 години. Од нив 44% биле породувања со оперативен зафат - царски рез. На глобално ниво, едно од десет живородени е предвремено родено. 140 милиони раѓања се случуваат секоја година, а процентот на кој присуствува квалификуван здравствен персонал е зголемен: од 58% во 1990 година на 81% во 2019 година. Менопаузата се смета за прерана кога се јавува пред 40-годишна возраст. Најголемите убијци на жените во оваа животна фаза се срцевите заболувања, мозочниот удар и хроничните белодробни заболувања. Многу од нив се поврзани со модифицирани фактори на ризик во адолесценцијата и раната зрелост, вклучувајќи пушење, нездрава исхрана и седентарен начин на живот. Женското население во дејноста општа медицина учествувало со 60% во вкупниот морбидитет. Во 2021 година жените од 20-54 години од Скопскиот регион во однос на вкупно утврдените заболувања најмногу боледувале од респираторни болести и тоа во возрастната група од 35 до 44 години. Втората најзастапена група заболувања кај жените се: ендокрини, нутритивни и метаболични заболувања со учество од 12,9%. Трета најчеста група заболувања кај жените се болестите на циркулаторниот систем. Во ординациите по гинекологија биле остварени вкупно 3.537 посети од кои 1.827 посети кај лекар на годишно ниво. На прво место во морбидитетот се болестите на генитоуринарниот систем, најчесто кај возраста 35-44 години. Групата на неоплазми кај женската популација е на трето место со застапеност од 0,7%. Најчесто поединечно заболување е лејомиом на утерусот со учество од 46% и најзасегнатата возрастна група 35-44 години. Најчести причини за хоспитализација на женското население во 2021 година биле невоспалителните заболувања на женскиот генитален тракт во сите пет здравствени установи. Во ПЗУ РЕ-Медика на второ место како причина за користење на овој болнички капацитет биле лица во контакт со здравствените служби во околности поврзани со репродукцијата вкупно 657 или 27,7% скопски жителки. Бременост која завршува со абортус е трета причина за користење на болничките услуги речиси кај сите специјализирани анализирани болнички капацитети. Бенигните неоплазми исто така се меѓу првите пет најчести причини за хоспитализација кај жените во 2021 година. Малигните неоплазми на женските генитални органи најчесто се причина за хоспитализација во државните специјализирани болнички установи.

40. Србова А., Симоновска В., Јанкоска А., Анализа за амбулантно поликлиничка дејност за 2021 година ЦЈЗ-Скопје, јуни 2022, <http://www.cph.mk/mk/pub> (публикација, коавтор)

Примарната здравствена заштита претставува прва и основна точка на контакт на пациентот со здравствениот систем. Кога се споменува примарна здравствена заштита, станува збор за заштита и промоција на здравјето, лесен достап и обезбедување на квалитетна здравствена заштита, во вистинско време, во најблиска околина во местото на живеење. Сеопфатна и успешна здравствена покриеност треба да се заснова на силна примарна здравствена заштита фокусирана на здравјето на луѓето. Таа треба

да е фокусирана не само на спречување и лекување на болести, туку на промоција на здрави животни навики за подобрување на благосостојбата и квалитетот на животот во целост. Во примарната здравствена заштита и покрај забележителните подобрувања во севкупните резултати сè уште мора да се работи на постојано унапредување на дејностите - се мисли на кадарот, опремата, условите за работа, односот на здравствените работници кон пациентите, но и пациентите кон здравствените работници, со цел за да постигне највисоко можно ниво на здравствена заштита. Околу половина од светското население нема пристап на услугите што им се потребни, а лошата здравствена состојба диспропорционално влијае на оние кои се соочуваат со неповолни социјални и други детерминанти на здравјето, што ја поттикнува здравствената нееднаквост внатре и помеѓу земјите. Во 2021 година посетите кај лекар во службата здравствена заштита на возрасни кои од 3.073.265 вкупно направени посети кај лекар во 2019 година опаднале на 1.609.070 посети или се намалиле за 52%, во 2021 изнесуваат 2.366.884 или за 23% зголемен број на посети во однос на претходната година. Ова уште еднаш ни ги покажува последиците и во доменот на медицинската евиденција како одраз на намалениот број на посети во амбулантно-поликлиничката здравствена заштита поради пандемијата во 2020 година. Во дејноста општа медицина сите овие години на прво место се болестите на циркулаторниот систем. Најчесто утврдено заболување во анализираниот период во групата на болести на циркулаторниот систем е категоријата есенцијалната хипертензија со речиси двојна преминација на жените. Најбројна возрасна група е групата 55-64 години, во која спаѓаат активни вработени, па според тоа претставува значаен социјално-медицински проблем, знаејќи ги сите можни негативни последици од овој медицински ентитет. Малите деца од 0 до 6 години и во 2019 - 2021 година најмногу боледувале од заболувања на респираторниот систем.

41. Симоновска В., Крстев Б., Информација за вработен кадар во установи од областа на здравството за 2021 година, ЦЈЗ-Скопје, март 2022, <http://www.cph.mk/mk/pub>, (публикација, автор)

Миграцијата на здравствените работници е еден од најважните фактори кој влијае на обемот и квалитетот на давањето на здравствени услуги во една земја. Овој проблем се јавува глобално кај сите здравствени системи и предизвикува нерамнотежа на работната сила кое побарува подобро планирање и целосно подобрување на управувањето со истата. Во корелација со мобилноста на кадарот е и социодемографската компонента на населението од една страна, а од друга страна пак е и потребата од обука и образование на здравствени работници поради стареењето на населението и поради исполнување на работните места на здравствените работници кои би се пензионирале. Распределбата на здравствените установи според мрежата на територијата на Скопскиот регион има несоодветна дистрибуција на установите во градските спроти руралните средини, со најголема концентрација во Општина Центар (180). Ординации по гинекологија и акушерство не постојат во руралните општини. Оваа состојба се повторува веќе во неколку изминати години. Постои нерамномерна распределеност на специјалистичките ординации на секундарно ниво. Највисока концентрација на овие ординации има во централното градско подрачје, поточно во општините Центар и Карпош каде што се лоцирани 77,5% од сите специјалистички ординации од Скопскиот регион. Во однос на кадровската обезбеденост, најголем процент од 49,3% се вработените здравствени работници во болничката здравствена заштита. Во амбулантно-поликлиничка здравствена заштита 13,7% и специјалистичко-консултативната вонболничка здравствена заштита 16,8%. Постои зголемување на бројот на останати здравствени работници (медицинските сестри и останати здравствени работници со завршено високо образование), додека соработници со нижа подготовка не постојат во состав на вработените. Сè уште на теренот е присутен несоодветен состав на тимовите во примарната здравствена заштита. Во специјалистичките ординации на Скопскиот регион за 2021 каде што односот на лекар спрема здравствени работници со висока, виша и средна стручна подготовка изнесува 1:1,7. Во Скопскиот регион највисоко е учеството на здравствените работници вработени

во болничката дејност 44,4%. Во Скопскиот регион за 2021 година има 428,6 лекари на 100.000 жители што е тренд во повеќето земји од ЕУ, каде што има најголема концентрација здравствени работници во главниот град. Во Скопскиот регион, како и во регионите од поголемиот дел од земјите членки на ЕУ се забележува зголемување на односот на бројот на специјалисти во однос на бројот на општи лекари.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на севкупната стручна, наставна и научноистражувачка ангажираност на доцент д-р Валентина Симоновска, Рецензентската комисија утврди дека кандидатката ги задоволува формалните и суштинските барања за избор во наставно-научното звање вонреден професор.

Едногласна е оценката на Комисијата дека се работи за активен и плоден стручњак, наставник и научник со бројни стручни и научни трудови од потесната и пошироката област на дејствување, кој со целокупната своја досегашна работа и позитивната оценка од самоевалуацијата дал особено значаен придонес во унапредувањето на едукацијата во јавното здравје, научноистражувачката работа, како и во унапредувањето на стручно-апликативната и организациско-развојната дејност на здравствената заштита во РС Македонија, преку работа во повеќе важни стратешки проекти.

Согласно со претходно изнесеното, како и во согласност со Законот за високото образование, Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки кандидатката доцент д-р Валентина Симоновска да биде избрана во звање вонреден професор за наставно-научната област социјална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Милка Здравковска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Ѓорѓи Шуманов, редовен професор, член, с.р.

Д-р Бистра Ангеловска, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДИРААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР НА Д-Р ВАЛЕНТИНА СИМОНОВСКА

Ред. бр.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени
1	Избор во звање помлад асистент	10
	Избор во звање асистент	15
	Избор во звање доцент	30
	ВКУПНО	55

Ред. бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени	
		во земјата	во странство
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) (9/6/3) Прв автор под реден број 32, 33, 34, 35 и 36 (5x9=45)	45	
10	Одбранета докторска теза	8	
11	Одбранет постдокторски труд или одбранета специјализација	6	
12	Одбранет магистерски труд	4	
13	Раководител на научен проект (три проекти во земјата - 3 x 4 = 12 бода)	12	
22	Награди – признанија Плакета од МЛД за достигнување во областа на Социјална медицина	5	
23	Студиски престој во странство	8	
	ВКУПНО	88	

Ред. бр.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени	
		во земјата	во странство
5	Труд во стручно (научно-популарно) списание Под реден бр. 37, 38, 39, 40 и 41 (5 x 2 = 10)	10	
13	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) (3 x 5 = 15 бода)	15	
26	Раководител на центар	3	
27	Член на универзитетски или владини тела Член на 5 комисији при МЗ на РМ (5 x 5 = 25 бода)	25	
28	Член на факултетски орган, комисија	2	
29	Член на институтски орган, комисија	2	
	ВКУПНО	57	
	ВКУПНО ПО СИТЕ ОСНОВИ	200 бода	

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА НАСТАВНИЦИ ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА И УРГЕНТНА МЕДИЦИНА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“
ВО ШТИП**

Со Одлука бр.2002-34/5 донесена на 295. седница од Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, одржана на 23.1.2023 година, согласно со Конкурсот објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 21.12.2022 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на двајца наставници во сите звања за наставно-научната област **анестезиологија (30200)** и **ургентна медицина (30225)**:

- д-р Марија Шољакова, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија со реанимација - претседател,
- д-р Јордан Нојков, редовен професор во пензија, за наставно-научната област анестезиологија – член,
- д-р Андреја Арсовски, насловен вонреден професор за наставно-научната област торакална хирургија, вработен во Клиничката болница „Аџибадем Систина“ - Скопје – член.

На Конкурсот во предвидениот рок на се пријавија кандидатките: **д-р Маја Мојсова-Мијовска, доцент** по наставно-научната област **анестезиологија (30200)** и **ургентна медицина (30225)** на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип и **д-р Тајјана Тројиќ, доцент** по наставно-научната област **анестезиологија (30200)** и **ургентна медицина (30225)** на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатките, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци на доцент д-р Маја Мојсова-Мијовска

Кандидатката доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска е родена во 1971 година во Скопје, каде што го завршува средното образование и Медицински факултет на УКИМ во Скопје. Дипломира на Медицински факултет - УКИМ во 1996 година со просечен среден успех 8,0. Таа од 1996 година волонтира на Универзитетската клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување (КАРИЛ) при УКИМ, Скопје, каде што во 1999 година почнува специјализација по анестезиологија со интензивно лекување и успешно ја завршува во 2003 година, по што се здобива со звање специјалист по анестезија и интензивно лекување. Задолжителниот турнус од два месеци по анестезија во кардиохирургијата го поминува во St. Lucas Hospital на Малта под супервизија од проф. д-р Зарб Адами. Во 2001 година, д-р Маја Мојсова-Мијовска се вработува на Клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување, Клинички центар (КАРИЛ), Скопје, каде што работи сè до денес.

Во досегашната професионална работа постојано стручно се надградува, па така во 2003 год. добива стипендија од WFSA (World Federation of Societies of Anesthesiology) и со посредство на Владата во Израел престојува 1 месец во Медицинскиот центар Сорока, Израел; таму под супервизија на проф. Габриел Гурман на Одделот за анестезија со интензивно лекување стручно се усовршува во областа на интензивно лекување и третман на болка.

Во 2008 год. го завршува Курсот за регионална анестезија при Клиничкиот центар, Љубљана, Р.Словенија.

Во 2011 година се едуцира за болнички координатор за трансплантација на Astellas ISODP/TTS (интернационална асоцијација за органоударителство) и се здобива со звање болнички координатор за трансплантација. Таа во текот 2011 година престојува во Болницата „Сестре Милосрднице“ во Загреб – Хрватска, каде што е на едукација во траење од 3 недели за детекција на мозочна смрт и одржување на потенцијален донатор на органи за трансплантација.

Во периодот од јуни до октомври 2013 г. работи во Болницата „Сабах Ал Ахмед“ во Кувајт. Во 2014 година станува шеф на Одделот за анестезија во урологијата.

Во 2015 година ја завршува напредната школа за болнички координатор на Универзитетот во Барселона под покровителство на TPM (Transplant Procurement Management) и се здобива со европска диплома за болнички координатор. Во декември 2017 г., д-р Маја Мојсова-Мијовска е поставена за раководител на Клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување при ЈЗУ Универзитетска клиника за трауматологија, ортопедски болести, анестезија реанимација и интензивно лекување и Ургентен центар - Скопје.

Во јули 2018 година е назначена за *национален координатор за трансплантација* од Владата на Р. Северна Македонија.

Во декември 2021 година остварува службена посета на Министерството за здравство на Р. Хрватска, каде што се отвора можност за остварување на соработка на полето трансплантација на органи и ткива.

Во мај 2022 остварува можност за едукација на абдоминални хирурзи и гастроентерохепатолози во Клиничката болница „Меркур“ во Загреб во полето трансплантација на црн дроб.

Назначена е од Клиниката за едукатор во процесот на едукација на специјализанти.

Општи услови за избор

Кандидатката доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска ги задоволува општите услови за избор на наставник во повисоко звање и тоа:

- Кандидатката доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска навремено и уредно ги достави сите документи кои се бараа според Конкурсот, односно: Пријава; Уверение за државјанство; Куса биографија; Уверение за положени испити, како и Диплома на додипломски студии на Медицински факултет при УКИМ, Скопје; Потврда за положени испити од втор и трет циклус - докторски студии на Медицинскиот факултет во Скопје; Диплома за завршен трет циклус студии на Медицинскиот факултет; Уверение за положен специјалистички испит по анестезиологија; Уверение за познавање странски јазик; Примерок од докторски труд; Останати сертификати, потврди и документи;
- Таа има просечен успех од студии 8, а просечен успех од докторски студии 9, 25;
- Таа е доктор на медицински науки - клиничка медицина од областа анестезиологија и ургентната медицина;
- Во 2018 година таа е избрана на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип во звање насловен доцент, а во 2021 година за доцент за наставно-научната област анестезиологија (30200) и ургентна медицина (30225);
- Има доставен список од сите објавени трудови како и сепарати од петнаесет труда од последната рецензија во 2021 година до сега, од кои шест се објавени во списанија со меѓународен уредувачки одбор;
- Има доставено потврда за активно познавање на англиски јазик издадена од British Council Mk;
- Од 2018 година кога е за прв пат избрана за насловен доцент по предметот Анестезиологија и Ургентна медицина, активно се занимава со настава што ја потврдува способноста за изведување на високообразовна дејност.

Трудови објавени во списанија со меѓународен уредувачки одбор и глобал импакт фактор

<i>Автор</i>	<i>Наслов на трудот</i>	<i>Списание</i>	<i>Години на излегување на списанието</i>
Маја Мојсова Мижовска , Aleksandra Gavrilovska-Brzanov, Marija Jovanovski Srceva, Zuzanne Ehmer Nelepa, Nikola Brzanov:	Prediction value of oxygenation index as predictor for postoperative pulmonary complications in urologic surgery.	IJMBS 2019;3(3):52-57 ID: 101738825	Меѓународно научно списание Index Copernicus Value 2017: 40.03
Мојсова-Мижовска М , Срцева-Јовановски М. и др.	Postoperative serum creatinine level in two different hydration regimes in living donor kidney transplantation.	MJA 2017; 1:79-86	Списание со меѓународен уредувачки одбор излегува од 2000 год
Chloe Ballesté ^{1,2,3} Aurora Navarro ⁴ José Luis Escalante at all (Маја Мојсова Мижовска ,):	Leadership, management, quality, and innovation in organ donation: 2019 Kunming recommendations for One Belt & One Road countries.	Clinical Transplantation. 2021; e14470.	Списание со меѓународен уредувачки одбор. Global Impact factor 3,25
Jovanovski-Srceva M, Мојсова М , Kuzmanovska B, Kartalov A, at all.	Myasthenia gravis and general anesthesia,	MJA 2017; 1(4):44-52	Меѓународно научно списание излегува од 2009 година
Gjorchevska E. Gavrilovska-Brzanov A, Ilieva E, Мојсова-Мижовска М , Petrusheva A.	AIRTRAQ [®] is the preferred device for difficult intubation by residents?	MJA 2019; 8(12):28-32	Списание со меѓународен уредувачки одбор
Trajkovska V, Andonovska B., Мојсова--Мижовска М , Popovski S, Mumunovik A.	Post Covid-19 polyradiculoneuritis with severe respiratory insufficiencies, a case report.	Medicus 2020; 27(1):147	Излегува од 2008 година Global Impact Factor 0,166

Посебни услови

Покрај својата клиничка работа таа активно придонесува во оспособувањето на помлади соработници, специјализанти, како и во нивната едукација. Таа е вклучена во неколку меѓународни проекти:

- Носител е на Проектот од ЕУ за **TIAIEX** во полето на трансплантација, таа е **организатор на конференцијата** под покровителство на ЕУ (TAIEX) која се одржа на хибридна платформа од 5-8 септември 2021 г., но и со физичко присуство од типот експертска мисија заедно со Европската Унија со учесници и експерти од нашата земја и од ЕУ.
- Учествува како **носител на проектот** во Клиниката на студијата **ЕПИС АКИ** дизајнирана од Европското здружение на анестезиолози (ЕСА).
- Во август 2022 год. повторно е избрана од Владата на Р. Северна Македонија за **национален координатор за трансплантација со нов мандат од 4 години**.

- Во ноември 2022 год. под нејзино водство се направи првата трансплантација на црн дроб во земјата.
- Таа своето знаење го шири и вон нашата земја, учествувајќи на повеќе стручни конференции и конгреси надвор од земјава.
- Автор е на *рецензирана Скрипта по ургентна медицина* (во печат).

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Покрај својата стручна работа, кандидатката доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска, активно се надградува и се занимава со научноистражувачка работа. Таа во 2011 год. се запишува на вториот циклус студии на Медицинскиот факултет во Скопје, (постдипломски студии), каде што ги положува сите испити предвидени со програмата со просечна оценка 9.57. Во 2013 година се префрлува од вториот на третиот циклус, каде што продолжува на докторски студии. Во 2016 година ги завршува докторските студии со просечна оценка 9.25 и успешно ја одбранува докторската теза со наслов „Улогата на целниот централен венски притисок (ЦВП) врз раната функција на графотот кај бубрежна трансплантација од жив донор” и од ректорот на УКИМ е промовирана со звањето доктор по медицински науки - Dr sci.

Автор и коавтор е на повеќе од 50 научни трудови во различни домашни и интернационални стручни списанија и изданија.

Во периодот од октомври 2009 до март 2010 година ја завршува тринеделната школа спонзорирана од Светската и Европската асоцијација на анестезиолози наречена **Teaching the teachers**, каде што се здобива со диплома **инструктор по анестезија**. Во наредните години е организатор на ист таков курс во Македонија.

Во 2011 година ја завршува Школата за механичка вентилација во Едукативниот центар на Drager во Лубек – Германија и во наредните години **врши едукација за механичка вентилација на анестезиолозите во Македонија**.

Во јули 2018 год. е избрана за насловен доцент на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Билтен на УГД бр. 212-14/2018), а во текот на 2021 год. е избрана за доцент (Билтен на УГД бр. 277/2021).

Има изработено или учествувала во изработка на голем број научни трудови.

Публикувала повеќе трудови рецензирани во билтени на УКИМ и УГД.

Во последните години од последниот избор во 2021 година (Билтен 277-6) ги има публикувано следниве трудови кои се за рецензија:

1. Jovanovski-Srceva M, **Mojsova M**, Kuzmanovska B, at all. Myasthenia gravis and general anesthesia, MJA 2017; 1(4):44-52

Ова претставува ревијален труд во кој се опишуваат предизвиците пред кои се наоѓа анестезиологот при анестезирање на болни со мијастенија гравис. Авторите ги елаборираат насоките од ЕЗА за безбедно водење на овие болни. Трудот има клиничко значење.

2. Temelkovska-Stevanovska M, Jovanovski-Srceva M, Durnev V, **Mojsova-Mijovska M**, at all: Influence of cardiac risk predictors on surgery outcome in elderly with hip fracture. MJA 2017;1(4) :68-78

Во овој труд авторите анализираат и споредуваат какво е влијанието на предикторите за кардијален ризик врз исходот од хируршката интервенција кај постари пациенти со скршеница на колк. Во студијата се опфатени 120 пациенти со скршеница на колк на возраст над 70 години со претходно утврден висок или низок пери оперативен кардијален ризик според АСС/АНА препораките, поделени во 2 групи од 60 пациенти според типот на кардијалниот ризик: Сите болни постоперативно се соодветно аналгезирани според ВАС скалата. Следена е инциденцијата на срцеви компликации кај двете групи (инцидентна срцева смрт, инфаркт на миокардот, конгестивна срцева слабост, нестабилна ангина и новонастаната атријална фибрилација). Според добиените резултати се заклучува дека пациенти со скршеница на колк, класифицирани како пациенти со висок кардијален ризик, врз основа на присуство на предикторите на висок кардијален ризик, имаат сигнификантно повисока инциденција на постоперативен кардијален морбидитет и морталитет.

3. **Mojsova–Mijovska M**, Srceva-Jovanovski M, Gavrilovska-Brzanova A, et al. Postoperative serum creatinine level in two different hydration regimes in living donor kidney transplantation. *MJA* 2017; 1(4):79-86

Со цел да се докаже каква е улогата од користење на „целно“ интраоперативен централен венски притисок (CVP), евалуирана е раната функција на графотот во текот на трансплантација на бубрег од жив донатор. Во студијата беа вклучени 60 пациенти поделени во две групи. Кај едните се администрира и.в. ФР „целно“ - до постигнување на CVP од 15 mmHg, а кај другите со брзина од 10 ml/kg/h. Во студијата се покажа почетокот на диуреза изразено во секунди за $p > 0,05$ ($p=0,31$) беше подолго во испитуваната група, додека постоперативните вредности на лактатите беа сигнификантно повисоки за $Z=-5,79$ и $p<0,001$ ($p=0,000$) во контролната група. Не е најдена статистички значајна разлика во нивото на креатинин во трите времиња меѓу двете групи. Авторите со оваа студија не можат децидно да потврдат дека „целно“ администрирање на течности до CVP од 15 mmHg, има предност.

4. Gavrilovska-Brzanov A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, **Mojsova Mijovska M**, et al: Perioperative changes in carboxyhemoglobin and methemoglobin. *MJA* 2017; 1(4):117-125

Целта на овој труд е да се определи нивото на карбоксиемоглобинот и мет хемоглобин, како и да се евалуираат нивните периоперативни промени кај пациенти пушачи и пациенти непушачи. Во студијата се вклучени 20 пациенти на возраст од 18 до 60 години, за елективна уролошка интервенција во општа ендотрахеална анестезија. Пациентите се поделени според пушење во испитувана група пушачи ($n=10$) и контролна група непушачи ($n=10$). Карбоксиемоглобинот и мет хемоглобинот беа одредувани во три времиња: предоперативно (T0), после преогсигенација со 100% кислород (T1) и постоперативно (T2). Добиените резултати покажуваат иако незначително повисоки вредности на мет хемоглобин и карбоксиемоглобинот во групата на пушачи.

5. Gavrilovska-Brzanov A, Shosholcheva M, Kuzmanovska B, Kartalov A, **Mojsova – Mijovska M**, et al. Arterial blood gas alterations in retroperitoneal and transperitoneal laparoscopy. *MJA* 2019; 6(5):10-15

Во оваа студија се иследуваат промените во артериската крв во три времиња при ретро и трансперитонеални лапароскопски процедури во урологијата. Добиените резултати сугерираат дека иако при овие постапки за инсуфлација во просторот се користи CO₂ болните се безбедни. Хиперкарбија е забележана само кај ретроперитонеалната група.

6. Angjushev D, Srceva Jovanovski M, Panovska Petrusheva A, Kotevska-Angjushev M, Kokareva A, **Mojsova Mijovska M**, Peev I: The predictive value of serum lactate on the outcome after major abdominal surgery. *MJA* 2019; 6(5):16-27

Во оваа студија авторите се занимаваат со вредностите на лактатите како индикатор за ткивна перфузија при анестезија. Целта на студијата е да се дефинира која е предиктивната вредност на лактатите која влијае врз исходот по големи абдоминални хируршки интервенции. За таа цел авторите според вредностите на лактатите во три периоперативни времиња ги поделиле болните во стандардна група ($n=30$) во која се вклучени болни со вредност на лактатите ≤ 2.2 mmol/l, и лактатна група ($n=30$) кај кои лактатите биле >2.2 mmol/l. Резултатите покажаа дека пациентите во лактатната група имаат повеќе компликации (подолго се чека на перисталтика и подолг престој во болница). Се заклучува дека вредностите на лактатите во првиот постоперативен ден се важен индикатор за постоперативниот исход по големи абдоминални операции.

7. **Maja Mojsova Mijovska**, Aleksandra Gavrilovska-Brzanov, Marija Jovanovski Srceva, et al: Prediction value of oxygenation index as predictor for postoperative pulmonary complications in urologic surgery. *IJMBS* 2019;3(3):52-57 **ID: 101738825) Index Copernicus Value 2017: 40.03 Original Research Article Volume 3, Issue 3; March: 2019; Page No. 52-5**

Со цел да се испита вредноста на Индексот на оксигенација (ОИ) како индикатор за кислородниот статус на механичко вентилираните болни и предиктор за развој постоперативни белодробни компликации (ППК) е направена оваа студија. За таа цел се вклучени 240 болни анестезирани со општа анестезија во урологијата. Кај секој пациент

е пресметан соодносот притисок/проток (ПП) и ОИ во три временски интервали. Следени се постоперативните белодробни компликации (ППК), должината на престој во болница, прием во ЕИЛ и смртност. Во студијата е установено дека 75% од болните поминале без компликации, а кај 25% од болните со компликации 10 се примени во ЕИЛ од кои 8 со ППК и двајца без. Студијата не ја потврдува претпоставката дека ОИ е предиктор за ППК.

8. Gjorchevska E, Gavrilovska-Brzanov A, Ilieva E, **Mojsova-Mijovska M**, Petrusheva A. AIRTRAQ® is the preferred device for difficult intubation by residents? MJA 2019; 8(12):28-32

Во оваа оригинална студија авторите користејќи го методот на анкета и практична анализа на специјализантите имаат за цел да ја установаат ефикасноста од употреба на Airtraq® од страна на неискусни специјализанти при тешка интубација. Авторите заклучуваат дека сите специјализанти кои учествуваат во студијата се изјасниле дека употребата Airtraq® е полесна во споредба со Макинтош ларингоскопот. Тие ја препорачуваат употребата на Airtraq® од страна на неискусни специјализанти при тешка интубација.

9. Panovska-Petrusheva A, Mojsova Miovska M, Jovanovski-Srceva M at all. Preoperative magnesium sulphate usage as a medical challenge in postoperative pain management: MJA 2018; 5(12):15-17

Во трудот е прикажан случај на болен кој е изложен на нефректомија заради енормен тумор на бубрег кој притиска на аортата и в кава. Со цел да се зачува хемодинамската стабилност е употребена ив апликација на MgSO₄ (вкупно 13 gr). Авторите заклучуваат дека ив апликација на MgSO₄, заедно со балансирана аналгезија, ја намалува постоперативната потреба од користење на опиоиди. Според искуството на авторите оваа комбинација ја сметаат како соодветна мултимодална техника за постоперативна аналгезија.

10. Jovanovski Srceva M, Kokareva A, Temenugova I, Kuzmanovska B, Gavrilovska A, Stevic M, Ivana B, Vela I, **Mojsova M**, Stojanoski S. Steven-Johnson Syndrome and anesthesia. MJA 2019; 7(10):23-27

Во овој труд авторите презентираат случај на болен со Steven Johns Syndrome (SJS) кој е анестезиран со општа анестезија. SJS е ретка болест која ги зафаќа кожата, мукозните мембрани и води до тешки системски манифестации на хиперсензитивност. Иако е ретка болеста има висок степен на морталитет и преживеаните развиваат долготрајни секвели. Неколку аспекти од болеста во акутната и хронична фаза се предизвик за анестезиолозите, но за жал за овие проблеми сè уште не постојат насоки ниту публикации. Авторите прикажуваат успешен исход од анестезирање на ваков болен.

11. Gavrilovska-Brzanov A, **Mojsova-Mijovska M**, Petrusheva-Panovska A, Shabani B, Jovanovski-Srceva M, Kuzmanovska B. Our initial experience with Laparoscopic radical cystectomy. MJA 2020; 4 (1):57-61

Во трудот се прикажани првите резултати од анестезирање на 11 болни со карцином на простата при што е изведена радикална цистектомија - лапароскопски. Во оваа ретроградна студијата се анализирани предоперативните и постоперативните лабораториски вредности, количината на инфундирани течности, предвиденото крвавење и количеството на трансфундирана крв. Исто така, пероперативните и постоперативните вредности на респираторните параметри, должината на анестезијата должината на оперативната интервенција, времетраење до орално внесување храна, прием во ЕИЛ, должина на болнички престој, како и други постоперативни случувања. Добиените резултати укажуваат на помала крвозагуба, помало количество на трансфундирана крв, побрза појава на мотилитет на цревата и порана орална дигестија, што укажува на предности од лапароскопскиот пристап на тотална цистектомија во споредба со класичниот пристап.

12. Trajanovski A, Todorova T, Saveski A, Jahja D, Gavrilovski A, Gavrilovski A, **Mojsova Mijovska M**. Two surgical approaches in implantation of total hip endoprosthesis – a single center experience. Mak med pregled 2021; 75(2): 64-69

Во овој труд авторите имаат за цел да направат компаративна анализа на ефикасноста од примена на два пристапа при имплантација на тотална ендопротеза на колкот. Во студијата беа вклучени 60 болни поделени во 2 групи врз основа на избраниот пристап за имплантација на тотална ендопротеза на колкот, модифицираниот антеро-латерален

пристап според Watson Jones или со заден пристап. Резултатите укажаа дека пациентите оперирани со модифициран антеро-латерален пристап според Watson Jones, имаат покуса и поефикасна рехабилитација отколку пациентите оперирани со заден пристап, со покусо времетраење на операцијата.

13. Chloe Ballesté^{1,2,3} Aurora Navarro⁴ José Luis Escalante⁵ at all (**Mojsova Mijovska M.**): Leadership, management, quality, and innovation in organ donation: 2019 Kunming recommendations for One Belt & One Road countries. Clinical Transplantation. 2021;e14470.

Во трудот се претставени новите насоки во однос на донацијата на органи на ниво на Европа. Насоките се состојат во препораки од А, Б и Ц важност. Во работната група во изготвувањето на насоките е вклучена и нашата земја со наш претставник доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска.

14. Trajkovska V, Andonovska B., **Mojsova--Mijovska M, и др.** Post Covid-19 polyradiculoneuritis with severe respiratory insufficiencies, a case report. Medicus 2020; 27(1):147

Ова претставува презентирање на случај на болна која Post Covid-19 развива polyradiculoneuritis со тешка респираторна инсуфициенција. Се потенцира мултидисциплинарниот пристап во лекувањето. Болната е водена на механичка вентилација со мултимодален третман во кој се вклучени анестезиолози и невролози, сè до позитивен исход на лекувањето.

15. **Mojsova Mijovska M:** Panel discussion: Novelties in medical fields in our Country from May 2019-May 2022. Book of abstracts of 43rd International Medical scientific Congress, MMSA May 2022 Ohrid, NM:109

Авторката е водач и презентер на панел дискусијата на тема „Новини во здравството“ во нашата земја за едногодишен период. Панел дискусијата е водена на 43. Студентски конгрес (MMSA/ 2022) во која се презентирани резултатите од трансплантациите од мртов донатор.

16. Stavridis S, **Mojsova-Mijovska M, Stankov O, at all.** Лапараскопска нефректомија „hand-asseisted“ кај трансплантација од жив донатор; иницијални резултати. МАНУ 2022, Зборник на научни трудови посветен на ак. Живко Попов по повод 70 години од неговото раѓање:245

Трудот кој е презентираан во МАНУ по повод 70 години од раѓањето на академик Живко Попов претставува реферирање на искуствата од 70 нефректомии од живи донатори оперирани лапароскопски. Авторите ја потенцираат предноста од методата. Ваквите бубрези како графт покажуваат брза појава на диуреза и помалку компликации. За донаторот интервенцијата е куса и постоперативното заздравување е многу полесно и брзо без никакви компликации.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска како лекар специјалист по анестезиологија со реанимација својата стручна дејност ја изведува во одделите на КАРИЛ, со особен интерес за анестезија во урологијата. Покрај своите стандардни професионални ангажмани таа е ангажирана и во низа стручни (екстра-курукулум) активности. Доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска е член на Македонското лекарско друштво, Лекарската комора на Македонија, потоа е член на Здружението на лекарите по анестезиологија, реанимација и интензивно лекување (ЗЛАРИЛ), Европското здружение на анестезиолози (ЕСА), како и на „Евротрансплант“. Таа учествува на повеќе домашни и меѓународни конгреси, семинари и симпозиуми, како во Македонија така и пошироко, како презентер и поканет предавач. Активно се служи со англиски јазик.

Од 2019 година, во еден мандат, е претседател на Здружението на анестезиолози на Р. Северна Македонија и го организира 6. конгрес на анестезиолози со меѓународно учество, како и неколку симпозиуми.

Доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска е носител на низа признанија и пофалници.

Македонското лекарско друштво во 2013 година ја наградува со Диплома за придонеси и ангажирање во работата на МЛД, а за нејзините професионални и стручни заложби,

како и за нејзината пожртвуваност при укажување на медицинска помош на повредените во Куманово во 2015 година добива Благодарница од страна на ЛКМ.

Во 2015 год. е добитник на Диплома од Македонското лекарско друштво.

Истата година е добитник на Благодарница од Лекарската комора на Македонија.

- 2020 год. е добитник на Наградата 13 Ноември во областа здравствена заштита за првата трансплантација на срце.

Во 2021 год. е прогласена за Жена на годината.

Од Владата на Р. Северна Македонија и Министерството за здравство е добитник на Благодарници за борба против Ковид-19 пандемијата.

Благодарница од асоцијацијата на студентите по медицина во 2021 год.

- Исто така е добитник на Благодарница од Лекарската комора за пожртвуваноста во спасување животи.

Комисии

Членува во голем број комисии при Министерството за здравство како надзорни така и стручни.

Член е група при Министерството за здравство (2011) во изготвување и приспособување на Законот за трансплантација на органи и ткива во Р. Македонија. Во следните години активно работи за развивање на трансплантацијата од починат донатор во Р. Македонија.

Во 2011 год. е назначена за претседател на Стручната комисија од областа трансплантација на органи, ткива и крвотворни матични клетки. Во наредните години е активна во делот за развивање на трансплантацијата од починат донатор во Македонија.

Во 2013 година е назначена за болнички координатор за трансплантација од Министерството за здравство на Р. Македонија, реизбрана во 2022 година и сè уште ја врши истата функција

Во 2017 година е назначена за претседател на Етичката комисија од областа трансплантација во Министерството за здравство.

Истата година (2017) е назначена за претседател на Стручната комисија од областа трансплантација на органи, ткива и крвотворни матични клетки.

Во јануари 2018 година е номинирана од Министерството за здравство како претставник за делот трансплантација во Мрежата на југоисточната здравствена организација (**South - eastern Europe Health Network- SEEHN**) на Светската здравствена организација (WHO).

Член е на Комисијата за следење на инфраструктурните можности за лекување на пациентите со ковид-19 (март 2020).

Член е на Стручното координативно тело при Министерство за здравство во време на пандемијата со корона вирусот.

Маја Мојсова-Мијовска учествува на повеќе домашни и меѓународни конгреси, семинари и симпозиуми, како во Македонија, така и пошироко како презентер и поканет предавач.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Комисијата ги анализираше доставените материјали за рецензија и смета дека кандидатка **доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска** ги задоволува условите за избор во наставно звање вонреден професор. Рецензентската комисија констатира дека **доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска** е доктор на медицинските науки од областа на анестезиологијата и интензивната медицина, професионално се занимава со анестезиологијата повеќе од 20 години и ги исполнува општите и посебни услови предвидени со Конкурсот.

Својата одлука Комисијата ја донесе врз основа на приложените релевантни докази (документи) на увид, преку кои може да се констатира дека се задоволени законските услови предвидени со Конкурсот усогласен со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, РСМ. Покрај увидот во доставените дипломи, сертификати и референци, Комисијата исто така ги ценеше доказите за перманентен континуиран стручен развој на кандидатката од специјализирањето сè до денес. Во прилог беа доставени копии од трудовите публикувани во последните пет години во релевантни списанија во земјава и во странство, како и копии од претходни рецензии публикувани во билтените на УКИМ и УГД. Кандидатката, исто така, има земено учество во организирањето и изведувањето на повеќе конференции, конгреси и стручни собири во земјава и во странство, како и на форуми за континуирана постдипломска медицинска едукација. Особено треба да се истакне нејзиниот ангажман при трансплантација на органи во нашата земја. Како национален координатор, под раководство на доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска е забележан константен пораст на трансплантацијата на органи од мртви донатори, така што во последните две години се изведоа неколку трансплантации на срце, како и една на црн дроб.

Врз основа на приложениот материјал, како и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да ја избере **доц. д-р Маја Мојсова-Мијовска во наставно-научно звање вонреден професор по наставно-научната област анестезиологија (30200) и ургентна медицина (30225).**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Марија Шољакова, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија со реанимација - претседател, с.р.

Д-р Јордан Нојков, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија - член, с.р.

Д-р Андреја Арсовски, насловен вонреден професор за наставно-научната област торакална хирургија, вработен во Клиничката болница „Ацибадем Систина“ во Скопје – член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1	Избор во звање доцент	30				
	Вкупно					30
		Во земјата		Во странство		
	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	број	поени	број	поени	Вкупно
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) (9/6/3)	2	9			18
	Трудови под реден број: 3,7 - прв автор	3	6			18
	Трудови под реден број: 1, 9 и 11 - втор автор	9	3			27
5	Труд под реден број: 2, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13 и 14 - останати автори					
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови на научен собир под реден број 16	1	2			2
6	Пленарно предавање на научен собир Дома - под реден број 15	1	3			3
9	Одбранета докторска дисертација	1	8			8
10	Одбранет постдокторски труд или Одбранета специјализација	1	6			6
11	Коавтор во скрипта „Ургентна медицина“	1	1			1
	ВКУПНО					83
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
13	Учесник во меѓународен научен проект			3	8	24
19	Стручни награди и признанија	6	1			6
26	Раководител на катедра/оддел/центар	2	2			4
29	Член на институтски орган, комисија	8	1			8
	ВКУПНО					42
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					155

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА И УРГЕНТНА МЕДИЦИНА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.2002-34/5 од 23.1.2023 година донесена од Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставници во сите звања за наставно-научната област **анестезиологија** (30200) и **ургентна медицина** (30225) на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип:

- д-р Марија Шољакова, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија со реанимација - претседател,
- д-р Јордан Нојков, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија - член и
- д-р Андреја Арсовски, насловен вонреден професор за наставно-научната област торакална хирургија, вработен во Клиничката болница „Ацибадем Систина“ - Скопје – член.

Конкурсот за овој избор на двајца извршители беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 21.12.2022 година и во предвидениот рок се пријавија кандидатките: **д-р Маја Мојсова-Мијовска, доцент** по наставно-научната област **анестезиологија** (30200) и **ургентна медицина** (30225) при Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип и **д-р Татјана Тројиќ, доцент** по наставно-научната област **анестезиологија** (30200) и **ургентна медицина** (30225) на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатките, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци на доцент д-р Татјана Тројиќ

Кандидатката доц. д-р Татјана Тројиќ е родена во 1962 година во Скопје, Северна Македонија, каде што завршува основно и средно образование со континуиран одличен успех. На Медицински факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ се запишува во 1980/1981 година, а го завршува во 1986 година со просечна оценка 8,07. Во 1989 година се вработува на Клиниката за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје на Одделот за анестезија и интензивно лекување, а од 1992 до 1996 година специјализира анестезија, реанимација и интензивно лекување на Клиниката за анестезија, реанимација и интензивно лекување на Медицински факултет при УКИМ - Скопје. Дел од специјализацијата поминува во Универзитетската болница „Св. Рок“ во Ница, Франција.

По завршената специјализација д-р Татјана Тројиќ продолжува да работи на Клиниката за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје на Одделот за анестезија и интензивно лекување, каде што станува раководител на Одделот за анестезија. Во 2008 година се здобива со звањето *примариус*. Во 2003 година ги завршува магистерски студии со одбрана на магистерскиот труд „Влијание на оперативната траума врз нутритивниот статус на болниот“, а во 2013 година ја брани докторската дисертација со наслов „Влијание на техниките на алвеолараното продукување брз гасната размена кај пациенти на механичка вентилација“. Во 2015 година станува раководител на Одделот за анестезија при Универзитетската клиника за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ во Скопје.

Од 2020 година работи во ГОБ „8 Септември“ во Скопје, каде што интензивно е вклучена во згрижување и лекување на пациентите болни од ковид 19, а во 2022 година станува раководител на Одделот за анестезија реанимација и интензивно лекување при ГОБ „8 Септември“.

Општи услови за избор

Кандидатката доц. д-р Татјана Тројиќ ги задоволува општите услови за избор на наставник во повисоко звање и тоа:

- Кандидатката насловен доц. д-р Татјана Тројиќ навремено и уредно ги достави сите документи кои се бараа според Конкурсот, односно: Пријава; Уверение за државјанство; Куса биографија; Уверение за положени испити на прв степен додипломски студии на Медицински факултет; Диплома за завршени додипломски студии; Диплома за завршен втор степен постдипломски студии со Потврда за положени испити од втор циклус - постдипломски студии на Медицинскиот факултет во Скопје; Диплома за завршен докторат на Медицинскиот факултет; Уверение за положен специјалистички испит по анестезиологија; Уверение за познавање странски јазик; Примерок од магистерски и докторски труд; Останати сертификати, потврди и документи;

- Има просечен успех од додипломски студии 8,07 и постдипломските студии 9,7, како одбранета докторска дисертација;

- Таа е доктор е на медицински науки - клиничка медицина од областа анестезиологија и ургентната медицина. Во 2018 година е избрана во звање насловен доцент за наставно-научната област **анестезиологија** (30200) и **ургентна медицина** (30225) на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, а во 2021 год. е реизбрана во доцент;

- Има доставен список од сите објавени трудови, како и сепарати од девет труда од последната рецензија во 2021 година до сега. Од нив пет се објавени во списанија со меѓународен уредувачки одбор;

- Има доставено потврда за активно познавање на англиски и француски јазик;

- Од 2021 година кога е избрана за доцент по предметот **Анестезиологија** (30200) и **Ургентна медицина** (30225) на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, активно се занимава со настава што ја потврдува способноста за изведување на високообразовна дејност.

Список на релевантни трудови во последните 5 години

<i>Автор</i>	<i>Наслов на трудот</i>	<i>Списние</i>	<i>Години на излегување на списанието</i>
Тројиќ Т.	Evaluation of effect of nebulized local anesthetic for inhalation in patients with confirmed COVID 19 pneumonias in series of cases	MJA Macedonian journal of Anesthesia Vol1 No1 March 2021	Меѓународно научно списание Излегува од 2018
Радоешки А, Шошолчева М, Стојанова С, Тројиќ Т и др.	Инциденца на клинички знаци од резидуален нервен блок по општа анестезија со долгоделувачки невромускулни лекови – наше искуство	. MJA 2017;2:33-39	Меѓународно научно списание Излегува од 2018
Тројиќ Т	Евалуација, на аналгезијата, седацијата и агитираност на болните во ЕИЈ.	MJA 2018; 4:40-45	Меѓународно научно списание Излегува од 2018
Тројиќ Т.	Consequences of sepsis and septic shock	Симпозиум „Новини во анестезиологијата 2021”Book of abstracts	Книга со апстракти од Меѓународен конгрес со меѓународен уредувачки одбор

Silvana Krалева Т,Тројикј, V. Stojcheska	Preparation for difficult airway management: a case report	6 th Congress of European ORL- HNS Milan October 29-November 2	Книга со апстракти од Меѓународен конгрес со меѓународен уредувачки одбор.
---	--	--	--

Посебни услови

Кандидатката доц. д-р Татјана Тројикј успешно ја извршува својата клиничка должност како анестезиолог реаниматор. Таа во 2018 год. е назначена за координатор за Постдипломските курсеви по анестезиологија - СЕЕА курсеви под покровителство на Европската асоцијација на анестезиолози – ESA.

Во 2022 е коавтор (заедно со доцент Билјана Ефтимова и доцент Маја Мојсова-Мијовска) на наставно помагало (*скрипта*) за студентите по медицина насловен „Прирачник за Ургентна медицина“ (во печат).

Таа, исто така, активно придонесува во *оспособувањето на помлади соработници, специјализанти*, како и во нивната едукација. Таа своето знаење го шири и вон нашата земја, така што е поканета како предавач на 21. Национален конгрес по анестезиологија и интензивно лекување на Република Бугарија (2019 година), а од 24 до 27.10.2019 година учествува како активен предавач на шестиот Македонски конгрес по анестезиологија реанимација и интензивно лекување.

Активно учествува на 17. Светски конгрес на анестезиолози (2021 г. во Прага) со свој труд BIS in preventing postoperative delirium in elderly patient after trauma operations и коавтор е на трудот Difficult intubation in a young morbidly obese patient with COVID-19 bronchopneumonia: a case report, а од 19-21 ноември 2021- предавач е на симпозиумот „Новини во анестезиологијата“. Учествува со трудот „Consequences of sepsis and septic shock“.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Од 1996 год., како специјалист по анестезиологија со реанимација, активно се занимава со едукација на специјализантите по областа анестезиологија со интензивна медицина.

Во 2003 година ги завршила магистерските студии со просечна оценка 9.7 и го одбрала магистерски труд. За асистент по предметот Анестезиологија со реанимација е избрана на Медицинскиот факултет при УКИМ во 2004 год., а во 2007 година е реизбрана. По изборот е вклучена во практичната настава по предметот Анестезиологија со реанимација за студентите по медицина, стоматологија, како и на Вишата школа за рендген техничари. Учествувала во практичната настава по предметите: Анестезија со реанимација, Ургентна медицина, прва помош и здравствена нега за студентите од прв и втор циклус студии, и тоа за студентите по општа медицина и стоматологија, за специјализантите по анестезиологија со реанимација и специјализантите по семејна медицина, како и за студентите на тригодишните студии за медицински сестри и техничари (СМСТ), како и за радиолошки технолози.

Во 2013 година ја брани докторската дисертација. Автор е и коавтор е на рецензирани повеќе од 100 научноистражувачки и стручни трудови рецензирани во билтените на УКИМ: Билтен бр. 692/1997 година, Билтен бр.739 /1999 година, Билтен бр. 776/2001 година, Билтен бр. 846/2004, Билтен бр. 914/2007 година и Билтен бр. 1074 од 2014 година како и во Билтените при УГД, при избор во насловен доцент: бр. 212/2018:16-20 и Билтен при избор за доцент 2021 (бр. 277-7).

Во последните години од последниот избор во 2018 година ги има публикувано следниве трудови кои се за рецензија:

1. **Тројикј Т:** Evaluation of effect of nebulized local anesthetic for inhalation in patients with confirmed COVID 19 pneumonias in series of cases, MJA 2021;1 (1):67-72

Авторите во овој оригинален трудот ги евалуираат ефектите на инхалација на локален анестетик со небулизатор кај болни со потврдена пнеумонија заради Ковид -19. Во следената серија од 12 болни, авторите ги анализираат ефектите на лидокаинот

врз подобрување на оксигенацијата. Авторите ги следеле болните во тек на 6.5 дена и потврдиле подобрување на сатурацијата на артериската крв кај третираниите болни.

2. **Tatjana Trojikj**, Marina Temelkovska Stevanovska, Silvana Krалеva: BIS in preventing postoperative delirium in elderly patients after trauma operations, Abstract book 17th World Congress of Anesthesiologists September 1-5, 2021.

Во овој труд авторите ги анализираат состојбите на појава на постоперативен делириум (ПОД) кај постарите болни изложени на оперативна интервенција по траума на коски. Меѓу етиолошките фактори кои се инкриминирани за оваа појава се смета и длабочината на анестезија. Авторите посочуваат на корисноста од периоперативно мониторирање на длабочината на анестезија со биспектрален индекс (BIS). Во овој труд тие ги анализирале болните кај кои е спроведен мониторинг и оние без мониторинг, во однос на потрошено количество на анестетик, време на будење од анестезија и епизодите на појава на ПОД. Добиените резултати покажале редукција на појава на ПОД, употреба на помалку анестетици и побрзо будење кај мониторираните болни со BIS. Тие ја потврдуваат почетната хипотеза и заклучуваат дека периоперативниот мониторинг со BIS превенира појава на ПОД.

3. Silvana Krалеva, Tatjana Trojikj, Vase Stojcheska: Difficult intubation in a young morbidly obese patient with COVID 19 bronchopneumonia: a case report. Abstract book, 17th World Congress of Anesthesiologists September 1-5, 2021

Во овој труд авторите прикажуваат случај на тешка интубација на многу дебел млад човек со бронхопневмонија заради COVID 19. Тие заклучуваат дека причини за тешката интубација се подолгата неинвазивна употреба на СРАР вентилација, високиот БМИ, лимитираната подвижност на вратот, и субглотичен едем. Трудот има клиничка важност.

4. **Тројиќ Т.** Consequences of sepsis and septic shock. Симпозиум” Новини во анестезиологијата 2021”Book of abstracts

Во овој ревијален труд се елаборира состојбата на сепса и септичен шок. Авторите ја потенцираат важноста од преконачна кондиција на болните, пред појавата на првите симптоми. Правецот на постсептично здравување е диригиран од коморбидитетите и состојбата на сите органите во организмот. Консеквенциите и последиците по излекувањето од септичен шок се долги и уште траат по излекувањето од единиците за интензивна нега. Проблемот на закрепнувањето на овие болни се состои во општа слабост, замор, намалена подвижност, вознемиреност или депресија, и други нарушувања. Авторите заклучуваат дека лекувањето на септичниот шок има главно четири последици: оштетување на повеќе телесни системи кај болниот, долг тек на критичен болен, трауматизиран персонал кој се грижи за овие болни и исцрпен здравствен систем.

5. Silvana Krалеva, **Т.Тројиќ**, V.Stojcheska. Preparation for difficult airway management: a case report. 6th Congress of European ORL-HNS Milan October 29-November 2, 2022

Во овој казуистички случај авторите зборуваат за состојбата на „тежок дишен пат“ и можности истиот да се предвиди и навреме да се подготви анестезиологот пред интубација. Станува збор за постара болна која треба да се оперира за ортопедска интервенција во седната положба. Болната била со прекумерна телесна тежина со БМИ 37.8 кг/м², со астма, со ограничени движења во вратот и главата, и висок артериски крвен притисок, голем јазик, малампати 4 и тироментално растојание. Со претходна подготовка, преогсигенација и употреба на помагала за „тежок дишен пат“ пациентката е успешно интубирана.

6. Билјана Ефимова, **Татјана Тројиќ**, Маја Мојсова Мијовска: Прирачник по Ургентна медицина – Скрипта, - прирачникот е рецензиран

Наставно помагало за студентите по медицина на МД при УГД. Книгата е рецензирана во билтените на Универзитетот.

7. **Тројиќ Т.** - „Третман на хронична болка од различна етиологија“, 2018, работилницата Третман на хронична болка и малигни заболувања на кожа со осврт на светските искуства од употреба на канабис за медицински цели. Скопје, 12.01.2018 – предавач.

Во трудот авторката ги прикажува искуствата во светот со примена на препарати со канабис при состојби на хронична болка. Авторката се фокусира на персонализирање на терапијата која има најголем ефект кај овие болни. Во заклучокот се потврдува дека препаратите од канабис имаат примена во палијативната медицина при третман на хронична болка.

8. **Тројиќ Т.** Скрипти за - СЕЕА курсеви (од 1-6) под покровителство на Европската асоцијација на анестезиолози-ESA,2018

Во склоп на курсевите за – СЕЕА издадени се списанија со тема 1. Анестезија и респирација, 2. Анестезија и циркулација, 3. Метаболизам ИЛ, 4. Бубрези и водено-солев биланс, 5. Мајка и дете и анестезија, 6. Анестезија во неврохирургијата. Сите изданија се едитирани од ТТ. Имаат високо стручно значење бидејќи се изнесени сите најнови сознанија од струката.

9. **Тројиќ Т.** Белодробна емболија, Скрипти за - СЕЕА курсеви (од 1-6) под покровителство на Европската асоцијација на анестезиолози-ESA,2019:86-88

Во првиот дел од овој ревијален труд авторката ги елаборира основните начела на циркулацијата и основните патофизиолошки механизми за формирање тромб. Во понатамошниот текст се зборува за предиспонирачките фактори за појава на белодробна емболија (БЕ). За да нема дилеми за поставување на дијагнозата авторката посочува на неколку скоринг системи со кои може да се потврди или исклучи БЕ. На крајот се осврнува на одликите на клиничката слика и третманот. Трудот е со клиничко значење.

10. **Тројиќ Т.** - Nutrition in Pancreatitis. Национален конгрес по анестезиологија и интензивно лекување на Република Бугарија, Софија 03-06 октомври 2019 година

Во трудот е даден кус приказ на панкреатитисот како болест и современите истражувања за исхрана на овие болни. Авторката ги елаборира предностите на парентералната исхрана со специјализирано и прецизно мерење на потребните калории. Трудот има голема клиничка важност.

11. **Тројиќ Т.** Pseudomembranose colitis in ICU, трудови, 6. Конгрес МСА 2019 :63-65

Авторката е предавач на Конгрес. Мултипната терапија во единиците за ИЛ претставува проблем од неколку аспекти: фармакокинетички, фармакодинамски, како и микробиолошки. Прекумерната употреба на антибиотици ја уништува микрофлората во дигестивниот тракт и создава услови за развој на клостридиум дифициле како предизвикувач на псевдомембранозен колитис. Клиничката слика е тешка и често животозагрозувачка заради токсичниот ефект на бактеријата. Авторката во трудот ги изнесува современите ставови како да се третира и избегне појавата на истиот. Трудот има клиничка значајност.

12. **Тројиќ Т,** Шошолчева М, Стојанова С. Процена на нутритивниот статус на критично оболени пациенти. Анестезија Форум, Белград 13-15.04 2018; Зборник од трудови :186-189

Во овој ревијален напис авторката се осврнува на катаболичните процеси кои се придружна последица на инфламаторните процеси кај критичните болни. Токму затоа проценката на нутритивните потреби и соодветна исхрана е од голема важност и составен дел на лекување на овие болни. Трудот е од интерес за сите лекари кои се занимаваат со интензивна медицина.

13. Радоешки А, Шошолчева М, Стојанова С, **Тројиќ Т** и др. Инциденца на клинички знаци од резидуален нервен блок по општа анестезија со долго-делувачки невромускулни лекови – наше искуство. МЈА 2017;2:33-39

Во овој оригинален текст, авторите презентираат проспективна дескриптивна студија во која се вклучени 78 болни по општа анестезија, кај кои се користени долгоделувачки невромускулни блокирачки лекови. Се споредува појавата на резидуален постанестезија блок, кај мониторирани и немониторирани болни. Резултатите покажаа дека пероперативниот мониторингот на степенот на невромускулниот блок значително заштитува од појава на резидуален блок.

14. **Тројиќ Т.** Евалуација, на аналгезијата, седацијата и агитираност на болните во ЕИЛ. МЈА 2018; 4:40-45

Во овој ревијален труд авторката се осврнува на основите од користење на седација и аналгезија кај болните во ЕИЛ, кои имаат за цел да ги заштитат пациентите од болни процедури, од болка, полесно да поднесуваат механичката вентилација, како и за третман при појавата на агитација или делириум кои се чести кај овие болни. За мерење на длабочината на седацијата и аналгезијата во ИЛ, како и за процена на делириумот се

користат низа скали кои се корисни алатки во третманот на критичните болни. Авторката заклучува дека истите треба често да бидат составен дел на практиката при третман на болните во ЕИЛ.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Доц. д-р Татјана Тројиќ активно учествува во работата на Македонското здружение на анестезиолози (ЗЛАРИЛ), а од 2007 до 2012 година е секретар на истото. Активно учествува на курсевите за континуирана медицинска едукација по анестезиологија (FEEA) и на инхалциската школа по анестезиологија. Активен учесник на бројни конгреси и семинари во земјава и во странство. Таа во 2012 година добива Благодарница од Македонското лекарско друштво (МЛД).

Исто така, таа членува во Македонското здружение на анестезиолозите, Светското здружение на анестезиолозите (WFSA) и Меѓународната асоцијација за терапија на болка (IASP). Има добиено и повеќе награди и признанија од Лекарската комора на Македонија за особени залагања и придонеси во лекарската професија како благодарница, диплома и плакета.

Кандидатката доц. д-р Татјана Тројиќ во досегашната професионална работа постојано стручно се надградува. Учесник е на Семинарот по анестезија, реанимација и интензивно лекување во Салцбург, Австрија. Под менторство на професор Паузер трипати престојува на Одделот за анестезија и интензивно лекување при Универзитетската клиника во Салцбург, Австрија.

Учесник е на семинарот ИСИА 2 во 2009/2010 година во организација на ЕСА (Европската асоцијација на анестезиолози). Во 2011 год. е еден од организаторите на Македонска ИСИА 2 каде учествува со свое предавање.

На 10 и 11 април 2014 год. учествува на Bleeding Management from theory to clinical practice во Загреб, Хрватска. Од 15 до 17 мај 2014 година учествува на 2nd European Advanced Fluid Therapy Conferences во Краков, Полска. Истата година е предавач на Четвртиот конгрес на анестезиолози на Р. Македонија со меѓународно учество со тема Fluid Therapy in ICU. Во 2015 г. учествува на Вториот курс за трансплант координатор во Загреб (Хрватска) и успешно го положува.

Предавач на СЕЕА (Committee for European Education in Anesthesiology) курсеви. Во 2015 година (јануари и февруари) престојува два месеца на Клиниката „Св. Јозеф“ во Париз, Франција.

Од 18 до 21 мај 2016 година е активен предавач на ARUD (Anaesthesiology and reanimation Specialist Society) во Скопје – „Постоперативни когнитивни пореметувања“.

Од 27 до 30.10. 2016 г. е поканет предавач на Петтиот конгрес на инфектолозите на Република Македонија. Во 2017 год. присуство на ЕСА Европско здружение на анестезиолози (ESA), Женева, Швајцарија.

На 25.1.2018 година е предавач на работилницата Третман на хронична болка и малигни заболувања на кожа, со осврт на светските искуства од употреба на канабис за медицински цели - „Третман на хронична болка од различна етиологија“.

Била раководител на Службата за анестезија и реанимација во две институции од 2015 до 2020 г. и од 2022 г. до сега во ГОБ „8 Септември“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Доц. д-р Татјана Тројиќ е доктор на медицинските науки од областа на анестезиологијата и интензивно лекување. Таа е еден од пријавените кандидати на Конкурсот за избор на двајца наставници во сите звања за наставно-научната област анестезиологија (30200) и ургентна медицина (30225). Таа професионално се занимава со анестезиологијата повеќе од 30 години.

Комисијата ги анализираше доставените материјали за рецензија и смета дека кандидатка доц. д-р Татјана Тројиќ ги исполнува општите и посебни услови предвидени со Конкурсот за избор во звањето вонреден професор. Својата одлука Комисијата ја базира на фактот дека кандидатката приложила доволен број на документи – докази и ги задоволува законските услови во Конкурсот од кои може да се види дека таа покрај формалните критериуми на Конкурсот кои се составен дел на Правилникот за посебните услови и постапката на избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и има перманентен континуиран стручен развој од специјализирањето па сè до денес. Присуствува на големиот број странски и домашни форуми за континуирана постдипломска едукација, како и сосема пристојниот број на стручни трудови објавени во земјава и во странство.

Врз основа на приложениот материјал, како и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија има посебна чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да ја избере доц. д-р Татјана Тројиќ во наставно-научно звање вонреден професор во наставно-научната област анестезиологија (30200) и ургентна медицина (30225) на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Марија Шољакова, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија со реанимација, претседател, с.р.

Д-р Јордан Нојков, редовен професор во пензија за наставно-научната област анестезиологија, член, с.р.

Д-р Андреја Арсовски, насловен вонреден професор за наставно-научната област торакална хирургија, вработен во Клиничката болница „Ацибадем Систина“ - Скопје, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Избор во звање насловен доцент	30				
	ВКУПНО	30				
	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности					
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) (9/6/3) Трудови под реден број 1,2,4,9,11 и14 - прв автор Трудови под реден број – 3, 5 и6 - втор автор Труд под реден број 13 - останати автори	6	9			6X9 3X6 1X3
		1	3	3	6	Вкупно 75
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови на научен собир Во земјава - Трудови под реден број 11 Во странство - Труд под реден број 12	1	2	1	3	Вкупно 5
6.	Пленарно предавање на научен собир Во земјава - Трудови под реден број 7 и 8 Во странство - Труд под реден број 10	2	3	1	4	2X3+1X4 Вкупно 10
10	Одбранета докторска дисертација	8				Вкупно 8
11.	Одбранет магистерски труд и Одбранета специјализација	6				Вкупно 6
	ВКУПНО					104
Р. бр.	Стручно-апликативна и организациска дејност					
	Коавтор на учебно помагало	6				
	Стручни награди и признанија	4				
	Раководител на катедра/оддел/центар	3				
	Член на институтски орган, комисија	3				
	ВКУПНО					16
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ	121 Бода				150

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ/
НАСЛОВЕН ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ЗА НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ
ОРАЛНА ХИРУРГИЈА (30408) - ЕДЕН ИЗВРШИТЕЛ НА ФАКУЛТЕТ ЗА
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“- ШТИП**

Со Одлука бр.2002-34/9 донесена на 295. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 23.1.2023 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во насловно звање насловен доцент / насловен вонреден професор за наставно-научната област орална хирургија (30408) – еден извршител на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Комисијата работеше во состав:

- **д-р Цена Димова**, редовен професор, област орална хирургија, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, претседател;
- **д-р Даниела Велеска-Стевковска**, вонреден професор, област орална хирургија, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член;
- **д-р Бруно Николовски**, насловен доцент, област орална хирургија и максилофацијална хирургија, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весникот „Слободен печат“ на 21 декември 2022 година и во предвидениот рок се пријави д-р Мирјана Марковска-Арсовска.

Кандидатката д-р Мирјана Марковска-Арсовска, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во комплет заедно со пријавата ги има доставено следниве документи: 1) Пријава, 2) Диплома за завршен Стоматолошки факултет- еден примерок оригинал и три копии заверени на нотар, 3) Диплома за одбранет магистерски труд на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, еден примерок оригинал и три копии заверени на нотар, 4) Диплома за одбранета докторска дисертација на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, еден примерок оригинал и три копии заверени на нотар, 5) Уверение за положени испити на прв циклус студии, 6) Уверение за положени испити од втор циклус студии, 7) Уверение за положени испити од трет циклус студии, 8) Уверение за завршена специјализација од областа орална хирургија, 9) Препорака од двајца професори (вонреден/редовен) од соодветната научна област, 10) Потврда дека се служи со странски јазик, 11) Уверение за државјанство, 12) Кратка биографија, 13) Список на објавени трудови, 14) по еден примерок од трудовите, 15) примерок од магистерски труд, 16) примерок од докторска дисертација, потоа има доставено сертификати за учество на семинари, конгреси, симпозиуми, сертификати од присуство на курсеви, пофалници и благодарници, решение за овластен едукатор на специјализанти од страна на Министерството за здравство на Македонија, решение за овластен едукатор на стажанти од страна на Стоматолошката комора на Македонија.

Врз основа на приложената документација на кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Мирјана Марковска-Арсовска е родена на 30.8.1973 година во Скопје. Основно образование завршила во Скопје со одличен успех. Средно образование, завршила во 1992 година во МУЦ „Д-р Панче Караџов“, Отсек за забни техничари со одличен успех.

Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје го завршила во 1997 година со просечен успех 8,85.

На Клиниката за орална хирургија при ЈЗУ Универзитетски стоматолошкиот клинички центар „Свети Пантелејмон“ во Скопје е вработена на 9.10.2003 година. Специјализацијата од областа орална хирургија ја започнала во 2006 година, а со положување на специјалистичкиот испит на 7.5. 2009 година се стекнала со звањето специјалист по орална хирургија.

Постдипломските студии на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги започнала во 2010 година и со јавната одбрана во 2012 година на тема од областа на оралната хирургија, под наслов „Клиничка проценка на ризик факторите во етиопатогенезата на алвеолит после екстракција на заби“ се стекнала со звање магистер на стоматолошки науки. ([Арсовска-Марковска-Мирјана.-Клиничка-проценка-на-ризик-факторите-во-етиопатогенезата-на-алвеолит-после-екстракција-на-заби.pdf \(ukim.edu.mk\)](https://stomfak.ukim.edu.mk)).

Во 2016 година се запишала на трет циклус студии - докторски студии (модул Орална хирургија) на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Со јавната одбрана во 2019 година на тема од областа по орална хирургија со наслов „Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците“ се стекнала со звање доктор на стоматолошки науки.

<https://stomfak.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2021/11/SMirjanaMarkovskaArsovska2019.pdf>

Активно ги користи англискиот и францускиот јазик.

Користи компјутерски програми и активна интернет комуникација.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање насловен доцент:

Општи услови за избор:

- Има завршено прв циклус шестгодишни студии (360 ЕКТС) со просечен успех 8,85.
- Кандидатката е специјалист од областа на орална хирургија.
- Има завршено постдипломски студии - втор циклус (60 ЕКТС) и е магистер по стоматолошки науки од областа на орална хирургија со завршен втор циклус на студии, со просечен успех 10,0.
- Има завршено трет циклус на студии (180 ЕКТС), односно кандидатката е доктор по стоматолошки науки од областа на орална хирургија, со просечен успех 10,0.
- Објавени најмалку четири (4) научни трудови со оригинални научни резултати во референтна научна публикација во последниве пет години:

Бр.	Автори	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1	Markovska Arsovska Mirjana, Popovic Monevska D, Popovska Jovanovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, Stavreva N.	Efficacy of ozone therapy in patients with bisphosphonate- related osteonecrosis of the jaws (BRONJ)- clinical research	Physioacta Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: Vol.12 No.3 2018; 71-78. ISSN: 1857- 5587 https://repository.ukim.mk/ bitstream/20.500.12188/9008/1/	9 години (од 2013)

2	Gerasimova Pisevska S, Markovska Arsovska Mirjana , Popovska Đorovska M, Simjanovska Lj, Čadikovska E.	Difficultes in first incisors eruption caused by mesiodens	Journal of Morphological Sciences 2019;2(1): 29-36. ISSN: 2545- 4706 http://www.jms.mk/jms/	5 години (од 2018)
3	Gerasimova Pisevska S, Markovska Arsovska Mirjana , Maneva M, Radeva M, Cadikovska E.	Interdisciplinary approach in the therapy of impacted second and third molars	Journal of Morphological Sciences 2019; 2(1): 37-42 ISSN: 2545-4706 http://www.jms.mk/jms/	5 години (од 2018)
4	Gerasimova Pisevska S, Simjanovska Lj, Markovska Arsovska Mirjana , Peeva Petreska M.	Using of ER:YAG Laser for vestibuloplasmy in the lower jaw.	Journal of Morphological Sciences 2019;2(2):37-42. ISSN: 2545- 4706 http://www.jms.mk/jms/	5 години (од 2018)
5	S Gerasimova Pisevska, Simjanovska Lj, Markovska Arsovska Mirjana , Peeva Petreska M.	Corticotomy-assisted orthodontic treatment (Case report)	Journal of Morphological Sciences 2019;2(2):43-49. ISSN: 2545- 4706 http://www.jms.mk/jms/	5 години (од 2018)
6	Markovska Arsovska Mirjana , Popovic Monevska D, Popovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, Gerasimova S.	Ozone treatment of stage II/ III of bisphosphonate-related osteonecrosis of the jaws (BRONJ)	Acta morphol. 2019; Vol.16(1): 5-14. ISSN 1409- 9837 https://repository.ukim.mk/bitstream/20.500.12188/9054/1/ACTA-MORPHOLOGICA-2019_-16-1..pdf	18 години (од 2004)
7	Simjanovska Lj, Markovska Arsovska Mirjana , Simjanovska S, Daci T, Stavreva N, Azizi F.	Usage of the laser beam in therapy of hyperplastic changes in the mouth cavity, as a result of mobile prosthetic compensation	Journal of Dentistry Apolonija 2020, 39-40:17-28. ISSN 1857-6087. http://www.adj.mk/revista/	9 години (од 2013)
8	Simjanovska Lj, Simjanovska S, Temelkov O, Markovska Arsovska Mirjana , Todorovska G, Gerasimova Pisevska S.	In vivo (CAT) for diagnostic evaluation of allergic reactions to local anesthetics	Journal of Dentistry Apolonija 2020;41-42: 19-30. ISSN 1857-6087 http://www.adj.mk/revista/	9 години (од 2013)
9	Bochvarov A, Baldziev D, Temelkov O, Temelkova S, Simjanovska Lj. Markovska Arsovska Mirjana.	Mesiodentes as a mechanical obstacle in the eruption of permanent teeth- Case report	Journal of morphol sciences 2022; 5(1): 127- 131. ISSN 2545-4706 https://doi.org/10.55302/JMS2251	5 години (од 2018)
10	Stojanova I, Dimitrovski O, Veleska Stevkovska D Markovska Arsovska Mirjana , Spirov V.	The link between the presence of an odontogenic radicular cyst and the body's immune response (Case report)	Journal of morphol. Sciences 2022; 5(1): 145- 151. ISSN 2545-4706 https://doi.org/10.55302/JMS2251	5 години (од 2018)

11	Ajeti Abdurmani A. Selmani F, Simjanovska Lj, Aliu A, Ajeti F, Temelkova S, Markovska Arsovska Mirjana.	Pericoronitis- A clinical and radiographic evaluation	Journal of Dentistry Apolonia 2022; 47: 5-15 www.revista-apolonia.org ISSN 1409-8768 (print) /ISSN 1857-6087(online) Indexed in: EBSCO	9 години (од 2013)
12	Bajrami M, Markovska Arsovska Mirjana, Stojanova I,Roci B, Simjanovska Lj, Grozdanovski S.	Surgical treatment of epulis in a postpartum woman (case report)	Journal of Dentistry Apolonia 2022; 47: 37-42 ISSN 1409-8768 (print) /ISSN 1857-6087(online) www.revista-apolonia.org Indexed in: EBSCO	9 години (од 2013)

- Поседува потврда за познавање на англиски јазик.
- Има способност за изведување високообразовна дејност.
- Има решение за овластен едукатор на доктори на стоматологија - стажанти од страна на Стоматолошката комора на Македонија од 2017 година.
- Има решение за овластен едукатор на специјализанти по орална хирургија од страна на Министерството за здравство од 2018 година и учествува во обучување на доктори на стоматологија кои се на специјализација на Клиниката за орална хирургија.

Посебни услови

- Кандидатката **д-р Мирјана Марковска-Арсовска** поседува препорака од двајца професори (редовен и вонреден) од областа орална хирургија.
- Во 2019 година од страна на Министерството за здравство ѝ е издадено звањето примариус од областа на орална хирургија, како највисоко звање во клиничката пракса.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Примариус д-р Мирјана Марковска Арсовска е вклучена во стручно- апликативната дејност на Клиниката за орална хирургија при ЈЗУ Универзитетски Стоматолошки клинички центар „Свети Пантелејмон“ во Скопје. Стручната дејност ја извршува како клинички лекар, односно специјалист по орална хирургија. Во секојдневна пракса покрај конвенционалните методи ги користи и современите пристапи во оралната хирургија, како: дентално имплантирање и зголемување на алвеоларните гребени со коскени супституенти, апликација на плазма збогатена со тромбоцити, естетски интервенции на меките ткива во усната шуплина, примена на озон терапијата при третман на BRONJ, како и примена на меки и тврди ласери при хируршките интервенции.

Работното искуство како клинички лекар и специјалист орален хирург ѝ овозможува на д-р Мирјана Марковска-Арсовска да учествува како помошник на асистентите (секундант) во изведувањето на клиничките вежби по група предмети од областа на орална хирургија, како и при едукација на стажантите и специјализантите по орална хирургија како овластен едукатор.

Д-р Мирјана Марковска-Арсовска како автор / коавтор учествува во 70 труда, од кои 20 in extenso.

Листа на научни трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/ стручно списание со меѓународен уредувачки одбор од областа (објавени трудови во целост - in extenso од реден број 1 – 17):

1. Апостолова Г, Јанев Ј, Симјановска Љ, Пешевска С, Марковска Мирјана. *Компаративна анализа на различни терапевски модалитети во третманот на акутен дентален алвеолитис*. Мак. стомат. преглед, Скопје 2005:1-2; 84-88.

Евалуација на трудот: Направена е компаративна анализа на ефектите од примената на различни терапевски постапки (јодоформ дрен натопен со Solutio Sitisan, завој од цинкоксид олеумкариофилорум, ласер терапија) кај пациенти со акутен дентален алвеолитис преку следење на интензитетот на болката. Статистичката анализа укажала

на фактот дека намалување на болката е акцентирани во групата третирана со ласер, каде што е фаворизирана и епителизацијата. Авторите укажуваат на докажаната моќност на ласерот како помошно терапевтско средство кое отвора нови полиња за негова поширока примена во оралната хирургија.

Трудот има стручно-научен и апликативен придонес.

2. Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Бајевска, Симјановски С, Тодоровска Г. *Фоликуларни цисти кај стални и млечни заби и нивно хируршко згрижување*. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: 2016; Vol 10-No 1:97-104.

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже дека фоликуларните цисти може да се јават и во двете дентиции, преку приказ на редок случај на појава на фоликуларна циста на горен хипердонтичен премолар. Авторите укажуваат на потребата од целосно отстранување на цистата, како и на задолжителна патохистолошка верификација на цистите.

Трудот има стручно-апликативна важност.

3. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Iliev A, Stojanovska I, Todorovska G, Arsovski Z. *Conservative treatment of osteonecrosis of the patients on bisphosphonate therapy*. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: 2016; Vol.10 No.2:133 -138.

Евалуација на трудот: Авторите укажуваат на предностите на конзервативен третман на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците, со цел подобрување на клиничката слика кај пациентите кои ја развиле, а биле на интравенска бисфосфонатна терапија (Zometa). Исто така, укажуваат и на потребата од интердисциплинарна соработка со онколог доколку е потребна екстракција на заб и примена на антибиотици и локални антисептични средства во третманот на ова заболување.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

4. Simjanovska LJ, Simjanovski S, **Markovska – Arsovska Mirjana**, Todorovska G, Simjanovska S, Markovic Temelkova S. *Methods for successful treatment of dry alveola*. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: 2017; Vol.11 No.1: 25-32.

Евалуација на трудот: Целта била да се посочат најефикасните терапевски методи во третманот на алвеолит. За време од две години кај 137 пациенти извршени се 2.540 екстракции на заби. Најчесто применуван третман бил апликација на јодоформ дрен и Sol. Chlumsky, а најголем ефект во третманот на алвеолит и намалување на болката дал Alvogyl и поставен дрен натопен со Oleum Cariophyllorum. Сепак најдобар протективен фактор е да се исполни раната со коагулум.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

5. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Popovic Monevska D, Stavreva N, Arsovski Z, Velkoska E. *Influence of smoking on wound healing after tooth extraction* Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: 2017; Vol 11, No 3:105-112.

Евалуација на трудот: Оваа студија е направена со цел да се детерминира инциденцата од појава на сува алвеола кај пушачи во секојдневната клиничка пракса. Пушачите имаат поголема инциденца на појава на алвеолит по екстракција на заби. Затоа, пациенти треба да се информираат за можните компликации по екстракција.

Трудот е со стручна важност.

6. **Markovska Arsovska Mirjana**, Popovic Monevska D, Popovska Jovanovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, Stavreva N. *Efficacy of ozone therapy in patients with bisphosphonate- related osteonecrosis of the jaws (BRONJ)- clinical research*. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists: 2018; Vol.12 No.3: 71-78.

Евалуација на трудот: Целта била да ги прикаже позитивните ефекти на озон терапијата кај пациенти со бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ). Кај 23 пациенти од двата пола биле анализирани присуството на инфекција и непријатен мирис

во устата во сите клинички стадиуми на болеста. Резултатите ги покажуваат позитивните ефекти од антибактериското својство на озонот. Озон терапијата се препорачува како дополнителна терапија во третманот на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците (BRONJ).

Трудот има научно-стручна и апликативна значајност.

7. Gerasimova Pisevska S, **Markovska Arsovska Mirjana**, Maneva M, Radeva M, Cadikovska E. *Interdisciplinary approach in the therapy of impacted second and third molars*. Journal of Morphological Sciences 2019; 2 (1): 37- 42.

<http://www.jms.mk/jms/article/view/52/41>

Евалуација на трудот: Авторите го потенцираат интердисциплинарниот пристап помеѓу ортодонтологот и оралниот хирург во решавање на импакција на вторите и третите мандибуларни молари. Во планирањето на третманот одлучено е да се направи екстракција на импактираниот втор молар, по што следи ортодонтска терапија. По отстранување на пречката за никнување на третиот молар и со ортодонтската терапија овозможена е негова појава во усната шуплина.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

8. Gerasimova Pisevska S, **Markovska Arsovska Mirjana**, Popovska Đorovska M, Simjanovska Lj, Čadikovska E. *Difficultes in first incisors eruption caused by mesiodens*. Journal of Morphological Sciences 2019; 2 (1): 29-36.

<http://www.jms.mk/jms/article/view/53/40>

Евалуација на трудот. Целта била да се прикажат прекубројните заби, мезиоденси, како пречка во никнувањето на трајните заби. Нивната навремено дијагностицирање било со намера за навремено хируршко отстранување на истите и примена на натамошен ортодонтски третман за олеснување на никнењето на перманентните заби.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

- Gerasimova Pisevska S, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Peeva Petreska M. *Corticotomy- assisted orthodontic treatment (case report)*. Journal of Morphological Sciences 2019; 2 (2): 43-49. <http://www.jms.mk/jms/article/view/77/53>

Евалуација на трудот: Во трудот се презентира отворен метод на кортикотомија на горни канини, за кој веќе е направен простор со ортодонтски фиксен апарат. Интервенцијата се изведува под локална анестезија, со отворање на фенестра - прозорче и поставување на хируршки завој од цинкоксид завој. Овој метод дава добра видливост на ортодонтологот за понатамошен третман (апликација на бракетата како и помалку крваво работно поле).

Трудот има стручно-апликативен придонес.

- Gerasimova Pisevska S, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Peeva Petreska M. *Using of ER:YAG Laser for vestibuloplasty in the lower jaw*. Journal of Morphological Sciences 2019; 2 (2): 37-42. <http://www.jms.mk/jms/article/view/78/52>

Евалуација на трудот: Презентирана е билатерална вестибулопластика во долната вилица со помош на ласерски зрак Er:Yag Fotona ласер. При овој тип на интервенција има поголема видливост, заради помало крвавење во оперативното поле. Нема поставување на сутури што го зголемува комодитетот на пациентот. Се работи со помало количество на анестезија. Ласерот со своето биостимулативно дејство овозможува побрзо зараснување на раната.

Трудот има стручно-апликативна важност.

9. Markovska Arsovska Mirjana, Popovic Monevska D, Popovska K, Simjanovska Lj, Isijanovski I, Gerasimova S. *Ozone treatment of stage II/ III of bisphosphonate - related osteonecrosis of the jaws (BRONJ)* Acta morphol. 2019; Vol.16 (1): 5-14.

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже влијанието на озон терапијата врз намалување на болката, како и намалување на непријатниот мирис и крвавењето од раната кај пациенти со II и III клинички стадиум на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ). Резултатите од статистичката обработка покажуваат видно намалување на посочените параметри по третманот со озон, во споредба со антибиотска терапија. Озонската терапијата ја подобрува клиничката слика кај пациентите со BRONJ и овозможува подобрување или одржување на стадиумот на болеста.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

Simjanovska Lj, Simjanovska S, Temelkov O, **Markovska Arsovska Mirjana**, Todorovska G, Gerasimova Pisevska S. *In vivo (CAT) for diagnostic evaluation of allergic reactions to local anesthetics*. Journal of Dentistry Apolonia, 2020; (41-42): 19 -30. http://www.adj.mk/revista/EN/Apolonia_41-42.pdf

Евалуација на трудот: Прикажана е потребата од користењето на КАТ (кожно-алергиски тестови) *in vivo* во дијагностиката за проценка на алергиски реакции на локални анестетици. Студијата е изведена кај 84 пациенти (42 со позитивна алергиска анамнеза и 42 без анамнестички податоци за медикаментозни алергиски реакции). Кај сите испитаници тестирани се Lidocain и Merivacain. Резултатите покажале дека prick-тестот бил позитивен кај испитаниците со позитивната анамнеза на медикаментозна терапија, а интрадермалениот тест бил позитивен кај испитаниците од другата група, без позитивна анамнеза. Авторите заклучиле дека и покрај ретките алергиски реакции на локални анестетици, сепак тие може да се јават и тоа најчесто кај пациентите со позитивна алергиска анамнеза на медикаменти.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska S, Daci T, Stavreva N, Azizi F. *Usage of the laser beam in therapy of hyperplastic changes in the mouth cavity, as a result of mobile prosthetic compensation*; Journal of Dentistry Apolonia, 2020; (39-40):17-28. http://www.adj.mk/revista/EN/Apolonia_39-40.pdf

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже употреба на ласерот и неговиот бенефит во отстранувањето на хиперплазирано ткиво во усната празнина. Студијата е направена на 25 испитаници со мобилна протетска изработка над 10 години и кај кои била дијагностицирана хиперплазија на гребенот и вестибуларната слузница. Статистички обработените резултати на клиничките случаи покажуваат одлични резултати при користењето на Er:Yag ласерот, при што рабовите на оперативната рана не покажале никаква промена на изгореници. Аблационата површина имала груб карпест изглед. По изведувањето на вакви интервенции задолжителна е нова протетска изработка.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

10. Bocharov A, Baldziev D, Temelkov O, Temelkova S, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**. *Mesiodentes as a mechanical obstacle in the eruption of permanent teeth - Case report*; Journal of morphol sciences 2022; 5 (1): 127- 131.

<https://doi.org/10.55302/JMS2251>

Евалуација на трудот: Во овој труд авторите ги презентираат прекубројните заби (mesiodens) како механичка пречка во еруптирањето на перманентните заби (двата централни инцизиви). Даден е опис на текот на хируршката интервенција во која се отстранети мезиоденсите. Пациентот е контролиран постоперативно во период од неколку месеци. Отстранувањето на оваа механичка пречка во никнувањето резултира со спонтано никнување на забите во усната празнина. Авторите заклучуваат дека раната дијагностика и навремената интервенција имаат важна улога во ерупцијата на забите во забниот лак.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

11. Stojanova I, Dimitrovski O, Veleska Stevkovska D, **Markovska Arsovska Mirjana**, Spirov V. *The link between the presence of an odontogenic radicular cyst and the body's immune response (Case report)*. Journal of morphol sciences 2022; 5 (1):145- 151.

<https://doi.org/10.55302/JMS2251>

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже имуниот одговор за присуство на циста преку анализа на IgA, IgG и IgM во серум. Резултатите покажале намалување на имуноглобулините непосредно по изведената интервенција (енуклеација на цистата) и комплетно нормализирање на нивната вредност еден месец после интервенцијата.

Трудот има научен придонес.

12. Ajeti Abdurmani A, Selmani F, Simjanovska Lj, Aliu A, Ajeti F, Temelkova S, **Markovska Arsovska M**. *Pericoronitis - a clinical and radiographic evaluation* Journal of Dentistry Apolonia, 2022; 47: 5-15.

Евалуација на трудот: Целта на трудот била да се детерминира и анализира поврзаноста помеѓу положбата на делумно еруптираните заби и појавата на перикоронитис. Исто така, анализирано е на која возраст се јавува почесто перикоронитис. Студијата е

изведена кај 80 испитаници од двата пола. Најчеста застапеност на појава на перикоронитис е најдена кај полуимпактираните трети молари кои се во вертикална позиција, додека оние со мезиоангуларна и хоризонтална поставеност имале помал или подеднаков процент на појава на перикоронитис. При поголема возраста зачестена е и појавата на перикоронит.

Трудот има научно-стручен придонес.

13. Bajrami M, Markovska Arsovska Mirjana, Stojanova I, Roci B, Simjanovska Lj, Grozdanovski S. Surgical treatment of epulis in a postpartum woman (case report). Journal of Dentistry Apolonia 2022; 47: 37-42.

Евалуација на трудот: Презентирано е хируршко отстранување на гравидарен епулис кај жена во постпородилен период. Epulis gravidarum се јавува кај бремени жени како резултат на хормонален дисбаланс во текот на бременоста. Стоматолозите се тие кои први треба да ја дијагностицираат оваа состојба со цел за навремен третман и хируршко отстранување на промената. Патохистолошката верификација е задолжителна.

Трудот има стручна и апликативна важност.

Листа на научни и стручни трудови со оригинални научни резултати објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор – трудови од сродни области (од реден број 18-20)

14. Тодоровска Г, Симјановска Љ, Тодоровска К, Кокочева О, **Марковска Арсовска Мирјана**. Превентива во детска стоматологија - предуслов за здравје и блистава насмевка. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, 2016; 10 (1): 105-111.
15. Мијоска А, Капушевска Б, Бајевска Ј, Бајрактарова-Валјакова Е, Ставрева Н, Симјановска Љ, **Марковска – Арсовска Мирјана**, Митиќ К, Јуруковска – Шотаровска В, Јовановски С. Пушењето како ризик фактор при изработка на протетички реставрации над импланти. Мак. стомат. преглед 2016; (2): 18-40.
16. Тодоровска Г, Симјановска Љ, Тодоровска К, Амбаркова В, **Марковска Арсовска Мирјана**. Флуоридите денес и нивната примена кај децата. Vox Dentarii (информатор на Стоматолошка комора на Македонија) 2017; (37): 43-47.

Листа на научни и стручни трудови со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор – трудови од областа (од реден број 21-64)

17. Апостолова Г, Симјановска Љ, Јаќимовиќ - Тасевска К, **Марковска Мирјана**. Дискрепанца помеѓу рентгенолошкиот и интраоперативниот наод кај егзацербирани радикуларни цисти. III Конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 177 (постер-презентација)

Евалуација на трудот: Прикажана е дискрепанцата помеѓу рендгенолошкиот и интраоперативниот наод кај егзацербирани радикуларни цисти. Оваа студија е изведена на група испитаници со клиничка слика на АОИ, каде што се направени рендгенолошки иследувања на кои се верифицирани забот причинител и коскената деструкција со описно изразена големина, подоцна компарирана со интраоперативен и патохистолошки наод. Добиените резултати укажуваат на фактот дека стандардните рендгенолошки иследувања во целост не ги изолираат околните коскени структури и шуплини, па доаѓа до нивно суперпонирање што го отежнува планирањето на орално хируршката интервенција.

Трудот има стручно-научен придонес.

18. Јаќимовиќ- Тасевска, Симјановска Љ, Апостолова Г, Маролов Љ, **Марковска Мирјана**. Хиперплазија на гингивата како резултат на лоша изработка на протетички надоместок. III Конгрес на Стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 177. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже како несоодветна протетска изработка може да доведе до екстремни хиперпластични промени во двете вилицы, коишто побаруваат хируршки третман и изработка на нови протетски помагала.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

19. Simjanovska LJ., Apostolova G., **Markovska Mirjana**. Allergic reactions to local anaesthetics and oral surgical treatments in the child age MSA- Macedonian association

of Anesthesiology Faculty of medicine, university St. Cyril and Methodys. Voena Bolnica 21-23 March, 2003; Skorje; 38. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Студијата вклучила група од 120 испитаници од кои 13.3% биле деца, а кај 0.8% од нив се јавува позитивна алергиска реакција на локален анестетик. Ова укажува на потребата да се направат кожни алергиски тестови, доколку има позитивна анамнеза на алергиска реакција или анафилакса.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

20. Apostolova G, Janev J, Simjanovska Lj, **Markovska Mirjana**, Grnčarovski A, Stamenkovski T. *Comparative analysis to the different therapy treatments during acute dental alveolitis*. BaSS 9th Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004: 56. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се покаже биостимулативниот ефект на ласерскиот третман во терапијата на акутен дентален алвеолит, преку подобрување на циркулацијата. Исто така, ја прикажува и неговата моќ во намалување на болката со своето аналгетско дејство и поттикнување на регенерацијата на ткивата.

Трудот има стручно-апликативна значајност.

21. Simjanovska Lj, **Markovska Mirjana**, Apostolova G, Peeva M, Stojanovska V, Nestorovski V. *Menagement of DPT (Test) for skin allergy test of local anaesthetics*. BaSS 9th Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 146. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Целта на трудот била да се прикаже реалното присуство на хиперсензитивни реакции што се одредува со дозирано провокативните тестови (DPT test). Студијата е направена на 50 пациенти. Авторите укажуваат на употребата на DPT тестовите како „златен стандард“ во споредба со другите тестови за алергиски реакции на локални анестетици.

Трудот има научно-стручна и апликативна важност.

22. Simjanovska Lj, Apostolova G, **Markovska-Arsovska Mirjana**, Tripunovski Z. *C-reactive protein and overall health* (Skopje) Macedonia 10th Congress of the BaSS Belgrade, Serbia, May 2005. (Abstract book); 58. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Во овој труд авторите укажуваат на дијагностицирање на зголемено CRP (C-reactive protein), како предвидувачки маркер за можна постоперативна инфекција. Студијата е направена на 80 испитаници кај кои е следено нивото на CRP пред и постоперативно. Резултатите прикажуваат статистичка сигнификантност во зголемувањето на CRP, што помага во преземање на превентивни мерки за подобар постоперативен тек кај пациентите.

Трудот има практична важност.

23. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Arsovski Z, Jakimovic-Tasevska K. *Clinical examination of dry socket appearance dependency on smoking*. 10th Congress of the BaSS Belgrade, Serbia, May 2005. (Abstract book); 71. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Со овој труд, каде што резултатите покажуваат зголемена инциденца на појава на алвеолитис кај пациенти пушачи во споредба со непушачи, авторите сакаат да укажат на задолжителен прекин на пушењето на цигари во деновите кога се врши екстракција на заби или друга оралнохируршка интервенција.

Трудот има стручна значајност.

24. Simjanovska Lj, Jankulovska E, Jakimovic-Tasevska K, Simjanovski S, **Markovska Mirjana**. *Preprosthetic solving a torus mandibularis* 11th Congres of the BaSS, Saraevo, May 2006. (Abstract book); 125 (постер презентација)

Евалуација на трудот: Во овој труд авторите укажуваат на правилна дијагностика и добро планирање на терапијата во отстранување на мандибуларен торус (ретка анатомска формација во предел на лингвалната страна од мандибуларен алвеоларен гребен) во склоп на една претпротетска оралнохируршка интервенција.

Трудот има стручно-апликативна значајност.

25. Јаќимовиќ - Тасевска К, Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Симјановски С, Арсовски З. *Одонтогената инфекција и макролидите како лек на избор кај пациенти алергични на пеницилин*. IV Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, 2006; Охрид, 22-25 јуни, 135. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се укаже на примената на макролидите како лек на избор кај пациенти алергични на пеницилин, во третманот на акутна одонтогена инфекција. Исто така, се презентира и нивниот широк спектар на дејство во борбата со инфекцијата.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

26. Симјановска Љ, Јаќимовиќ -Тасевска К, Симјановски С, **Марковска Арсовска Мирјана**. *Пресметување на ризик од анафилакса (IR) со инкриминираниот агенс International Congress "Dentistry Today. April 2008: Struga, Macedonia; 124.* (усна презентација)

Евалуација на трудот: Целта била преку скоринг системот (анамнестичките податоци) да се изврши категоризација на пациентите според пресметаниот ризик за можна анафилакса при наредната апликација на локалниот анестетик. Резултатите покажале дека колку е поголема категоризацијата, толку е и поголем индексот на ризик. Со оваа анализа се прави примарна селекција на пациентите кои без ризик можат да бидат подложени на понатамошни тестирања и безбедно користење на локалните анестетици.

Трудот има стручен придонес.

27. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Arsovski Z, Simjanovski S, Jacimovic-Tasevska K. *The incidence of alveolitis sicca to the smokers.* International Congress "Dentistry Today. 18-20 April 2008; Struga, Macedonia, 153. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Трудот имал за цел да го прикаже влијанието на пушењето врз нарушувањето на процесот на зараснување на екстракционата рана коешто е проследено со болка. Студијата била изведена на 63 пациенти, од кои 40 пушачи и 23 непушачи. Резултатите покажуваат дека пушењето го забавува зараснувањето на екстракционата рана, а пациентите имаат болка во постоперативниот период која трае повеќе денови.

Трудот има стручна важност.

28. Јаќимовиќ-Тасевска К, Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Симјановски С. *Одонтогената инфекција и макролидите како лек на избор кај пациенти алергични на пеницилин.* International Congress "Dentistry Today. April 2008; Struga, Macedonia; 145. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Во студијата се вклучени 22 пациенти кои се алергични на пеницилин, а имале акутна одонтогена инфекција и препишани им се макролидни антибиотици. Резултатите покажуваат добро поднесување на лекот и одличен ефект во смирување на инфекцијата. Ова укажува дека макролидите треба да се користат кај акутните инфекции, како абсцес, флегмона, остеомиелит, целулит кај пациенти кои се алергични на пеницилин.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

29. Симјановска Љ, Симјановски С, Пеова С, **Марковска Арсовска Мирјана**. *Современи дијагностички методи за утврдување на алергиски реакции на локални анестетици.* V Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 Септември 2009, Охрид; 33-34. (100) (усна презентација)

Евалуација на трудот: Целта на трудот е да се определи застапеноста на хиперсензитивните реакции на локални анестетици, врз основа на *in vivo* и *in vitro* тестирање, како и да се утврди дали постои асоцираност помеѓу нивото на вкупни и специфични IgE според резултатите добиени од *in vitro* тестирањето. Резултатите од овие испитувања покажуваат дека при *in vivo* тестирањето во 4,8% од случаите тестовите се позитивни, а при *in vitro* тестовите кај 7,8% од случаите е регистрирано присуство на специфичен IgE во серумот кон одреден анестетик. Покаченото ниво на вредноста на IgE *in vitro* претставува сигнификантен ризик фактор за појава на алергија кој е за 1,5 пати поголем кај atopичарите во однос на другите испитаници.

Трудот има научно-стручна и апликативна важност.

30. **Марковска Арсовска Мирјана**, Арсовски З, Симјановска Љ, Симјановски С. *Мезиоденс како причина за појава на медијална дијастема (приказ на случај)* Зборник на апстракти. V Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 Септември 2009, Охрид; 59-60. (120). (постер презентација)

Евалуација на трудот: Во овој труд авторите ја покажуваат потребата од РТГ

дијагностика, доколку при клинички преглед има отсуство на централните инцизиви кај децата по периодот на редовната замена на млечна со перманентна дентиција. Прикажан е редок случај на присуство на два мезиоденса, каде што е направена хируршка интервенција и спроведен последователен ортодонтски третман. Третманот резултирал со затворање на дијастемата и решавање на ортодонтската аномалија.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

31. Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Симјановски С, Поповска М, Костоска М. *Примената на фотона ласерот во оралната хирургија*. Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес. 29-31 мај 2010, Струга, Македонија, 148 (234) усна презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се претстави ласерот како посософициран метод од останатите конвенционални методи во хируршкиот дел на стоматологијата. Резултатите од примена на ласерот покажуваат: користење на помало количество анестетик, помало крвавење (суво работно поле), помала траума, без шиење на раната и скратено време на самата интервенција. Примената на ласерот го зголемува комодитетот на пациентот и го намалува неговиот пропратен страв.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

32. Simjanovska Lj, Selmani M, Simjanovski S, **Markovska Mirjana**, Trajkovski A. *Odontomas as mechanical barrier to the emergence of permanent tooth*; 17th Congress of the Balkan Stomatological Society (BASS 2012) 3-6 May 2012 Tirana, Albania, 46-47. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Авторите ја потенцираат задолжителната РТГ дијагностика за присуство на одонтоми како пречка во регуларното никнување на забите. Исто така е прикажано и нивно хируршко отстранување како терапија на избор кај овие пациенти.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

33. **Markovska Arsovska Mirjana**, Arsovski Z, Simjanovska Lj, Simjanovska S. *Using of bone grafting materials after cystectomy*. 17th Congress of the Balkan Stomatological Society (BASS 2012) 3-6 May 2012 Tirana, Albania. 133. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се прикаже предноста од употребата на коскен графт по цистектомија, со цел за побрзо формирање на изгубеното коскено ткиво. Користењето на коскени графтови може успешно да се користат во третманот на одонтогено предизвикани дефекти.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

34. Simjanovski S, Simjanovska Lj, Nikolovska V, Nikolovski B, **Markovska Arsovska Mirjana**. *Comparative analysis between laser and classical methods of frenulectomy*. 17th Congress of the Balkan Stomatological Society (BASS 2012) 3-6 May 2012.136. Tirana, Albania (постер презентација)

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен бр. 290 од 3.1 2022 година на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

35. Симјановски С, Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Поповска Ѓоровска М, Николовски Б. *Ласерски третман на мукоела*. VI Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24- 27 мај 2012. (постер презентација)

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен бр. 290 од 3.1.2022 година на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

36. Штерјовски М, Симјановска Љ, **Марковска Арсовска Мирјана**, Војновска В. *Орално хируршки комплементарен третман на максиларен прв молар по неуспешна ендодонтска терапија*. VI Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество Охрид, 24- 27 мај 2012 (постер презентација)

Евалуација на труд: Целта била да се претстави апикотомијата, односно ампутиацијата на еден од корените како метод на избор во зачувување на моларните заби со цел за зачувување на истите. Овие заби можат да се искористат како носачи на мост за протетско-мостовна конструкција.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

37. **Марковска Арсовска Мирјана**, Поп Стефанова М, Симјановска Љ, Арсовски З, Симјановски С. *Прекубројни заби - причина за одложено никнување на перманентните*

заби. VI Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24- 27 мај 2012 (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта на трудот била да ги прикаже прекубројните заби како причина за одложена ерупција на перманентните заби. Во овој случај по хируршко отстранување на прекубројните заби и спроведен ортодонтски третман кај пациентот перманентните заби се појавени во уста по релативно кус период од три до шест месеци.

Трудот има стручно-апликативна важност.

38. Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Toshevska N, Simjanovska S, Jacimovic Tasevska K. *Usage of the laser in the therapy of the soft tissue in the oral cavity.* 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. (315 - усна презентација)

Евалуација на трудот: Студија имала 70 пациенти на кои била извршена интервенција на хиперплазија на мекоткивните структури во устата со Er: Yag ласер при што се покажува бенефитот од употреба на ласерот во намалување на постоперативниот едем, кој се должи на неговото антиинфламаторно дејство. Интервенциите се изведени без или со мало количество на анестезија.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

39. Jacimovic Tasevska K, Simjanovski S, **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska S. *Post extirpation augmenting of bone defect from residual cyst.* 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. (313 - постер презентација)

Евалуација на трудот: Авторите ја потенцираат употребата на алопластични материјали во пополнување на дефектот по хируршко отстранување на асимптоматска резидуална циста, случајно откриена на РТГ снимка. Пополнувањето на коскениот дефект е во склоп на подготовка за идната протетска конструкција.

Трудот има стручно-апликативна значајност.

40. **Markovska Arsovska Mirjana**, Arsovski Z, Simjanovska LJ. *Etiology of dry socket appearance.* 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. (393-постер презентација)

Евалуација на трудот: Овој труд ги потенцира ризик-факторите за појава на сува алвеола. Резултатите покажуваат дека сувата алвеола почесто се појавува кај жени, особено кај оние кои примаат таблетарни контрацептивни средства. Потоа и кај пациенти по екстракција на трети молари, како и кај пациенти кои пушеле првите три дена по екстракцијата.

Трудот има стручно-научен придонес.

41. Simjanovska Lj, Simjanovski S, **Markovska Arsovska Mirjana**. *Odontoma as a result of late eruption of the teeth.* 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Анализата вклучила тригодишен период на истражувачки материјал и кај 20 пациенти на возраст од 8 до 18 години дијагностициран е одонтом кој е потврден со РТГ и патохистолошки наод. Во еден од случаите одонтомот е локализиран во предел на централните инцизиви што е особено многу ретко. Кај овие пациенти индицирана е оралнохируршка интервенција за отстранување на истите за да се овозможи непречено никнување на забите.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

42. Arsovski Z, **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Stavreva N, Simjanovska S. *Preventive measures in patients at increased risk of alveolitis appearance.* 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. 11-14 June 2015 Ohrid. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Презентирани се превентивните мерки кои треба да се преземат за да се спречи појавата на сува алвеола. Испитувањето е направено кај 40 пациенти. Користењето на анестетик без вазоконстриктор го намалува ризикот од појава на алвеолитис. Атрауматско извршување на екстракцијата и апликација на медикамент (Alvogyl) веднаш по екстракцијата ја превенира појавата на постекстракциска сува алвеола.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

43. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Terzievska A, Micajkov I, Arsovski Z. *Laser treatment of hyperplasia due to inadequate prostheses.* 7th Macedonian Dental

Congress with International Participation. 2015; 11-14 June. Ohrid (постер презентација)
Евалуација на трудот: Потенциран е ефектот на Fotona Er:Yag ласерот во отстранување на протетска хиперплазија. Употребата на ласер интервенција е минимално инвазивна, без шиеење на раната, намалено крвавење и олеснет постоперативниот период, како и намалена појава на постоперативна болка.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

44. Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovski S, Ismaili B. *Augmentation of bone defects due to different causes*. First Macedonian Congress for oral and implant surgery with international participation. 2-4.06.2016 Skopje, Macedonia. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Употребени се алопластични коскени супституенти и колагени мембрани во решавање на коскени дефекти во вилиците предизвикани од различни причинители. Наодите по еден месец покажале добри резултати во смисла на осификација на коскено то ткиво, а по три месеци е воспоставена и нормална функција на забалото. Користењето на алопластични материјали не е унифицирано. Нивната примена е повеќе наменска. Користењето на колагена мембрана е препорачливо за поголема ефикасност на алопластичниот материјал.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

45. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Arsovski Z, Velkovska E, Marolov N, Simjanovska S. *Preprosthetic surgery of torus mandibularis*. First Macedonian Congress for oral and implant surgery with international participation. (2-4. 06. 2016) Skopje, Macedonia. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Презентиран е случај на хируршко отстранување на мандибуларен торус кај пациент кој се подготвувал за мобилно протетско помагало при што направено е ремоделирање на торусот за непречено налегнување на идната протеза. Мандибуларен торус е неправилност која не причинува никакви проблеми кај пациентот. Се отстранува само доколку има индикација во смисла за надминување на пречки при идното протезирање.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

46. **Markovska Arsovska Mirjana**, Veselinovska I, Iliev A, Simjanovska Lj, Spirov V. *Bisphosphonate- related osteonecrosis of the jaws- Case reports*. First Macedonian Congress for oral and implant surgery with international participation (2-4. 06. 2016) Skopje, Macedonia. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Целта на трудот е да се прикаже третманот на пациентите кои примале бисфосфонатна терапија и развиле бисфосфонатана остеонекроза на вилиците (BRONJ). Применета е конзервативна терапија со користење на антибиотска терапија и испирање со орални антимикуробни раствори. Со примената на оваа терапија спречена е понатамошна прогресија на заболувањето. Кај овие пациенти треба да се преферира тоалета на устата со антимикуробни средства и да се избегнуваат агресивни хируршки процедури.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

47. Simjanovska Lj, Simjanovski S, Stavreva N, Markovska Arsovska Mirjana, Todorovska G, Kokoceva Ivanovska O. *Laser removal of hyperplastic changes in the oral cavity by stages*. 16 Kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učešćem; 21-13 septembar 2017, Beograd, Serbia. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Прикажан е бенефитот од ласерското отстранување на дупликутури кај серија од 10 пациенти. Користен е Er:Yag ласер. Интервенциите се правени во две фази. Во исти акт направено е и продлабочување на гребенот. Протезирањето е одложено за подолг период заради комплетна консолидација на ткивото. Ласерот има позитивен ефект во отстранување на хиперпластичните ткива и добивање на поволен алвеоларен гребен кој ќе биде добра биолошка основа на идната протеза.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

48. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Popovic Monevska D, Kaftandzieva A, Stavreva N, Arsovski Z. *Influence of oral microflora in BRONJ development*. 16 Kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učešćem. Beograd, Sava Centar; 21-13 septembar 2017 godine:42. (усна презентација)

Евалуација на трудот: И покрај нејасната патогенеза за појава на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ), авторите во овој труд го презентираат влијанието на оралната микрофлора во иницијација на истата. Студијата вклучила 20 пациенти. Присуството на патогени бактерии е идентифицирано со помош на VITEK 2 апаратот. Резултатите покажаа дека во најголемиот број од случаи бактериите *Esherihia colli* и *Enterococcus* играат важна улога во предизвикување на акутна инфекција кај пациенти со BRONJ. Ова укажува дека оралната микрофлора има големо влијание во појавата на акутни инфекции кај овие пациенти.

Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

49. **Markovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Gerasimova S, Abazi V, Stavreva N. *Laser treatment of denture - induced hyperplasia (Case report)*. 24th BaSS Congress, May 9-11, 2019, Tirana, Albania, 133. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Извршена е споредба помеѓу ласерско отстранување на орална хиперпластична промена со конвенционален хируршки метод - со скалпел. Пациентите третирани со Fotona (Fidelis III) ласерот имаат помала болка и помало крвавење во тек на интервенцијата и постоперативно. Ласерот има позитивни ефекти во намалување на болката и намаленото крвавење во оперативното поле споредено со конвенционалните хируршки методи.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

50. Gerasimova S, **Markovska Mirjana**, Abazi V, Srbinovska D, Simjanovska Lj. *Minimally invasive surgical approach of odontomas*. 24th BaSS Congress, May 9-11, 2019, Tirana, Albania, 134. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Презентирана е техника на хируршко отстранување на рано дијагностициран одонтом кај 12-годишно девојче во предел на максиларен канин. Презентиран е минимално инвазивен пристап со помала остеотомија, што резултира со помала постоперативна болка и крвавење. Со спроведување и на ортодонтскиот третман овозможено е и побрзо никнување на забот. Раното дијагностицирање и брзиот третман овозможуваат помала комплексност во решавање на овие случаи и помало финансиско оптоварување.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

51. Simjanovska Lj, **Markovska Mirjana**, Simjanovska S, Temelkov O, Kokoceva O, Jacimovic Tasevska K, Gerasimova S. *Ekscizija hiperplazije laserskim zrakom*. Prvi kongres lekara Kosove I Metohije 29. XI-1. 2019 Kosovska Mitrovica. S40. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Преку приказ на 15 различни случаи презентирани се терапевтски решенија на дијагностицирана хиперплазија со користење на ласерски зрак (Fotona – Fidelis III). Постоперативниот тек кај овие пациенти е проследен со помал оток (или без него), помало крвавење и болка, како и други непријатности. Користењето на ласер при мекоткивни орално хируршки интервенции го зголемува комфорот на пациентот и го подобрува зараснувањето на раната.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

52. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Stavreva N, Gerasimova S, Arsovski Z, Temelkov O, Simjanovska S, Ramadani A. *Hirurski tretman fibroznog epulisa*. Prvi kongres lekara Kosove I Metohije 29. XI-1. XII 2019 Kosovska Mitrovica. S43. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Опишана е реактивна хиперплазија (фиброзен епулис) кај 16-годишно момче што е ретка појава во помлада возраст. Причина за негова појава е локална иритација (бактериски плак). Со навремена дијагноза и негово навремено отстранување се спречува негова понатамошна прогресија кон околните ткива. Потврдата на клиничката дијагноза е верифицирана со патохистолошки наод. Хируршкото отстранување на променетото ткиво, како и отстранувањето на причинителот за неговата појава се клучни во спречувањето на појава на рецидиви.

Трудот има стручно-апликативна важност.

53. Jacimovic Tasevska K, Kostovski F, Simjanovska Lj, **Markovska Mirjana**, Gerasimova S, Temelkov O, Miovska A, Arsovski Z. *Aplikacija BIO OSS kod folikularne ciste kao terapiska mera u nicanju stalnih zuba*. Prvi kongres lekara Kosove I Metohije 29. XI-1. XII 2019 Kosovska Mitrovica. S46. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Прикажано е терапевското згрижување на пациент со фоликуларна циста која го опфаќа мандибуларниот прв и втор премолар, со перзистенција на млечниот молар. Во хируршкиот пристап покрај екстракцијата на млечниот молар и направената енуклеација на цистата аплициран е и ксенографт (Bio Oss) и колагена мембрана (Bio Guide), за да ја подобри осификацијата на изгубеното коскено ткиво. По интервенцијата првиот премолар е појавен во устата после 6 месеци, а вториот премолар по 1 година. Навремената дијагноза и терапија на фоликуларните цисти резултира со зачувување на перманентните заби, кои доколку не се интервенира навремено може да дојде и до нивни губиток.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

54. **Markovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Gerasimova Pisevska S, Arsovski Z, Temelkov O, Stavreva N. Temporary blindness after inferior alveolar nerve block. 18 Kongres stomatologa Srbije, 26-28 Septembar, 2019, p44. Beograd, Serbia. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Презентирана е исклучително ретка компликација на привремено слепило по апликација на неколку милилитри анестетик при изведување на мандибуларна анестезија. Имено, во научната литература опишани се неколку случаи. Слепилото е транзиторно и времетраењето зависи од количината на анестетик што е примена. Во терапијата е вклучен антихистаминик по што имало брзо повлекување на симптомите. Ова укажува на фактот дека се работи за можна алергиска реакција на локалниот анестетик. Пациентот е опсервиран во наредните неколку часа и во следните денови по апликацијата. Кај пациентот не се повториле појавените симптоми. Во вакви случаи клиничарите треба да ја разберат етиологијата и механизмот на настанување на оваа компликација, со цел за преземање на потребни мерки за да се спречи или навремено да се дејствува доколку се појави.

Трудот има стручен и апликативен придонес.

55. Gerasimova Pisevska S, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Stavreva N. ER:YAG: Minimal invasive technique for vestibuloplasty in the lower jaw; 18 Kongres stomatologa Srbije, Beograd, 26-28 Septembar, 2019, p44. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Презентирани се предностите на Er:Yag ласерот за продлабочување на вестибуларниот форникс (вестипулопластика), со цел за подобра ретенцијата на идното протетско помагало. Резултатите покажуваат позитивни ефекти од примената на ласерот во добивање на повисок вестибуларен форникс. Интервенцијата е изведена атрауматски, со помала количина на анестетик и без шиене на раната. Настанува побрзо консолидирање на ткивото после интервенција и побрзо зараснување на раната.

Трудот има стручно-апликативен придонес.

56. **Марковска Арсовска Мирјана**. Примена на современи методи во превенција и ран третман на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ). Современи оралнохируршки пристап кон пациентите со ризик. Онлајн симпозиум со меѓународно учество (МСД - Здружение на специјалисти по орална хирургија) 2021. Скопје. (поканет предавач)

Евалуација на трудот: Целта била да се запознае аудиториумот – специјалисти по орална хирургија со поимот бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ), нејзина рана дијагностика и правовремен третман со примена на повеќе современи методи, како што се озон терапијата, PRF и ласер третманот.

Трудот има научно-апликативен и стручен придонес.

57. **Марковска Арсовска Мирјана**. Тераписки ефекти на озон гас во превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците. „Медикаментозна остеонекроза на вилиците - дефиниција, класификација, превентива и терапија.“ Online симпозиум со меѓународно учество (ДДДММ Стоматолошко здружение на Македонија) 2021. Скопје. (поканет предавач)

Евалуација на трудот: Прикажани се постапките кои се преземаат кај пациенти кои примаат бисфосфонатна терапија со цел превенција од појава на бисфосфонатна остеонекроза на вилиците (BRONJ). Потенцирана е подготовката на пациентите кои примаат бисфосфонатна терапија пред екстракција на заб или пред изведување на хируршка интервенција.

Трудот има научно-стручна и апликативна важност.

58. **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Popovic Monevska D, Arsovski Z, Stavreva N, Stojanova I. *Treatment of II/III stage of BRONJ with ozone therapy*. 29th Congress of Macedonian dental society with international participation 15th-18th September 2022 Ohrid (book of abstracts) 138-139. (усна презентација)

Евалуација на трудот: Целта била да се утврди ефектот на озонот врз оралниот биофилм во третманот на пациент со II/III клинички стадиум на бисфосфонатна остеонекроза на вилицата (BRONJ). Испитувањето е извршено кај пациенти од двата пола. Пациентите се третирани со антибиотска терапија утврдена по антибиограм и дополнителна озон терапија. Озонот има поголеми позитивни ефекти во намалувањето на ексудацијата во пределот на раната, особено врз гнојниот ексудат, во споредба со антибиотската терапија. Исто така ја намалува и локалната хиперемија и присуството на непријатен мирис во устата.

Трудот има научно-стручен и апликативна важност.

59. Stojanova I, Dimitrovski O, Veleska Stevkovska D, **Markovska Arsovska Mirjana**, Spirov V, Vajrami M. *Correlation between the presence of on odontogenic radicular cyst and the human immune response*. 9th Congress of Macedonian dental society with international participation 15th-18th September 2022 Ohrid, (book of abstracts) 304. (постер презентација)

Евалуација на трудот: Прикажана е примена на имунохистохемиски методи со намера да се утврди застапеноста на Т и В лимфоцитите кај пациенти кај кои е дијагностицирана резидуална циста. Утврден е имунолошкиот одговор преку испитување на IgA, IgG и IgM. Испитувањата се направени пред и по хируршката интервенција, како и еден месец по истата. Утврдени се пониски вредности на имуноглобулините по отстранување на цистата. Имунохистохемиските анализи ја потврдиле клиничката дијагноза. Со употребата на патохистолошки и иминохистохемиски анализи се потврдува присуството на клеточен и хуморален имун одговор и нивната важна улога во етиопатогенезата и развој на цистата.

Трудот има научно-стручно значење.

Листа на научни и стручни трудови со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор – трудови од сродни областа (од реден број 65-71):

60. Arsovski Z, Markovska – Arsovska Mirjana, Jakimovic-Tasevska K, Menceva Z. *Comparative analysis between different anesthesiology methods during endodontic treatment*. 10th Congress of the BaSS Belgrade, Serbia, May 2005. (Abstract book);57. (постер презентација)
61. Jakimovic-Tasevska K, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska M**, Simjanovska S, Stojanovska V. *Connection between dental focuses and consecutive systemic diseases*. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.199-200. (постер презентација)
62. Stavreva N, Simjanovska Lj, Markovska Arsovska Mirjana. *Oral health quality of geriatric population in RM*. 20th Congress of the Balkan Stomatological Society. Bucharest -Romania; Balkan Stomatological Society. 2015: 355 (усна презентација)
63. Stavreva N, Kapusevska B, Mioska A, **Markovska Arsovska Mirjana**, Simjanovska Lj, Kokoceva Ivanovska O. *Oral health- comorbidity correlation at prosthetic geriatric population in Macedonia*. IDJ International Dental Journal, Abstracts of the 105th FDI World Dental Congress September 2017 Volume 67 Supplement 1. 65pp. Madrid, Spain. (усна презентација). *IF=1.361
64. Stavreva N, Kapusevska B, Zabakova Bibilova E, **Markovska Arsovska Mirjana**. *Quality of life expressed by the physical dimension at geriatric patients with mobile dentures in Macedonia*. 17 Kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učešćem. Beograd, Sava Centar; 27-29 septembar 2018 godine. 62-63pp. (усна презентација).
65. Stavreva N, Kapusevska B, Bundevska J, Pejkovska Shahpaska B, **Markovska Arsovska Mirjana**. *Socio- demographic characteristics and oral health at geriatric patients with different types of dentures in Macedonia*; 24th BaSS Congress, May 9-11, 2019, Tirana, Albania. 94pp. (155 - усна презентација).

66. Stavreva N, Tosevska Spasova N, Simjanovska Lj, **Markovska Arsovska Mirjana**, Zabakova Bilbilova E, Kokoceva Ivanovska O, Dzipunova B, Mitic K, Jovanovik Č. *Cirkularni mostovi - protetski tretman dentalnih erozija kod pacijenata starije doba*. Prvi kongres lekara Kosove I Metohije 29. XI-1. XII 2019 Kosovska Mitrovica.S18. (усна презентација).

20. Член на организациски или научен одбор на научен собир

20.1 Член на Организациски одбор на Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија (ЗСОХМ), за симпозиумот „Естетски принципи во оралната и имплантната хирургија“, септември 2022 година, Скопје.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Д-р Мирјана Марковска-Арсовска ги има реализирано следниве стручни и организациско-развојни активности:

Членство во здруженија и асоцијации од:

1. 2003 година - член на Македонското стоматолошко друштво;
2. 2003 година - член на Стоматолошка комора;
3. 2009 година - член на Здружението на специјалисти по орална хирургија;
4. 2022 година - член на Организациски одбор на ЗСОХМ.

19. Награди и признанија за научни постигнувања

- 1.1. *Пофалница* од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето, за придонес и стручно залагање во работата и развојот на Македонското стоматолошко друштво.
- 1.2. *Благодарница* од Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во 2019 година по повод Јубилејот 60 години постоење за поддршка во изведувањето на наставно-образовниот процес на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

29. Член на институтски орган, комисија

Како вработена на Клиниката за орална хирургија д-р Мирјана Марковска-Арсовска била дел од работни групи или комисии за следниве работни активности:

- 1.1. Изработка на нормативи за Клиниката за орална хирургија во 2015 година;
- 1.2. Измени и дополнувања на пакети од страна на Фондот за здравствено осигурување во 2018 година;
- 1.3. Интерна комисија на Клиниката за конзилијарно мислење 2022 година;
- 1.4. Одговорно лице за распределување специјализанти од 2022 година.

Курсеви

1. Fidelis III ласерот (Er:YAG, Nd:YAG), Photona 2009, Скопје.
2. Едукациски курсеви на European association for Cranio-maxillofacial surgery:
 - 2.1. “Facial trauma”, 2007, Скопје.
 - 2.2. “Salivary gland diseases”, 2008, Скопје,
 - 2.3. “Tumors of the oral and maxillofacial region- head and neck oncology” 2008, Скопје,
 - 2.4. “Facial aesthetic surgery” 2009, Скопје
 - 2.5. “Dentofacial deformities, distraction osteogenesis, cleft lip and palate” 2009, Скопје
3. Апликација и примена на плазма збогатена со тромбоцити (PRF) по методата на Dr. Choukroun 2019, Скопје
4. Impl system course - Schutz Dental group, 2019, Скопје.

Сертификати и потврди за активно/пасивно учество на конгреси, конференции, научни симпозиуми и работни состаноци:

- 9th Congress of the BaSS, Ohrid, 2004.
- 10th Congress of the BaSS, Belgrade, 2005.
- IV Меѓународен стоматолошки симпозиум, СКМ, Скопје, 2005.
- „Примена на ласерот во оралната патологија“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2006.

- Стручен состанок - Здружението на специјалисти по орална хирургија, Берово, 2006.
- V Меѓународен стоматолошки симпозиум, СКМ, Скопје, 2006.
- IV Конгрес на стоматолозите од Македонија, Охрид, 2006.
- VI Меѓународен стоматолошки симпозиум, СКМ, Скопје, 2007.
- VII Меѓународен стоматолошки симпозиум, СКМ, Скопје, 2008.
- „Актуелни технологии и биоматеријали во стоматологијата“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2010.
- „21 век - нови предизвици за стоматолошката пракса“, трибина „Местото и улогата на стоматологијата во Македонија во 21 век“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2010.
- „Темпоромандибуларни пореметувања - дилеми и решенија“, Стоматолошко здружение на Македонија, Куманово, 2010.
- „Актуелни препораки во современиот стоматолошки третман“, Скопје, 2011.
- „Современи дострели во стоматолошката пракса“, СКМ, МСД, Скопје, 2011.
- „Однтогени инфекции во орфацијалната регија“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2011.
- „Оптимален модел за организирањето на примарната стоматолошка здравствена заштита кај деца до 14 години во Р. Македонија - предизвик за следната декада“, Скопје, 2011.
- VI Конгрес на стоматолозите на Македонија „Базично-клинички аспекти во современата стоматологија“, Охрид, 2012.
- „Третманот на пародонталната болест, цел на оралното здравје во новиот милениум“, Стоматолошки факултет, Струмица, 2012.
- „Орално здравје - здрава иднина“, СКМ, МСД, Скопје, 2013.
- „Современи хируршки концепти во стоматологијата“, Стоматолошки факултет, Реплек, Скопје, 2013.
- Трети стоматолошки симпозиум „Современ третман на компликациите во стоматолошката пракса“, Струмица, 2013.
- „Дентални фокални инфекции- профилакса и менаџмент“, Стоматолошки факултет, Прилеп, 2013.
- „Современи терапевски пристапи кај пациенти со ризични заболувања“, Стоматолошки факултет, Реплек, Скопје, 2014.
- „Современи дијагностички и терапевски концепти во оралната хирургија и имплантологија“, ЗСОХМ, Битола, 2014.
- „Превенција и терапевски пристап кон компликациите во оралната хирургија и имплантологијата“, ЗСОХМ, Скопје,
- VII Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2015.
- „Современи хируршко-дијагностички концепти во стоматологијата“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.
- I Македонски конгрес за орална и имплантна хирургија со меѓународно учество, МСД, ЗСОХМ, Скопје, 2016.
- „Иновациите во ендодонцијата: доведоа ли до поголем успех?“, МСД, Скопје 2016.
- 16 Kongres stomatologa Srbije, Beograd, Sava centar, 2017.
- Dental Meeting „Здрава уста за подобар живот“, Live mouth smart, МСД, Скопје, 2017.
- „Современи трендови во протетичките реконструкции“, Скопје, 2017.
- „Трендови и искуства во претпротетската хирургија“, Гевгелија, 2017.
- „Дентални интервенции кај лица со аутистичен спектар на растројства“, Скопје, 2018.
- „Современи насоки за водена ткивна регенерација можности и ограничувања“, Клиника „Жан Митрев“, Скопје, 2018.
- „Нови трендови во дентална медицина“, во организација на СКМ, Куманово, 2018.
- „Trendovi u digitalnoj stomatologiji“, Ivoclar vivadent, Beograd, Sava centar, 2019
- 18 Kongres stomatologa Srbije, Beograd, Sava centar, 2019.
- „Единечни импланти во фронтална максила - функционален и естетски проблем, ФОН Универзитет, Скопје, 2019.
- Втор интернационален конгрес за орална хирургија и имплантологија, МСД, ЗСОХМ, Скопје, 2020.

- „Ургентни состојби во денталната медицина“, Штип, 2020.
- „Естетски принципи во оралната и имплантната хирургија“, ЗСОХМ, Скопје, 2022 година

Има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)= ; (НИ)= 196.586; (САОР)=19 или вкупно 215.586 поени.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложените документи, како и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија е едногласна во оцената дека со целокупната своја досегашна работа д-р Мирјана Марковска-Арсовска има голем придонес во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Врз основа на приложениот материјал, како и во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип кандидатката д-р Мирјана Марковска-Арсовска да биде избрана за **наставник во насловно звање насловен доцент за наставно-научната област орална хирургија, поле стоматологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Цена Димова, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Даниела Велеска-Стевковска, вонреден професор, член, с.р.

Д-р Бруно Николовски, насловен доцент, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ
за д-р Мирјана Марковска

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
ВКУПНО						
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор – бр.3,5,6,11)	4		4x9 = 36		36
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (втор автор – бр. 2, 7, 8, 13,17)	5		5x6= 30		30
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (останати автори – бр. 1,4,9,10, 12, 14,15,16,18,19)	10		10x3= 30		30
5	Труд со оригинални резултати објавен во зборник на трудови на научен собир (бр. 25,36,42,66,67*) *if=1.362			5	4x3 =12 1x3x1,362=4.086 или (4x3)+(1x3x1.362)	16.086
6	Пленарно предавање на научен собир (бр.60,61)	2	3			6
9	Учество на научен собир со реферат во земјава (постер) (бр.21,22,23,29,31,32,39,40,41,46, 47,50,63)	13	1			13
	Учество на научен собир со реферат во странство (постер) (бр.24,26,27,28,37,38,43,44,53,54,6 4,65,69)			13	1.5	19.5
	Учество на научен собир со реферат во земјава (усно) (бр. 30,33,35,45,48,62)	6	1.5			9
	Учество на научен собир со реферат во странство,(усно) (бр. 51,52,55,56,57,58,59,68,70)			9	2	18
10	Одбранета докторска теза	1	8			8
11	Одбранета специјализација	1	6			6
12	Одбранет магистерски труд	1	4			4

20	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал (бр.20.1)	1	1			1
	ВКУПНО					196.586
Р. бр.						
Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност		Поени				
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
5	Труд во стручно (научно популарно) списание (бр. 20)	1	2			2
8	Учество на стручен собир со реферат (постер/усно) (бр.34, 49)	2	0,5			1
19	Стручни награди / признанија (бр. 19.1, 19.2)	2	4			8
29	Член на институтски орган, комисија (бр. 29.1, 29.2, 29.3, 29.4)	4	2			8
	ВКУПНО					19
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					215.586

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (60910) ВИДОВИ НА ИНСТРУМЕНТИ – КЛАСИЧНА ГИТАРА НА МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1402 - 41/4 од 7.2.2023 година донесена на 103. седница на Наставно-научниот уметнички совет на Музичката академија, одржана на 7.2.2023 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на 1 (еден) наставник во насловно звање **насловен вонреден професор** за наставно-научната област **(60910) видови на инструменти – класична гитара** на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Рецензентската комисија е во следниов состав:

- **м-р Сашо Поповски**, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти - цез гитара, вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, претседател;
- **м-р Антонијо Китановски**, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти - цез гитара и цез композиција, вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член;
- **д-р Ангеле Михајловски**, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти пијано - вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 21.12.2022 година и во предвидениот рок се пријави кандидатот **доцент м-р Дејан Лазаревски** - магистер по музички уметности (интерпретација на класична гитара).

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот уметнички совет на Музичката академија да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот м-р Дејан Лазаревски е роден на 15 мај 1986 година. Средно музичко училиште завршува во музичкото училиште ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип. Дипломира класична гитара на ФМУ - Факултетот за музичка уметност при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, започнувајќи ги студиите под менторство на проф. Војислав Ивановиќ, а дипломира под менторство на проф. Тања Јанкова со просек 8.90 (според еквиваленцијата направена од Министерството за образование и наука на Р. Македонија), со назив академски музичар - класична гитара. На истата институција магистрира на одсекот Класична гитара во 2012 година, со просек 9.50 и се стекнува со диплома со назив - магистер по музички уметности интерпретација на класична гитара, исто така под менторство на проф. Тања Јанкова.

Во текот на своето образование учествува на повеќе работилници и семинари одржани од страна на повеќе еминентни професори од светски ранг, како што се: Вера Огризовиќ, Костас Котсиолис, Герхард Рајхенбах, Бошко Радојковиќ и други. Уште за време на студиите како наставник по гитара почнува да предава хонорарно во музичкото училиште ДМБУЦ „Илија Николовски - Луј“ Скопје. По дипломирањето се вработува како професор по гитара во Музичкото училиште „Стефан Гајдов“ во Велес и паралелно работи во музичкото училиште ДМБУЦ „Илија Николовски - Луј“ во Скопје. Во 2009 година се вработува во музичкото училиште ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип, како професор по гитара, каде сè уште работи и е координатор на одделот на жичени инструменти.

На 18.7.2018 година е избран за наставник со насловно звање – **насловен доцент** за наставно-научната област **видови на инструменти - класична гитара** на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Во текот на своето образование м-р Дејан Лазаревски учествува на многу државни и меѓународни натпревари, каде што освојува високи награди.

Во последните пет години има реализирано бројни солистички и камерни концерти како во државата, така и надвор од неа. Како член на Дуо Кларинет и гирата и Дуо Гитари. Научна посета и концерт на гитара во Норвешка. Комисии на натпревари за гитара како и организирање на нив.

Лазаревски, исто така, бил и член на жири-комисии на интернационални, државни, регионални и општински натпревари, како член на комисија во Здружението на директори и наставници на музичките и балетските училишта на Македонија, Меѓународен фестивал со натпреварувачки карактер на млади музичари ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип, Интернационален натпревар „Winter Music Competition“, Здружение на музичките педагози на Р. Македонија, Интернационален фестивал „Тремоло“, Здружение на гитаристи „Бастет“ - Скопје. Активно учествува и во проектот Music Entertainment - Француска продукциска куќа, во рамките на МРТВ со проф. Тања Јанкова.

Општи услови за избор:

- Научен степен - магистер од научната област за која се избира - Магистер на отсекот Класична гитара во 2012 година со просек 9.50 на Факултетот за музичка уметност на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје;
- Диплома од прв циклус студии - Класична гитара во 2009 година на Факултетот за музичка уметност на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, со просек 8.90;
- Претходен избор во насловно звање насловен доцент на 18.7.2018 година;
- Објавено една рецензирана скрипта во електронска верзија и практикум со вежби по предметот Класична гитара <http://e-lib.ugd.edu.mk/1057/>;
- Потврда за познавање на најмалку еден странски јазик. Во документацијата се наоѓа потврдата за познавање на англиски јазик;
- Способност за изведување на високообразовна дејност.

Посебни услови:

- Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати. Кандидатот м-р Дејан Лазаревски има објавено една рецензирана скрипта во електронска верзија и практикум со вежби по предметот Класична гитара;
- Успешно дејствување во соодветната област на уметноста;
- Успешно менторирање на ученици на државни и меѓународни натпревари по класична гитара каде се истакнати со бројни успеси – награди;
- Јавни настапи - концерти на ученици, студенти.

Во периодот од 2018 до 2023 година, кандидатот м-р Дејан Лазаревски како изведувач на класична гитара бележи 12 целовечерни концерти, 2 настапи како учесник на целовечерен концерт, како и учество во жири-комисија за класична гитара на 10 државни и меѓународни натпревари.

Во приложената документација се наоѓаат докази за остварени концерти, а во табелата се издвоени 6 концертни изведби значајни за афирмација на културата преку класичната гитара (во земјава и во странство).

Бр.	Изведувач	Вид на концерт	Место на изведба на концертот	Датум на изведба на концертот	Репозиториум
1.	Дејан Лазаревски со Виктор Пешчеров	Целовечерен концерт	Хортен-Норвешка, Horten Kulturskule Storgata 37,3182	3.4.2022	https://eprints.ugd.edu.mk/30863/

2.	Дејан Лазаревски	Целовечерен концерт	НУЦК „Ацо Шопов” Штип	25.5.2022	https://eprints.ugd.edu.mk/30677/
3.	Дејан Лазаревски	Целовечерен концерт	„Ликовен салон“ - Велес	5.7.2021	https://eprints.ugd.edu.mk/30865/
4.	Дејан Лазаревски со Иле Колев	Целовечерен концерт	ОУК „Дом на млади“ - Штип	14.9.2022	https://eprints.ugd.edu.mk/30860/
5.	Дејан Лазаревски со Горан Тонев	Целовечерен концерт	НУЦК „Антон Панов” - Струмица	29.6.2022	https://eprints.ugd.edu.mk/30862/
6.	Дејан Лазаревски – гитара	Целовечерен концерт	Штип, ОУК „Дом на млади“ - Штип	7.7.2021	https://eprints.ugd.edu.mk/30864/

М-р Дејан Лазаревски покажал умешност и стручност во изведувањето на сите видови високообразовна дејност:

- способност во изведувањето на сите видови високообразовна дејност; умешност во изведувањето на настава на додипломските студии на Вокално-инструменталниот оддел (Класична гитара) на Музичката академија во Штип, по Класична гитара.

Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници:

- м-р Дејан Лазаревски дал придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници; неговите студенти тоа веќе го докажале преку нивните ангажмани.

Има издадено најмалку една рецензирана скрипта во електронска верзија по предметот за кој се избира од соодветната научна област и практикум со вежби од истиот предмет.

Со неговиот придонес за оспособување на помлади наставници и соработници како ментор се истакнува преку неговата примарна дејност воспитувањето и образувањето преку неговата стручност во класичната гитара.

Доцент м-р Дејан Лазаревски своето големо искуство во неговата стручност го докажува и преку неговите менторирања на два дипломски труда од областа на класичната гитара. Изведува практична настава по предметот Класична гитара, со цел неговите млади студенти да умеат да го применат неговото знаење. Организира и реализира јавни часови на студентите кои го изучуваат предметот Класична гитара.

Има реализирано учебно помагало, скрипта, т.е. практикум со вежби <https://e-lib.ugd.edu.mk/1057#>

Наставно-образовна дејност

Кандидатот како реномиран уметник и професор по гитара почнува да предава 2008 година во музичкото училиште ДМБУЦ „Илија Николовски - Луј“ - Скопје. Потоа се вработува како професор по гитара во музичкото училиште „Стефан Гајдов“ – Велес и паралелно работи во музичкото училиште ДМБУЦ „Илија Николовски - Луј“ - Скопје. Во 2009 година се вработува во музичкото училиште ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип, како професор по гитара, каде што работи и денес, и е координатор на Одделот за жичени инструменти.

На 18.7.2018 година е избран за наставник со насловно звање насловен доцент за наставно-научната област *видови на инструменти - класична гитара* на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, каде што изведува настава по предметот Класична гитара од 2018 година.

Со неговото високо ниво на стручност во реализацијата на наставата се истакнува и

се стреми кон нови иновативни методи во наставата преку различни методи и практики. Неговото стручно и уметничко искуство говорат за неговата умешност, а бројните концерти се доказ за тоа.

За неговата иновативност и успешност во наставата говори и неговата издадена рецензирана скрипта – Практикум со вежби „Технички вежби за класична гитара“ - проф. м-р Дејан Лазаревски, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Музичка академија, 2022. ISBN: 978-608-244-886-2. 78.087.5:780.614.131(035).

Скриптата е прикачена во е-библиотека на УГД, на адреса <https://e-lib.ugd.edu.mk/1057#>

Од доставената документација, во периодот до конкурсот м-р Дејан Лазаревски ги има остварено следниве уметнички активности.

Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности

- 9.7.2021, Штип, настап на Завршен концерт на студентите и професорите од Вокално-инструменталниот оддел на Музичката академија.

Дејан Лазаревски – гитара, Горан Тонев - гитара. <https://eprints.ugd.edu.mk/30873/>

- 11.10.2021, Online Concert, CHINA-CEEC Music Academi Union, Настап на концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Горан Тонев - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30874/>

- 28.6.2021, Струмица, НУЦК „Антон Панов” - Струмица, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Горан Тонев - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30867/>

- 1.7.2021, Штип, ОУК „Дом на млади“ - Штип, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Горан Тонев - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30866/>

- 5.7.2021, Велес, „Ликовен салон“ - Велес, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30865/>

- 7.7.2021, Штип, ОУК „Дом на млади“ - Штип, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30864/>

- 3.4.2022, Хортен-Норвешка, Horten Kulturskule Storgata 37,3182 Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Виктор Пешчеров - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30863/>

- 25.5.2022, Штип, НУЦК „Ацо Шопов” - Штип, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30677/>

- 29.6.2022, Струмица, НУЦК „Антон Панов” - Струмица, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Горан Тонев - гитара <https://eprints.ugd.edu.mk/30862/>

- 12.9.2022, Велес, „Ликовен салон“ - Велес Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Иле Колев - кларинет <https://eprints.ugd.edu.mk/30861/>

- 14.9.2022, Штип, ОУК „Дом на млади“ - Штип, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Иле Колев - кларинет <https://eprints.ugd.edu.mk/30859/>

- 15.9.2022, Штип, НУЦК „Ацо Шопов” - Штип, Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Иле Колев - кларинет (По повод свечено отворање на Мала сала во НУЦК „Ацо Шопов” - Штип) <https://eprints.ugd.edu.mk/30860/>

- 16.9.2022, Струмица, НУЦК „Антон Панов” - Струмица Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Иле Колев - кларинет <https://eprints.ugd.edu.mk/30858/>

- 6.12.2022, Пробиштип, Дом на култура „Злетовски рудар” - Пробиштип Целовечерен концерт, Дејан Лазаревски - гитара и Иле Колев - кларинет <https://eprints.ugd.edu.mk/30868/>

- Одбранет магистерски труд
12.12.2011 - Прв дел

Програма:

D.Scarlatti - Соната K213

M.M.Ponce - Соната Романтика (I, II, III, IV став)

Isaac Albeniz - Torre Bermeja

N.Koshkin - Usher Waltz

R.Dyens - Fuoco

F.Tarrega - Carnival of Venice

18.6.2012 - Втор дел

Програма:

Luigi Boccherini - Концерт во Е-Дур за гитара и оркестар (I, II, III став)

Член на жири-комисии

- 20-22.4.2018, Скопје, 56. Државен натпревар за ученици во основно музичко училиште и студенти на факултет за музичка уметност

(Музички и балетски педагози на Македонија) Учество на натпреварот како член на жири-комисија <https://eprints.ugd.edu.mk/30882/>

- 4.2018, Скопје, Здружение на директори и наставници на музичките и балетските училишта на Македонија „Хармонија“ МБ – Државен натпревар на млади музичари 2018, Уверение за значаен придонес во реализирањето на државниот натпревар на млади музичари од основните и средните музички училишта во Македонија, како член во комисија за општински, регионален и државен натпревар.

- 11-13.4.2019, Скопје, 57. Државен натпревар за ученици во основно музичко училиште и студенти на факултет за музичка уметност

(Музички и балетски педагози на Македонија). Учество на натпреварот како член на жири-комисија <https://eprints.ugd.edu.mk/30884/>

- 20.11.2020, Штип, Меѓународен фестивал со натпреварувачки карактер на млади музичари ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ – Штип

Диплома за учество на натпреварот како член на жири-комисија.

- 12.2021, Штип, Интернационален натпревар „Winter Music Competition“.

Диплома за учество на натпреварот како член на жири-комисија.

- 10.5.2021, Штип, Меѓународен фестивал со натпреварувачки карактер на млади музичари, ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ – Штип.

Диплома за учество на натпреварот како член на жири-комисија.

- 6.2021 Скопје, Здружение на директори и наставници на музичките и балетските училишта на Македонија „Хармонија“ МБ – Државен натпревар на млади музичари 2021, Уверение за значаен придонес во реализирањето на државниот натпревар на млади музичари од основните и средните музички училишта во Македонија како член во комисија за општински, регионален и државен натпревар.

- 26-28.5.2021, Кавадарци, 58. Државен натпревар за ученици во основно музичко училиште (Музички и балетски педагози на Северна Македонија).

Учество на натпреварот како член на жири-комисија. <https://eprints.ugd.edu.mk/30889/>

- 4-13.5.2022 Штип, Меѓународен фестивал со натпреварувачки карактер на млади музичари, ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ – Штип. Диплома за учество на натпреварот како член на Организациони одбор.

<https://eprints.ugd.edu.mk/30890/>

- 18-19.5.2022, Скопје, 60. Државен натпревар за ученици во основно музичко училиште и студенти на факултет за музичка уметност (Музички и балетски педагози на Македонија). Учество на натпреварот како член на жири-комисија <https://eprints.ugd.edu.mk/30891/>

Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност

- Рецензирана скрипта

„Технички вежби за класична гитара“

Линк за споделување: <http://e-lib.ugd.edu.mk/1057>

<https://eprints.ugd.edu.mk/30856/>

- 2019 година, член на Училишна комисија за запишување ученици ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ – Штип;
- 2019 година, член на Комисија за стручен-практичен испит од приемниот испит за запишување ученици ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип;
- 2019 член на Училиштен одбор, ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ – Штип;
- 2019, 2023 координатор на Оддел за жичени инструменти при ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип;
- 2022 година, ментор на одбрана на два дипломски труда, член во комисија, УГД „Гоце Делчев“ - Штип.

Кандидатот м-р Дејан Лазаревски е избран за наставник со насловно звање **насловен доцент** за наставно-научната област **видови на инструменти - класична гитара** на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип на 18.7.2018 г. За време на овој изборен период кандидатот има реализирано наставно-образовна активност (НО) 30 поени, научноистражувачка и стручно-уметничка активност (НУ-СУ) 62 поена, како и стручно-апликативна и организациско-развојна активност (СА-ОР) 24 поени, или вкупно 116 поени.

Остварените поени се повеќе од потребниот минимум на поени кои се потребни за избор во звањето вонреден професор.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од целокупната наведена наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност на кандидатот, Комисијата заклучи дека кандидатот ги исполнува сите предвидени услови за избор во насловно звање **насловен вонреден професор** за наставно-научната област (60910) **видови на инструменти – класична гитара**. Кандидатот м-р Дејан Лазаревски, преку остварените досегашни активности во изминатите години како вработен професор по гитара во ДМУЦ „Сергеј Михајлов“ - Штип, искуството поминато како хонорарно ангажиран наставник на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип како професор по класична гитара и преку своите ангажмани во соработката со студентите и учениците покажа високо ниво на професионалност, одговорност, компетентност и преданост во организациско-развојните дејности.

Поради претходно наведеното, чест ни е како Рецензентска комисија да му предложиме на Наставно-научниот и уметнички совет да го усвои нашиот предлог и да го избере кандидатот м-р Дејан Лазаревски во насловно звање **насловен вонреден професор** за наставно-научната област (60910) **видови на инструменти – класична гитара** на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

М-р Сашо Поповски, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти - цез гитара, вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, претседател, с.р.

М-р Антонијо Китановски, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти - цез гитара и цез композиција, вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член, с.р.

Д-р Ангеле Михајловски, редовен професор од наставно-научната област видови на инструменти - пијано, вработен на Музичката академија при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
4	Избор во звање наслобен доцент	1x30	30			30
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
6	Пленарно предавање на научен собир, музички настап на официјален концерт, учество на ликовна изложба	12x3	36	2x6	12	48
11	Одбранета магистерска теза	1x4	4			4
19	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал	1x10	1			10
	ВКУПНО					62
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1	Книга-учебник	1x10	10			10
25	Шеф на институт (координатор на Оддел за жичени инструменти)	1x4	4			4
28	Член на факултетски орган, комисија (член во 2 комисији за одбрана на дипломски труд - во улога на ментор)	2x2	4			4
29	Член на институтски орган, комисија (член во 2 комисији; одбор)	3x2	6			6
	ВКУПНО					24
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					116

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПРАКТИКУМ ПО ХЕМАТОЛОГИЈА ЗА МЕДИЦИНСКИ ЛАБОРАНТИ“ ОД ДОЦ. Д-Р ИВАНА МИЦКОВСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2002-329/26 донесена на 292. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 5.12.2022 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Соња Генадиева-Ставриќ, ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- проф. д-р Валентина Велковска-Накова, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „Практикум по хематологија за медицински лаборанти“ од доц. д-р **Ивана Мицковски**, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Практикум по хематологија за медицински лаборанти“ од авторот доц. д-р Ивана Мицковски е наменет за изборниот предмет Хематологија, за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки, студиска програма Медицински лаборанти. Предметот според наставната програма е предвиден да се слуша во трет семестар за студентите - Медицински лаборанти. Неделниот фонд на часови изнесува 2+0+1 и носи 2 кредити за студиската програма Медицински лаборанти.

Доставениот текст во целост е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на практичната реализација на наставната програма.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот кој е приложен за рецензија е оформен на 43 страници, А4 формат, со фонт 12, работен е во Arial, со македонска поддршка. Ракописот е збогатен со 24 илустративни прикази и 1 табела. Текстот е солидно обработен со јасни прикази на сите практични содржини поврзани со дијагностичките процедури и методите на евалуација и третман на поединечни хематолошки состојби. Обемот на ракописот потполно ги задоволува потребите на предметот за кој е наменет, бројот на часови со кој е застапен и соодветната Наставна програма. Истовремено одговара и на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Краток опис на содржината: Материјалот обработен во ракописот е презентираан на концизен и едноставен начин, при што може да се констатира извонредна систематичност во презентирањето на содржините. Ракописот е систематизиран и поделен на седум поглавја и на крајот завршува со користената литература. Овие целини редоследно ја обработуваат практичната наставна содржина по предметот Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Ракописот е подготвен според стандардна методологија и обработува прашања кои се однесуваат на современите практични знаења во областа на клиничка хематологија.

Практикумот има за цел преку седум вежби, теоретски и практично да ги објасни неопходните знаења од областа на клиничка хематологија со кои треба да се стекнат студентите по овој предмет.

На почетокот е дадена содржината на практикумот и може да се забележи дека е уредно презентирана, со јасно обележување на поглавјата со наслови, а одделните делови во склоп на поглавјата како поднаслови на обработената содржина. Страниците обележани во делот *Содржина* соодветствуваат на обележувањата во ракописот.

Првото поглавје *Физиологија на крвта* ги содржи сите физички и хемиски карактеристики на крвта, како теоретска подготовка на студентите за практична клиничка пракса од областа на клиничката хематологија. Текстуалниот дел е надополнет со адекватни слики и шематски прикази на анатомските и функционалните карактеристики на крвта.

Во второто поглавје *Крвни клетки* се обработени составните делови на крвта – крвни елементи (еритроцити, леукоцити и тромбоцити), нивниот број и основни функции во човековиот организам. Притоа на многу јасен и концизен начин е објаснета нивната улога и патофизиологија во организмот при одредени хематолошки состојби.

Во третото поглавје *Крвна плазма* е објаснета основната улога на крвната плазма, нејзините физички и хемиски карактеристики, и посебен осврт е даден на описот на нејзините витални функции во организмот.

Четвртото поглавје *Лимфа* ја содржи улогата на лимфата во организмот и нејзиното значење. Текстуалниот дел е надополнет со адекватни слики и шематски приказ на анатомските и функционалните карактеристики на лимфата во човековиот организам.

Во петтото поглавје *Хематопоеза* или процесот на создавање на крвните клетки се објаснети целокупниот процес на хематопоеза преку шематски приказ на истиот, кои се хематопоезските органи и каде се одвива хематопоезата во различен период од животот на човекот. Целиот овој процес е надополнет со слики кои се релевантни за морфолошките карактеристики, нивната генеза, функција и класификација на лимфоидните органи и асоцирани ткива.

Во шестото поглавје *Земање историја на болест кај пациент со хематолошко заболување – анамнеза* се објаснети специфичностите на хематолошката анамнеза, главните тегоби поврзани со клиничката хематологија, прашањата кои треба да бидат поставени на пациентот како и специфичностите на хематолошкиот преглед со посебен акцент на појавата на симптомите, нивното времетраење и физикалниот преглед. Истите се системски поделени и објаснети според редоследот на клиничкиот преглед на болниот почнувајќи со сите карактеристики на анамнеза (општа статус и физикален преглед). Во истото поглавје се набројани и сите лабораториски параметри кои се користат во клиничката хематологија при поставување на работна и дефинитивна дијагноза. Поголавјето ги содржи и сите дијагностички методи, кои се опишани детално, со посебно осврнување на соодветната интерпретација како и нивното клиничко значење.

Во седмото поглавје *Болести на крвта и хематопоезни органи* е објаснета поделбата на болестите на крвта и хематопоезните органи и кои причини (надворешни и внатрешни фактори) придонесуваат за истите да се појават. Поголавјето, исто така, содржи и како се манифестираат крвните болести прикажани преку општите и специфичните симптоми и знаци и истите збогатени со бројни слики од секојдневната пракса на авторот.

ЗАКЛУЧОК

Доставениот ракопис има добар наставен пристап кон проблематиката што ја обработува и врз основа на изнесеното може да се заклучи дека се работи за квалитетен труд кој е од посебен интерес за едукација од областа на хематологијата.

Содржината на овој ракопис има солиден потенцијал за овозможување на студентите да се стекнат со задоволителни практични знаења од областа на хематологијата, но истовремено овозможува подготвување на студентите за нивното понатамошно едуцирање од областа на останатите клинички дисциплини. Трудот е работен според Наставната програма на предметот, комплетно и стручно е оформен и дава придонес во стручната литература со што реално се потенцираат очекувањата дека ќе одговори на својата намена.

Ова претставува прво современо издание по предметот Хематологија на Факултетот за медицински науки во Штип. Токму овој формат ја задоволува комплетно реалната потреба од еден ваков практикум за овој предмет.

Ракописот во целост ги задоволува критериумите за практикум по изборниот предмет Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Работен е според Наставната програма за споменатиот предмет, а воедно ги задоволува и условите од одредбите во Правилникот за издавање на учебници пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Соња Генадиева-Ставриќ, редовен професор, с.р.

Д-р Валентина Велковска-Накова, вонреден професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „СКРИПТА ПО ХЕМАТОЛОГИЈА ЗА МЕДИЦИНСКИ
ЛАБОРАНТИ“ ОД ДОЦ. Д-Р ИВАНА МИЦКОВСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2002-329/25 донесена на 292. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 5.12.2022 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Соња Генадиева-Ставриќ, ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- проф. д-р Валентина Велковска-Накова, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „СКРИПТА ПО ХЕМАТОЛОГИЈА ЗА МЕДИЦИНСКИ ЛАБОРАНТИ“ од доц. д-р Ивана Мицковски, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Скрипта по хематологија за медицински лаборанти“ од доц. д-р Ивана Мицковски е наменет за изборниот предмет Хематологија, за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки, студиска програма Медицински лаборанти. Предметот според наставната програма е предвиден да се слуша во трет семестар за студентите медицински лаборанти. Неделниот фонд на часови изнесува 2+0+1 и носи 2 кредити за студиската програма Медицински лаборанти.

Доставениот текст во целост е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на практичната реализација на наставната програма.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот кој е приложен за рецензија е оформен на 100 страници, А4 формат, со фонт 12, работен е во Arial, со македонска поддршка. Ракописот е збогатен со 36 илустративни прикази и 6 табели. Текстот е солидно обработен со јасни прикази на сите практични содржини поврзани со дијагностичките процедури и методите на евалуација и третман на поединечни хематолошки состојби. Обемот на ракописот потполно ги задоволува потребите на предметот за кој е наменет, бројот на часови со кој е застапен и соодветната Наставна програма. Истовремено одговара и на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Краток опис на содржината: Материјалот обработен во ракописот е презентираан на концизен и едноставен начин, при што може да се констатира извонредна систематичност во презентирањето на содржините. Ракописот е систематизиран и поделен на дванаесет поглавја и на крајот завршува со користената литература. Овие целини редоследно ја обработуваат теоретската наставна содржина по предметот Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Ракописот е подготвен според стандардна методологија и обработува прашања кои се однесуваат на современите теоретски знаења во областа на клиничка хематологија.

Скриптата има за цел теоретски и практично да ги објасни неопходните знаења од областа на хематологија со кои треба да се стекнат студентите по овој предмет.

На почетокот е дадена содржината на скриптата и може да се забележи дека е уредно презентирана, со јасно обележување на поглавјата со наслови, а одделните делови во склоп на поглавјата како поднаслови на обработената содржина. Страниците обележани во делот *Содржина* соодветствуваат на обележувањата во ракописот.

Во првото поглавје *Болести на крвта, Хематопоеза* е објаснета поделбата на болестите на крвта и хематопоезните органи и кои причини (надворешни и внатрешни фактори) придонесуваат за истите да се појават. Поголавјето, исто така, содржи и како се манифестираат крвните болести прикажани преку општите и специфичните симптоми и знаци и истите збогатени со бројни слики од секојдневната пракса.

Во второ поглавје *Болести на еритроцитна лоза* се опфатени најчестите болести на еритроцитната лоза, со посебен осврт на анемичниот синдром како најчест синдром од областа на клиничката хематологија. Ова поглавје ја содржи целата симптоматологија на најчестите болести на еритроцитната лоза – феродецифитната анемија, мегалобластна анемија и анемија кај хронични заболувања, при што систематично се опишани симптомите (системски и локални манифестации), даден е јасен и детален опис на секој од тие симптоми поврзани со болеста, наведени се и најчестите диференцијално дијагностички сличности и разлики со симптомите на другите болести. Исто така се опфатени сите специфични клинички методи почнувајќи од физикалниот преглед и соодветно земени анамнестички податоци, а потоа карактеристичните лабораториски, дијагностички и други истражувања кои се поврзани со хематолошките болести кои денес се користат за дијагностицирање и диференцијална дијагноза. И на крај е опфатено лекувањето кое кај овие болести е најчесто конзервативно со медикаментозен третман и се спроведува амбулантски.

Третото поглавје *Гранулоцитопоеза и болести на гранулоцитната лоза* ги опфаќа клетките на гранулоцитната лоза, каде што се создаваат, нивната поделба, потребните фактори за нивниот раст и развој, која е нивната основна улога во организмот и најчестите болести на гранулоцитната лоза.

Четвртото поглавје *Моноцитопоеза и болести на моноцитната лоза* ги опфаќа клетките на моноцитната лоза, каде што се создаваат, нивната поделба, потребните фактори за нивниот раст и развој, која е нивната основна улога во организмот и најчестите нарушувања на моноцитната лоза (бенигни и малигни).

Петтото поглавје *Лимфоцитопоеза и болести на лимфоцитната лоза* ги опфаќа клетките на лимфоцитната лоза, каде што се создаваат и нивната поделба (примарни и секундарни лимфоцитопоезни органи), потребните фактори за нивниот раст и развој, која е нивната основна улога во организмот и најчестите болести на лимфоцитната лоза (предизвикани од вируси и малигни заболувања).

Во шестото поглавје *Акутни леукемии* се опфатени најчестите малигни хематолошки неоплазми кои настануваат како резултат на генетска трансформација на матичните плурипотентни хематопоезски клетки или на раните хематопоезски прогенитори, со посебен осврт на акутните леукемии како едни од најчестите малигни хематолошки неоплазми. Ова поглавје ја содржи целата симптоматологија на едни од најчестите акутни леукемии – акутна миелобластна и акутна лимфобластна леукемија, при што систематично се опишани симптомите (системски и локални манифестации), даден е јасен и детален опис на секој од тие симптоми поврзани со болеста, наведени се и најчестите диференцијално дијагностички сличности и разлики со симптомите на другите малигни хематолошки неоплазми. Исто така се опфатени сите специфични клинички методи почнувајќи од физикалниот преглед и соодветно земени анамнестички податоци, а потоа карактеристичните лабораториски, дијагностички и други истражувања кои се поврзани со овие малигни неоплазми кои денес се користат за дијагностицирање и диференцијална дијагностицирање. И на крај од ова поглавје е опфатено лекувањето преку користење на најсовремени терапевтски протоколи (хемо и радиотерапија) и процедури (трансплантација на хематопоезски матични клетки), како и прогностичките фактори кои влијаат на успехот на применетата терапија.

Седмото поглавје *Лимфопролиферативни заболувања – лимфоми* ги опфаќа најчестите заболувања на лимфоретикуларниот систем, со посебен осврт на лимфомите како едни од најчестите лимфопролиферативни заболувања. Ова поглавје ја содржи целата

симптоматологија на едни од најчестите лимфоми - *хочкин* и *нехочкин лимфом*, при што систематично се опишани симптомите (системски и локални манифестации), даден е јасен и детален опис на секој од тие симптоми поврзани со болеста, наведени се и најчестите диференцијално дијагностички сличности и разлики со симптомите на другите заболувања на лимфоретикларниот систем. Исто така се опфатени сите специфични клинички методи почнувајќи од физикалниот преглед и соодветно земени анамнестички податоци, а потоа карактеристичните лабораториски, дијагностички и други истражувања кои се поврзани со овие лимфоми кои денес се користат за дијагностицирање и диференцијална дијагноза. И на крај од ова поглавје е опфатено лекувањето преку користење на најсовремени терапевтски протоколи (хемо и радиотерапија) и процедури (трансплантација на хематопоетски матични клетки), како и прогностичките фактори кои влијаат на успехот на применетата терапија.

Осмото поглавје *Тромбоцитопоеза* ги опфаќа клетките на тромбоцитната лоза, каде што се создаваат, нивната поделба, потребните фактори за нивниот раст и развој и која е нивната улога во организмот.

Во деветтото поглавје *Хемостаза и коагулација на крвта* се опишани хемостазата и коагулацијата на крвта, и што претставуваат истите. Притоа се набројани и детално опишани основните механизми на хемостазата, фазите на хемостазата - васкуларна фаза, тромбоцитна фаза и коагулација на крвта, основните и специфични тестови за испитување на хемостазата. Во овој дел посебно е објаснета и опишана коагулацијата на крвта, преку 13 познати фактори на коагулација, надворешниот и внатрешниот пат на коагулација на крвта, супстанциите кои ја спречуваат коагулација, и трите фази на коагулација на крвта. Во ова поглавје детално се објаснети и најчестите болестите на хемостазата и коагулација на крвта, нивните манифестации и симптомите, сите клинички методи, карактеристични лабораториски, дијагностички и други истражувања кои денеска се користат при нивно дијагностицирање, како и најновите и современи терапевтски процедури кои се користат при нивното лекување.

Десеттото поглавје *Тромбоза* ја опфаќа тромбозата на крвните садови, каде што најчесто се јавува, кои се причините и ризик-факторите за нејзиното настанување. Во овој дел детално и системски се објаснети најчестите венски тромбемболизми, со нивните симптоми (системски и локални манифестации), даден е јасен и детален опис на секој од тие симптоми поврзани со болеста и најчестите компликации кои истите ги предизвикуваат. Исто така се опфатени сите специфични клинички методи, почнувајќи од физикалниот преглед и соодветно земени анамнестички податоци, а потоа карактеристичните лабораториски, дијагностички и други истражувања кои се поврзани со овие венски тромбемболизми кои денес се користат за дијагностицирање и диференцијална дијагноза. И на крај од ова поглавје е опфатено лекувањето преку користење на најсовремени терапевтски медикаменти.

Во единаесеттото поглавје *Антитромбоцитни, антикоагуланти и фибринолитички лекови* се опфатени сите антитромботичните лекови кои се користат за превенција и третман на тромбоза. Детално и системски се објаснети сите групи на лекови, антитромбоцитни, антикоагулатни и фибринолитички лекови (најчесто применуваните – нивната индикација и дозирање), кои се користат за превенција и третман на тромбозата.

Дванаесеттото поглавје *Методи за спречување на ВТЕ* ги опфаќа најчестите механички и фармаколошки методи кои се користат во секојдневната пракса за спречување на венскиот тромбемболизам. Во овој дел, исто така, детално се објаснети и опишани предложените опции за процена на ризикот и профилаксата од тромбоза кај пациенти со висок ризик.

ЗАКЛУЧОК

Доставениот ракопис има добар наставен пристап кон проблематиката што ја обработува и врз основа на изнесеното може да се заклучи дека се работи за квалитетен труд кој е од посебен интерес за едукација од областа на хематологијата.

Содржината на овој ракопис има солиден потенцијал за овозможување на студентите да се стекнат со задоволителни теоретски знаења од областа на хематологијата, но истовремено овозможува подготвување на студентите за нивното понатамошно едуцирање од областа на останатите клинички дисциплини. Трудот е работен според Наставната програма на предметот, комплетно и стручно е оформен и дава придонес во стручната литература со што реално се потенцираат очекувањата дека ќе одговори на својата намена.

Ова претставува прво современо издание по предметот Хематологија на Факултетот за медицински науки во Штип. Токму овој формат ја задоволува комплетно реалната потреба од една ваква скрипта за овој предмет.

Ракописот во целост ги задоволува критериумите за скрипта по изборниот предмет Хематологија за студентите од студиската програма Медицински лаборанти. Работен е според Наставната програма за споменатиот предмет, а воедно ги задоволува и условите од одредбите во Правилникот за издавање на учебници пропишани според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Соња Генадиева-Ставриќ, редовен професор, с.р.

Д-р Валентина Велковска-Накова, вонреден професор, с.р.

ПРЕГЛЕД

на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови
одобрени од наставно-научниот совет на единицата

Билтен 15.3.2023 година				
	Наслов на тема	Одлука	Ментор	Студент
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ	1. Одговорноста на изведувачот, проектантот и надзорот во договорот за градење	1102-47/15 од 1.3.2023 год.	Проф. д-р Борка Тушевска Гавриловиќ	Ташка Николова